

การพัฒนาตัวชี้วัดและแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาดนให้รอบรู้
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประณคศึกษาสุรินทร เขต 3

วิทยานิพนธ์

ของ

กนกวรณ พันธ์ชมภู

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

สิงหาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

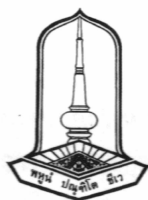

การพัฒนาตัวชี้วัดและแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

วิทยานิพนธ์
ของ
กนกวรรณ พันธุ์ชมภู

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
สิงหาคม 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวกนกวรรณ พันธุ์ชมภู แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... (อ. ดร.ทัศน์ศิริรินทร์ สว่างบุญ)	ประธานกรรมการ (กรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ)
..... (รศ.สมนึก ภัททิยธนี)	กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)
..... (อ. ดร.อารยา ปิยะกุล)	กรรมการ (กรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ)
..... (ผศ.ดร.ปิยะธิดา ปัญญา)	กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

มหาวิทยาลัยอโนมุตให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(ผศ.ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(ศ.ดร.ประดิษฐ์ เทอดทูล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ 14 เดือน ค.ย. พ.ศ. 2559

ประกาศขอบคุณการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดีจาก รองศาสตราจารย์สมนึก ภัททิยธนี ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ทัศน์ศิริรินทร์ สว่างบุญ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธ์ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ อาจารย์ ดร.วรรณัทธ์ ชันแข็ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจประชาสรรค์ อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ อาจารย์เชษฐา อาษาราช ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนจตุรภูมิ พิทยาคาร อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ อาจารย์วาริสรา ดวงใจ และอาจารย์เกียรติศักดิ์ สะอาด ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนระดับมัธยมศึกษาทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ทั้ง 2 กลุ่มและเข้าร่วมสนทนากลุ่ม ซึ่งข้อมูลที่ได้มาเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ศิวกร เจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแสนปาง อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์และมีส่วนช่วยสนับสนุนอำนวยความสะดวกในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย ทำให้ผู้วิจัยทำงานในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รุ่น พ.24 ศูนย์ศรีสะเกษทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำและส่งเสริมกำลังใจตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่สุดาวรรณ พละ นายดำรงฤทธิ์ พันธุ์ชมภู และญาติพี่น้องทุกท่านที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนทั้งด้านกำลังใจ และกำลังทรัพย์ด้วยดีตลอดมาคุณค่า และประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา บุรพจารย์ และตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

กนกวรรณ พันธุ์ชมภู

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาตัวชี้วัดและแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
ผู้วิจัย	นางสาวกนกวรรณ พันธุ์ชมพู
กรรมการควบคุม	รองศาสตราจารย์สมนึก ภัททิยธนี
ปริญญา	กศ.ม. สาขา วิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2559

บทคัดย่อ

การพัฒนาดนให้เป็นผู้รอบรู้ของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถส่งเสริม พัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและมีศักยภาพพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้รุ่งเรือง ซึ่งความรอบรู้ เป็นตัวแปรทางจิตวิทยาที่ยังไม่มีความชัดเจนว่าจะวัดด้วยองค์ประกอบใดๆ จึงจะถือว่าเป็นผู้รอบรู้ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยขั้นตอนแรก เป็นการพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อการคัดเลือกตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้และวิธีการสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างคือครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาที่มีผลงานด้านการพัฒนานักเรียนให้มีความรอบรู้ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสังเกตการสนทนากลุ่มเพื่อพิจารณากลั่นกรองตัวชี้วัดที่ได้จากการพัฒนาขึ้นในวิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในส่วนแรก ขั้นตอนที่สอง เป็นการหาแนวทางการส่งเสริมตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ ที่พัฒนาขึ้นโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาดนทางการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่ง จำนวนอีก 5 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้พัฒนาขึ้นมีจำนวน 5 ด้าน 18 ตัวชี้วัด ซึ่งประกอบด้วย ด้านการยึดมั่นต่อความจริง 4 ตัวชี้วัด ด้านรู้จักควบคุมจิตใจและพฤติกรรมให้เรียนรู้อยู่เสมอ 4 ตัวชี้วัด ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตน 3 ตัวชี้วัด ด้านการฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน 3 ตัวชี้วัด และด้านมีความคิดสร้างสรรค์ 4 ตัวชี้วัด

2. แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ดังนี้ ครูควรสร้างความตระหนักในการพัฒนาตนให้รอบรู้ สอดแทรกกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนโดยบูรณาการในการเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระให้นักเรียนได้ฝึกคิด ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ควรให้นักเรียนมีการสร้างวิสัยทัศน์ของตนเองอย่างชัดเจน จัดงบประมาณสำหรับส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนใช้ในการพัฒนาตนเองตามความสนใจ และความถนัด สร้างแรงจูงใจในการคิดอย่างเป็นระบบให้แก่นักเรียน ให้นักเรียนคิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง มีการวางแผนอย่างมีขั้นตอนตามลำดับ

โดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านการยึดมั่นต่อความจริง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตัว และด้านรู้จักควบคุมจิตใจและพฤติกรรมการเรียนรู้อยู่เสมอ ซึ่งจะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีความรู้ความสามารถและพัฒนาตนให้เป็นผู้มีความรอบรู้อยู่เสมอ

TITLE Development of indicators and guidelines to promote the development of their well-rounded students. Grade 3 Primary Educational Service Area Office, Surin. district 3

AUTHOR Ms. Kanokwan Punchompoo

ADVISORS Assoc.Prof.Somnuek Pattiyatane

DEGREE M.E.d. **MAJOR** Research and education evaluation

UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2016

ABSTRACT

The development is the absence of a well-rounded students who are three important things that should happen to develop in a person. To promote the development of human quality. Effective Along with the potential to develop their own glory. This knowledge Psychological factors are also unclear how to measure with any element. People who look like they will be treated as a pundit. Thus, this research aims to develop indicators to develop their knowledge. For students in the third and to determine the validity of a measure to develop their knowledge. Students with three years of empirical data. The research is divided into two stages with the first stage. The development of indicators to develop their knowledge. For students in the third, by means of qualitative research is the interview follows. 1) Samples Experts teach classes in university and district primary education office. Acquired by selecting specific (Purposive Sampling) 5 instrument used in the research. A semi-structured interview To interview an expert in recruiting or more indicators of their well-rounded development. For students in the third. 2) How discussion group The samples Teachers work with students to develop a well-rounded. Acquired by selecting specific (Purposive Sampling) No. 6 instrument used in the research. A recorded conversation group In discussion groups to consider. Accreditation and additional indicators that have developed at the university level, expert interviews and district primary education office. Step Two The measure seeks to promote the development of their knowledge. For

the third year, students developed by the experts interviewed five people analyzing quantitative data using basic statistical analysis were mean, standard deviation. And data analysis using qualitative content analysis (Content Analysis)

The results were as follows.

1. Indicators of their well-rounded development. For the third year, students have developed a number of indicators which includes five top 18. The adherence to the truth, four indicators as mind control and behavior to learn is always four metrics to create a vision of the three indicators of training the subconscious to work three indicators and side. Intelligent four indicators.

2. Guidelines for the promotion of their well-rounded development of students in the three districts under the Office of Education Elementary third overall and specifically at a high level. In descending order from most to least, is the training the subconscious mind to work, followed by the adherence to the truth. The creative Create a vision of their own. And the mind-control behavior and learning is always in order.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
สาระบางประการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	8
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตนให้รอบรู้	11
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวชีวิต	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
งานวิจัยในประเทศ	37
งานวิจัยต่างประเทศ	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาตัวชีวิตการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	46
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ขั้นตอนที่ 1 ผลการพัฒนาตัวชีวิตการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	51
ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	55

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมมนุษย์ที่ต้องอาศัยการเรียนรู้เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ โดยสามารถเรียนรู้ได้เองจากประสบการณ์ และจากการได้รับการถ่ายทอดความรู้จากสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เป็นอย่างดีและมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้คาดหวังให้เด็กและเยาวชนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักคิดตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ มีเหตุผล มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ มีความสามารถในการสื่อสาร การจัดการและการใช้เทคโนโลยีที่จำเป็น และเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรมและมีค่านิยมที่ดีงามในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา มุ่งมั่นพัฒนาตนเองและสังคม ประกอบอาชีพสุจริตและพึ่งตนเองได้ รวมทั้งเป็นบุคคลที่อยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (บัญชา อึ้งสกุล. 2545 : 48 - 53) โดยเหตุที่มนุษย์เรามีความต้องการที่จะให้ตนเองเจริญก้าวหน้า ทุกคนจึงต้องพยายามพัฒนาตนเองเพื่อให้มีชีวิตที่ดียิ่งขึ้น สามารถศึกษาหาความรู้ในสิ่งรอบตัวอยู่เสมอ มีความไม่รู้จักเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต รู้เท่าทันโลก เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ ในการปลูกฝังค่านิยมการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการพัฒนาตนให้รอบรู้ จะต้องปลูกฝังให้เด็กตั้งแต่วัยเล็ก เพราะเด็กเป็นไม้อ่อนที่ตัดง่าย ซึ่งหากเราสามารถพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดีให้เกิดขึ้นกับเด็กได้ ก็สามารถเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต (ทิสนา แคมมณี และคณะ. 2546 : 19-20)

การเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมพัฒนาตนให้รอบรู้ จะต้องมีการฝึกฝนตนเองให้มีจุดมุ่งหมาย หรือวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และกว้างไกล เพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนเอง ให้สามารถ เข้าใจถึงแก่นแท้ของสิ่งที่ได้เรียนรู้มา หรือแม้สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับ นักเรียน ให้เกิดการเรียนรู้ถึงแก่นแท้ของบทเรียน สามารถพัฒนาตนเองจากการศึกษาหาความรู้หรือ เรียนรู้จากสิ่งต่างๆรอบตัวได้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งพื้นฐานสำคัญให้เกิดการเรียนรู้ คือ การเรียนเพื่อรู้ คือ การรวมความรู้สามัญอย่างกว้างๆ เข้าด้วยกันหรือการศึกษาหลักสูตรในบางวิชา ภูมิหลังเหล่านี้จะ เป็นใบเบิกทางไปสู่การศึกษาตลอดชีวิตโดยช่วยวางรากฐานให้กับคนที่ชอบแสวงหาความรู้ การเรียนรู้ เพื่อปฏิบัติได้จริง นอกเหนือจากเรียนเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานอาชีพได้แล้ว การเรียนรู้จะต้องช่วย สร้างความสามารถให้มนุษย์ดำรงชีพอยู่ได้ในสถานการณ์ต่างๆ และให้สามารถทำงานเป็นกลุ่มร่วมกับ ผู้อื่นได้ และการเรียนรู้เพื่อชีวิต คือ ความเป็นอิสระและรู้จักตัดสินใจรับผิดชอบโดยส่วนตัวอย่างแรงกล้าต่อการที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกันกับผู้อื่น ความสามารถพิเศษที่ซ่อนอยู่ในตัวบุคคลดุจดังขุมทรัพย์ ที่ถูกฝังไว้จะต้องถูกปลุก ถูกกระตุ้นให้ปรากฏขึ้น ตัวอย่างของความสามารถพิเศษดังกล่าว ได้แก่ ความสามารถในการจำ การคิดใช้เหตุผล การมีจินตนาการ ความสามารถทางร่างกาย ความมี สุนทรียภาพ ความถนัดในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น และการมีบุคลิกภาพที่เป็นเสน่ห์โดยธรรมชาติของ ผู้นำ เป็นต้น นอกจากนั้นเพื่อเตรียมตัวเองให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่ จะต้องมีการแข่งขัน และพัฒนาศักยภาพให้ทัดเทียมกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน จึงควรมีการ พัฒนาตนให้รอบรู้ ซึ่งสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การอ่าน เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือพื้นฐาน ในการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ การนำไปใช้ในการดำรงชีวิต การคิด วิเคราะห์ คิด สังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ การฟัง การดู เลือกฟัง เลือกดู ได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ ไม่ว่าจะ เป็น การฟังหรือการดูจากแหล่งต่างๆ เช่น จากวิทยุ โทรทัศน์ ผู้รู้ หนังสือพิมพ์ ตลอดจนเหตุการณ์หรือ สถานการณ์จริง รวมถึงการเรียนพิเศษ เข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันทางวิชาการ หรือแม้กระทั่งการเล่นก็ เป็นการพัฒนาตนเองได้เช่นเดียวกัน ซึ่งการที่จะได้มาซึ่งการพัฒนาตนให้รอบรู้ของแต่ละบุคคลนั้น จะต้องสร้างคุณลักษณะหลายลักษณะตามความสามารถของแต่ละบุคคลที่ทำได้เพื่อให้เกิดการพัฒนา ตนให้รอบรู้ เป็นผู้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้อยู่ตลอดเวลา มีทัศนคติที่ดีต่อการแสวงหาความรู้ พัฒนาตนเองให้มี ศักยภาพอยู่เสมอ ซึ่งนับเป็นเรื่องสำคัญในการที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งการที่จะเป็น บุคคลที่มีการพัฒนาตนให้รอบรู้ได้นั้น ตัวบุคคลนั้นๆ จะต้องสร้างพฤติกรรมของการพัฒนาตนให้รอบรู้ ขึ้นมา (วรรณจริย์ มั่งสิงห์. 2547 : 18)

ในอดีตที่ผ่านมามักจะมุ่งเน้นการพัฒนาคนที่เปลือกนอกคือมุ่งเน้นที่การพัฒนา “องค์ความรู้ (Knowledge)” “ทักษะ(Skill)” หรือ “พฤติกรรม (Behavior)” มากกว่าการพัฒนาที่แก่นแท้ของ คนซึ่งหมายถึง “ทัศนคติ(Attitude)” “แรงจูงใจ(Motivation)” หรือ “อุปนิสัย(Trait)” จึงทำให้ การพัฒนาบุคลากรไม่ได้ผลเท่าที่ควร มักจะมุ่งเน้นผลการพัฒนาระยะสั้นมากกว่าระยะยาว ดังนั้น รูปแบบการพัฒนาและฝึกอบรมจึงออกมาในลักษณะของการพัฒนาความรู้ ทักษะ และการ

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมภายนอกเพียงอย่างเดียว เพราะสามารถเห็นผลได้ทันที แนวทางหนึ่งที่จะสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ไปสู่การพัฒนาทัศนคติ แรงจูงใจ และอุปนิสัยเพื่อให้ค้นหาความรู้เอง พัฒนาทักษะด้วยตัวเอง รวมถึงปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามทัศนคติที่เปลี่ยนไป ในปัจจุบันคือ การพัฒนาตนเอง (Self-Development) เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการพัฒนาจิตใจเพื่อสร้างแรงจูงใจในชีวิต เน้นการค้นหาตัวเอง การวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของตัวเอง การกำหนดเป้าหมายในชีวิต การกำหนดแนวทางไปสู่เป้าหมาย รวมถึงการจัดทำแผนการดำเนินชีวิตที่เป็นรูปธรรม (การพัฒนาตนเอง. 2556 : เว็บไซต์) โดยอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ซึ่งองค์ประกอบหลักของลักษณะการเป็นบุคคลรอบรู้ คือ บุคลากรทุกคนจะต้องพยายามกำหนดวิสัยทัศน์ที่ต้องการของแต่ละคน และทุกคนต้องยอมรับความเป็นจริงเพื่อหาหนทางที่จะทำให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้นๆ (Senge. 1990 : 18)

ในทฤษฎีพัฒนาการชาวปัญญาของเพียเจต์ ได้กล่าวถึงพัฒนาการความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ ซึ่งบุคคลจะพยายามปรับตัวให้เกิดการเรียนรู้ของมนุษย์ในแต่ละช่วงวัยโดยเริ่มจากการสัมผัส ต่อมาจึงเกิดความคิดทางรูปธรรมและพัฒนาจนเกิดความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งเป็นพัฒนาการต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอน 4 ขั้น คือ ขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว (Sensory Motor Stage) เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี พฤติกรรมของเด็กในวัยนี้ขึ้นอยู่กับ การเคลื่อนไหวเป็นส่วนใหญ่ ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational Stage) เริ่มตั้งแต่อายุ 2-7 ปี แบ่งออกเป็นขั้นย่อยอีก 2 ขั้น คือ ขั้นก่อนเกิดสิ่งกัป (Preconceptual Thought) เป็นขั้นพัฒนาการของเด็กอายุ 2-4 ปี เป็นช่วงที่เด็กเริ่มมีเหตุผลเบื้องต้น สามารถจะโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ หรือมากกว่ามาเป็นเหตุผล เกี่ยวโยงซึ่งกันและกัน แต่เหตุผลของเด็กวัยนี้ยังมีขอบเขตจำกัดอยู่ และขั้นการคิดแบบญาณหยั่งรู้ นึกออกเองโดยไม่ใช้เหตุผล (Intuitive Thought) เป็นขั้นพัฒนาการของเด็ก อายุ 4-7 ปี ขั้นนี้เด็กจะเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รวมตัวดีขึ้น รู้จักแยกประเภทและแยกชิ้นส่วนของ ขั้นปฏิบัติการคิดด้านรูปธรรม (Concrete Operation Stage) เริ่มจากอายุ 7-11 ปี พัฒนาการทางด้านสติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้สามารถสร้างกฎเกณฑ์ และตั้งเกณฑ์ในการแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ได้ และขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal Operational Stage) เริ่มจากอายุ 11-15 ปี ในขั้นนี้พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้เป็นขั้นสุดยอด คือเด็กในวัยนี้จะเริ่มคิดแบบผู้ใหญ่ ความคิดแบบเด็กจะสิ้นสุดลง เด็กจะสามารถที่จะคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ (ทิตานา แชมมณี. 2544 : 13)

จะเห็นได้ว่าในช่วงอายุที่เด็กเริ่มใช้ความคิดอย่างเป็นนามธรรม สามารถใช้ความคิดดำเนินการอย่างเป็นระบบได้คือช่วงวัยเด็กช่วงอายุ 11-15 ปี จึงเป็นวัยที่เหมาะสมที่จะมีการพัฒนาตนให้รอบรู้ ซึ่งเป็นช่วงวัยที่เด็กกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นช่วงอายุที่เข้าสู่วัยรุ่น ย่อมมีการปรับตัว ปรับพฤติกรรมต่างๆอย่างชัดเจน ผู้ที่สามารถฝึกฝนตนเองให้มีลักษณะการเป็นผู้ที่มีการพัฒนาตนให้รอบรู้มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ โดยนำเหตุผลและการนำจิตสำนึกของ

ตนมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน สามารถคิดอย่างเป็นระบบระหว่างสิ่งรอบ ๆ ตัวให้มีความสัมพันธ์กันและมองเห็นความสำคัญของตนเองต่อสิ่งแวดล้อมนั้น เริ่มมีความคิดเป็นผู้ใหญ่สามารถที่จะคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ สามารถคิดแก้ปัญหาหรือสรุปเหตุผลอย่างเป็นระบบ สามารถหาเหตุผลจากข้อมูลที่เป็นนามธรรมได้ เด็กวัยนี้มีความคิดนอกเหนือไปกว่าสิ่งปัจจุบัน และมีความสามารถสรุปเหตุผลจากกฎหรือหลักการโดยทั่วไป ไปสู่เหตุการณ์เฉพาะโดยการใช้ข้อมูลที่เหมาะสมได้ (ริงสรณ์ โฉมยา. 2553: 175) นับว่าเป็นวัยที่มีความคิดเป็นของตนเอง เชื่อมั่นใจการตัดสินใจในจากสิ่งที่ตนเองรับรู้ มีการปรับตัว ปรับพฤติกรรมจากวัยเด็กมาสู่วัยรุ่น มีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจนมากขึ้นและสามารถปฏิบัติตนเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ สามารถพัฒนาตนเองให้รอบรู้จากสิ่งรอบตัวได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนสามารถเข้าใจและพัฒนาตนเองให้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้นักเรียนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนให้มีการพัฒนาตนให้รอบรู้ โดยการจัดการเรียนการสอนให้มีการส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียน และมีการจัดสถานการณ์สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ (Cropley. 1977 : 49 - 50) เพื่อจะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีการพัฒนาตนให้รอบรู้อย่างต่อเนื่องอีกแนวทางหนึ่งโดยการจัดโอกาส และแหล่งการเรียนรู้ให้เพียงพอ และตรงตามความต้องการของผู้เรียน และให้สามารถเข้าถึงได้ (Galbraith. 2001 : Web Site) ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ให้สอดคล้องและตอบสนองการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียน เรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ อย่างมีระบบหรือไม่มีระบบ โดยตั้งใจหรือโดยบังเอิญ จะสามารถทำให้บุคคลนั้นเกิดการพัฒนาตนเอง ทั้งนี้ นักเรียนไม่เพียงแต่เรียนรู้ด้วยตนเองจากเนื้อหา แต่สามารถส่งต่อความรู้ที่เป็นประโยชน์ไปยังผู้เรียนรู้อื่นๆได้ต่อไป แต่การศึกษาของไทยในปัจจุบัน ยังไม่มีสิ่งแสดงถึงพฤติกรรมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนเท่าใดนัก ทั้งที่มีการให้ความสำคัญกับคุณภาพการของนักเรียนเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากมีระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ และครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และมุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ คือ ความสามารถในการสื่อสาร

ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. 2540 : 3-6)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว การเป็นผู้มีการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นสิ่งสำคัญที่สมควรพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล สามารถส่งเสริมในการพัฒนา มนุษย์ให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ มีศักยภาพพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้รุ่งเรือง (ชัยวิชิต เขียวชนะ. 2548 : 3) ซึ่งความรอบรู้ เป็นตัวแปรทางจิตวิทยาที่ยังไม่มีความชัดเจนว่าจะวัดด้วยองค์ประกอบใด บุคคลที่มีลักษณะเช่นใดจึงจะถือว่าเป็นผู้รอบรู้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาตัวชี้วัดและแนวทางการ ส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อครูหรือ ผู้จัดการศึกษาได้ข้อมูลมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนให้มีความรู้เต็ม ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเป็น ระดับการศึกษาที่ต้องมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการตอบสนองต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมการพัฒนาตนเองให้กับผู้เรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานมีแนวทางในการดำเนินชีวิต ต่อไปในสังคมโลกปัจจุบันอย่างมีเป้าหมาย สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ทำให้ครูได้มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อ ส่งเสริมนักเรียนให้มีการพัฒนาตนให้รอบรู้ ได้อย่างชัดเจน
2. ได้สารสนเทศให้ครูเป็นแนวทางที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปส่งเสริมและพัฒนาในการพัฒนาตนให้ รอบรู้ให้กับนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาตัวชี้วัดและแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดขั้นตอนของการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 คือ

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 3 คน ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 5 คน และการสนทนากลุ่มครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสบการณ์สอนอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 6 คน ประกอบด้วยครูผู้สอนจากโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง ขนาดละ 3 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาตัวชี้วัดตามองค์ประกอบของการพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียน โดยยึดกรอบแนวคิดของเซ็นจ์ ซึ่งประกอบด้วย การยึดมั่นต่อความจริง การจัดการความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์ การสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตน และการฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียน

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยใช้ในการสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียนด้านการพัฒนาตนให้รอบรู้ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนานักเรียนให้เกิดการพัฒนาตนให้รอบรู้ จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ซึ่งได้มาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาดนให้รอบรู้ หมายถึง การปรับตัวพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้อย่างเหมาะสม มีการเพิ่มความสามารถ ทักษะ ทักษะคิด ตลอดจนมีแนวคิดใหม่ๆในการทำงาน มีความเข้มแข็ง มานะอดทน ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค และมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนเพื่อมุ่งมั่นให้ถึงจุดหมายที่วางไว้

2. การยึดมั่นต่อความจริง หมายถึง การตัดสินใจในการทำงานโดยใช้ข้อมูลที่เป็นจริง ตระหนักถึงเรื่องของความซื่อสัตย์ในการพูดความจริงที่พบเห็น มีความมุ่งมั่นในการพูดความจริง รับผิดชอบต่อความเป็นจริงในสภาวะปัจจุบันของตนเอง โดยไม่หลอกตัวเอง มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ได้วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของตนเองเพื่อรับรู้สถานภาพของตนเองในปัจจุบัน นำผลมาประเมินสภาพปัญหา แล้วหาแนวทางเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3. การจัดการความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง คือ การเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างวิสัยทัศน์กับความเป็นจริง มีความพยายามและต่อสู้อุปสรรคต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาศักยภาพของตนเอง สร้างความเชื่อมั่นให้ตนเอง

4. การสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตน หมายถึง การสร้างภาพอนาคต หรือการมองอนาคตซึ่งจะเป็นเป้าหมายในการเดินไปสู่อนาคต โดยวิธีการนำเอาระบบการวางแผนมาใช้ หรือหมายถึงสิ่งที่อยากเห็นในอนาคตและเป็นสิ่งที่ดีกว่าเดิม วิสัยทัศน์ จะเกิดจากการรู้จักคิดโดยใช้ปัญญา และมุ่งมั่นให้เกิดขึ้นจริง

5. การฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน หมายถึง การวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน ไตร่ตรองและคาดการณ์ผลลัพธ์ของการทำงานในการปฏิบัติงานทุกครั้ง ปฏิบัติงานอย่างมีสติ

6. การพัฒนาตัวชีวิต หมายถึง กระบวนการในการสร้างตัวชีวิตการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยการศึกษาเอกสาร หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและการสนทนากลุ่มครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้ได้ตัวชีวิตที่สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

7. แนวทางส่งเสริมการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียน หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการดำเนินงานในการส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีการพัฒนาดนให้รอบรู้ ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์

ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาดนให้รอบรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากชั้นตอนที่ 1 มาหาแนวทางในการ
ส่งเสริมการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียน

5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	59
	สรุปผล	59
	อภิปรายผล	60
	ข้อเสนอแนะ	64

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	65
ภาคผนวก	74
ประวัติย่อของผู้วิจัย	83

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 วงจรการพัฒนาตนให้รอบรู้	14

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยโดยนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สาระบางประการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตนให้รอบรู้
3. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวชี้วัด
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สาระบางประการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับห้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. 2540 : 2 - 18)

1. หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากลเป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

1.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

1.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้

1.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จึงแบ่งวิธีดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนาตัวชี้วัด ดังนี้

1. วิธีการสัมภาษณ์

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 3 คน ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 2 คน ดังนี้

1. อาจารย์ ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธ์ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล
2. อาจารย์ ดร.วรรณัทย์ ชันแข็ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจประชาสรรค์ อําเภอราชไสล จังหวัดศรีสะเกษ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล
3. อาจารย์เชษฐา อาษาราช ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนจตุรภูมิพิทยาคาร ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล
4. อาจารย์วาริสรา ดวงใจ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
5. อาจารย์เกียรติศักดิ์ สะอาด ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในขั้นนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

เพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการคัดเลือกหรือเพิ่มเติมตัวชี้วัดการพัฒนาด้านให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือในการการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อคัดเลือกตัวชี้วัดการพัฒนาด้านให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจำนวน 1 ฉบับ โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบวัดการพัฒนาด้านให้รอบรู้ จากตำรา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและการสร้างเครื่องมือ
3. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างตามกรอบแนวคิดในการวิจัย
4. นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านการใช้ภาษาและตรวจสอบความเรียบร้อย
5. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะและจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อคัดเลือกและเพิ่มเติมตัวชี้วัดการพัฒนาด้านให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ไปถึงผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 3 คน
 - 1.2 ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 2 คน
2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย ติดต่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองพร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ด้วยการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการพิจารณาคัดเลือกและเพิ่มเติมตัวชี้วัดโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญดำเนินการดังนี้

1. ดำเนินการถอดเทปผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจัดตัวชี้วัดในแต่ละองค์ประกอบที่ได้จากการสัมภาษณ์

3. สรุปผลขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

2. วิธีการสนทนากลุ่ม

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสนทนากลุ่มครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสบการณ์สอนอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 6 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โรงเรียนละ 1 คนประกอบด้วยครูผู้สอนจากโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง ดังนี้

1. อาจารย์ไพรัตน์ ศรีโสภา ครู โรงเรียนสังขะวิทยาคม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
2. อาจารย์สะอาด จรดรัมย์ ครู โรงเรียนบ้านศาลาสამัคคี อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
3. อาจารย์โสภา ทรงพิมพ์ ครู โรงเรียนบ้านเกิง อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
4. อาจารย์พัศตร์พิมล สุจินดา ครู โรงเรียนบ้านโนนสวรรค์ อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์
5. อาจารย์กิตติ ธาตุทอง ครู โรงเรียนเจริญราษฎร์วิทยา อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
6. อาจารย์พงษ์ธร จิตรแมน ครู โรงเรียนบ้านสะเดา อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในขั้นนี้ เป็นแบบสังเกตการสนทนากลุ่ม เพื่อพิจารณาก่อนกรอง และเพิ่มเติมตัวชี้วัดที่ได้จากการพัฒนาขึ้นในวิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการสนทนากลุ่ม เพื่อคัดเลือกตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบสังเกตการสนทนาจำนวน 1 ฉบับ โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. นำผลสรุปองค์ประกอบและพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาจัดทำเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่มเพื่อใช้สำหรับบันทึกผลการสนทนากลุ่ม

2. นำแบบสังเกตการณ์สนทนากลุ่มเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและตรวจสอบความเรียบร้อย

3. ปรับปรุงแบบสังเกตการณ์สนทนากลุ่มตามข้อเสนอแนะและจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อกันกรอง และเพิ่มเติมตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ไปถึงผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 คน ซึ่งเป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสบการณ์สอนอย่างน้อย 5 ปี ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โรงเรียนละ 1 คนประกอบด้วยครูผู้สอนจากโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง โรงเรียนละ 3 คน

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย ติดต่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองพร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และนัดหมายสถานที่เวลาในการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการพิจารณาถ้อยแถลง และเพิ่มเติมตัวชี้วัดโดยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญดำเนินการดังนี้

1. ดำเนินการถอดเทปผลการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อจัดกลุ่มข้อความในแต่ละองค์ประกอบที่ได้จากการสนทนากลุ่ม
3. สรุปองค์ประกอบสำคัญด้านความสามารถในการพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางส่งเสริมการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการศึกษาแนวทางการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาทางด้านการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนอีก 5 คน ดังนี้

1. อาจารย์ชูชาติ คิตติ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดมอญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
2. อาจารย์สุรียา คำทอง ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนสังขะวิทยาคม อำเภอสังขะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
3. อาจารย์รุจาภา พลชัย ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านนา อำเภอบัวเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
4. อาจารย์สกุณี ถ้วยทอง ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบัวขุนจง (กรป.กลางอุปถัมภ์) อำเภอบัวเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
5. อาจารย์บรรจบ ศิริวัฒน์ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโชคนาสาม อำเภอลำดวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาหาแนวทางส่งเสริมการพัฒนาดนให้รอบรู้จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นของแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างประเด็นในการสัมภาษณ์
2. นำประเด็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์ มากำหนดเป็นกรอบในการสร้างคำถามเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และเสนอที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางส่งเสริมการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ไปถึงผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน
2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย ติดต่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองพร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ด้วยการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการพิจารณาแนวทางส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้โดยการ
สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญดำเนินการดังนี้

1. ดำเนินการถอดเทปผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อจัดกลุ่มข้อ
คำถามในแต่ละองค์ประกอบที่ได้จากการสัมภาษณ์
3. สรุปผลแนวทางส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ที่พัฒนาได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

2. จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

2.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

2.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

3.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

3.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

3.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

3.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

4. มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

4.1 ภาษาไทย

- 4.2 คณิตศาสตร์
- 4.3 วิทยาศาสตร์
- 4.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 4.5 สุขศึกษาและพลศึกษา
- 4.6 ศิลปะ
- 4.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 4.8 ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไรจะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

5. โครงสร้างเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียน ดังนี้
ระดับประถมศึกษา สามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด

ระดับมัธยมศึกษา ต้องจัดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดและสอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตร

สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติมทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ให้จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษาและเกณฑ์การจบหลักสูตร เฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สถานศึกษาอาจจัดให้เป็นเวลาสำหรับสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้น เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติ

กิจกรรมแนะแนวกิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในส่วนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ป.1-6)	รวม 6 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)	รวม 3 ปี	จำนวน 45 ชั่วโมง
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	รวม 3 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง

จากสาระสำคัญบางประการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ พบว่ามีแนวคิดในการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตนให้รอบรู้

1. ความหมายของการพัฒนาตนให้รอบรู้

อำภา บุญช่วย (2537 : 8) ได้ให้ความหมายการพัฒนาตนไว้ว่าเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทั้งหลายทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทีมงาน ทีมงาน ครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือแม้แต่ สังคมหรือประเทศชาติก็ตาม ถ้าปราศจากการพัฒนาตนเองเป็นรากฐานเบื้องต้นแล้ว ก็ยากที่จะไปพัฒนาอย่างอื่น โดยทั่วไปแล้วบุคคลที่นับได้ว่าการพัฒนา หมายถึง บุคคลที่จะประสบผลสำเร็จสูงเด่นในการเรียน การงาน หรืออาชีพตน โดยที่การบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว จะต้องเป็นไปโดยอาศัยวิธีการอันไม่เป็นการลิดรอนสิทธิผู้อื่นบุคคลที่ได้รับความสำเร็จโดยใช้กำลังบังคับหรือด้วยวิธีการอันไม่ยุติธรรม ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่ถือว่าบุคคลนั้นมีการพัฒนา การพัฒนาบุคคลจะประสบผลสำเร็จไม่ได้เลย หากผู้ที่รับการพิจารณาไม่ให้ความสนใจและมองไม่เห็นประโยชน์ของการพัฒนาตนอย่างแท้จริง ในทางตรงกันข้ามการพัฒนาบุคคลจะประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง หากผู้ที่รับการพัฒนาตนมีความสนใจใฝ่พัฒนาตนเองให้รอบรู้อยู่เสมอ ดังนั้น

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543 : 145) ได้ให้ความหมายการพัฒนาตนไว้ว่า การพัฒนาตนเองจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาบุคคล ดังหลักธรรมของพุทธศาสนา “ทนโต เสฏฐิโน มนุสเสสุ” การได้ฝึกตนให้ดี ย่อมเป็นผู้ประเสริฐสุด บุคคลที่พัฒนาตนเองได้ดีก็คือ บุคคลที่สามารถอยู่เหนืออำนาจของความเคยชิน บุคคลประเภทนี้จะปรับตัวพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ ซึ่งถือว่าเป็นความสามารถพิเศษ การพัฒนาตนจะช่วยให้บุคคลสรวมกายและใจมากขึ้น รู้จักรักและควบคุมตนเองในการแสดงออกอย่างเหมาะสม รู้จักข่มใจ มีความอดทน อดกลั้น เพื่อรักษาความดี มีสุขภาพจิตที่ดี เป็นมิตรกับบุคคลทั่วไปได้เป็นอย่างดี

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2539 : 3) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับผู้มีการพัฒนาตนเองว่า จะต้องพัฒนาตนเองใน 3 ด้าน คือ ประการแรก คือ ด้านความรู้ หมายถึง การพัฒนาตนให้มีความรอบรู้ทั้งในด้านเนื้อหาสาระที่จะช่วยให้คุณเป็นคนที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ ประการที่สอง คือ การพัฒนาตนเองทางด้านเทคนิควิธี หมายถึง การสอนตนให้มีทักษะและความสามารถทั้งในด้านการจัดการ วิธีดำเนินชีวิตของตนเอง การทำงาน การพัฒนาสังคมและในด้านพัฒนาตนเอง ประการสุดท้าย คือ การพัฒนาตนเองในด้านคุณลักษณะกับเจตคติ คือการพัฒนาตนให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรมหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สมิต อาชนวนิจกุล (2543 : 15) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาตนเองไว้ว่า การพัฒนาตนเอง หมายถึง การพัฒนาตนเองด้วยตนเองหรือการสอนใจตนเองในการสร้างอุปนิสัยที่ดีเข้าทดแทนอุปนิสัยที่เลว อันจะยังเป็นประโยชน์ให้แก่ตนเองในการอยู่ภายในสังคมได้อย่างสงบสุข

อมรา เกิดสุข (2542 : 17) ได้ให้ความหมายการพัฒนาตนเองว่า เป็นความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลง ทำให้ตนมีความรู้ มีทักษะ รวมทั้งมีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้จากข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองอย่างต่อเนื่อง

จินตนา ยูนิพันธ์ และคณะ (2530 : 84) ได้ให้ความหมายการพัฒนาตนเองไว้ว่า การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามลำพังจากการอ่านหนังสือและตำราต่างๆจากสื่อมวลชนหรือจากการพูดคุยกับผู้ทรงคุณวุฒิก็สามารถที่จะมีความรู้ได้

อรุณี ร่มนุ่น (2543 : 11) ได้อธิบายความหมายของการพัฒนาตนเองไว้ว่า คือการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะ ทักษะคติ ตลอดจนแนวคิดใหม่ๆในการปฏิบัติงานซึ่งเกิดขึ้นจากความพยายาม

เขาวฤทธิ ขำเหลือ (2546 : 10) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาตนไว้ว่า การปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ความสามารถทักษะในด้านต่างๆ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุจุดหมายแห่งชีวิตได้ในที่สุด

สรุปได้ว่า การพัฒนาตนให้รอบรู้ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคล ที่พยายามจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและพร้อมที่จะกระทำประโยชน์ต่อผู้อื่น การปรับตัวพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้อย่างเหมาะสม มีการเพิ่มความสามารถ ทักษะ ทักษะคติ ตลอดจนมีแนวคิดใหม่ๆในการทำงาน มีความเข้มแข็ง มานะอดทน ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค และมีจุดหมายที่แน่นอนเพื่อมุ่งมั่นให้ถึงจุดหมายที่วางไว้

2. ความสำคัญของการพัฒนาตนให้รอบรู้

วีรวัธ มาฆะศิริรานนท์ (2543 : 1) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตนไว้ว่าการพัฒนาตนเอง เป็นการดำเนินชีวิตอย่างมีอุดมการณ์ รู้จักเรียนรู้ตนเอง และสามารถปรับปรุงแก้ไขให้เจริญ

งอกงามทั้งทางด้านประสิทธิภาพในการทำงานด้านปัญญา และคุณธรรม ดำรงชีวิตอย่างมีจุดมุ่งหมาย ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคคลต้องพัฒนาบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งที่มาของแนวคิดการเป็นบุคคลรอบรู้ (Personal mastery) มาจากเมื่อในช่วงปี ค.ศ.1990 ปีเตอร์ เอ็ม เซ็นจ์ ศาสตราจารย์ของสถาบัน MIT ของสหรัฐอเมริกา ผู้ที่มีบทบาทในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ได้เขียนหนังสือชื่อ The Fifth Discipline :The Art and Practice of the Learning Organization ซึ่งในหนังสือเล่มนี้ เซ็นจ์ได้เสนอวิสัยหลัก 5 ประการ ที่จำเป็นสำหรับองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย การเป็นบุคคลรอบรู้ การมีแบบแผนของความคิด การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้เป็นทีม การคิดเชิงระบบ เพื่อให้ข้อเสนอแนะสนับสนุนแนวปฏิบัติกว้างๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดมีการเรียนรู้ในองค์กรในรูปแบบต่างๆ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543 : 145 – 147) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตนไว้ว่า การพัฒนาบุคคลในด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลที่จำเป็น 4 ประการ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ของบุคคล คือ

1. ความรู้สึกว่าคุณมีเป้าหมายในชีวิต บุคคลจะต้องพัฒนาตนให้มีเป้าหมายในชีวิต มีอนาคต มีความมุ่งมั่น โดยเชื่อว่าตนสามารถพัฒนาได้ จึงมีความต้องการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตให้ดีขึ้น
2. ความรู้สึกกล้าที่จะสัมพันธ์กับบุคคลอื่น บุคคลจะต้องพัฒนาตนให้มีความรู้สึกกล้าและมีปณิธานอันแน่วแน่ที่จะปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
3. ความรู้สึกเปิดเผยและถ่อมตัว บุคคลจะต้องพัฒนาตนให้มีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่จำเป็น ให้มีความรู้สึกจริงใจ เปิดเผยและรู้จักถ่อมตัวเพื่อช่วยในการสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
4. ความรู้สึกศรัทธาและมั่นคง บุคคลจะต้องพัฒนาตนให้มีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่จำเป็น คือ ให้ความเชื่อ ความศรัทธาในตนเองอย่างมั่นคง ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนว่า เราก็น่าเหมือนกัน ถ้าเราตั้งใจทำความดี ขยันหมั่นเพียรและอดทน ชีวิตจะต้องดีขึ้นเสมอ จะมีคนรักชอบและเข้าใจเรา พร้อมทั้งจะสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเราต่อไป ซึ่งแสดงเป็นวงจรของการพัฒนาตน อนุমানจากหลักอริยสัจสี่ ซึ่งมี 4 ขั้นตอน สามารถแสดงเป็นภาพประกอบ 1 ได้ดังนี้

1. เริ่มต้นจากปัญหา

2. พินิจพิจารณาและคิดไตร่ตรองถึงสภาพของตนและสาเหตุของปัญหา

ภาพประกอบ 1 แสดงวงจรการพัฒนาตนให้รอบรู้

วงจรการพัฒนาตนให้รอบรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักอริยสัจสี่ของพระพุทธองค์ ดังนี้

ขั้นที่ 1 วงจรการพัฒนาตนจะเริ่มต้นจากปัญหา ที่ทำให้บุคคลไม่พึงพอใจในสภาพของตน ทำให้เกิดความปริวิตกหรือความวิตกกังวล ทำให้ชีวิตไม่พบกับความสำเร็จและความสุข ซึ่งตรงกับขั้นแรกของอริยสัจสี่ คือ ปัญหา (ทุกข์)

ขั้นที่ 2 บุคคลจะพินิจพิจารณาและคิดไตร่ตรอง ถึงสภาพตนและค้นหาสาเหตุหรือที่มาของปัญหา ซึ่งตรงกับขั้นที่ 2 ของอริยสัจสี่ คือ สมุทัย

ขั้นที่ 3 บุคคลจะสำนึกและเข้าใจตนว่าตนเป็นใคร คือ มีลักษณะท่าทาง บุคลิกภาพ และบุญบารมีอย่างไร ทำไม่จึงประสบปัญหาดังที่ประจักษ์แจ้ง และอะไรคือสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว ทำให้บุคคลเกิดแนวคิดในการพัฒนาตนขึ้น ตรงกับขั้นที่ 3 ของอริยสัจสี่ คือ นิโรจ

ขั้นที่ 4 เมื่อบุคคลเกิดแนวคิดในการพัฒนาตนแล้ว เช่นสำนึกและเข้าใจตนว่าสาเหตุที่ตนมีปัญหาขาดมนุษยสัมพันธ์นั้น มีสาเหตุจากกิเลสในเรื่องโทสะ การที่เป็นคนอารมณ์ร้อนและเอาแต่ใจตน ดังนั้นการแก้ปัญหาดังกล่าวจะต้องทดลองปฏิบัติใช้ความเพียร 2 ประการ คือ ความเพียรในการขจัดทั้งปวง และความเพียรในการตั้งใจทำความดี เมื่อทำได้ดังนี้ ย่อมจะแก้ปัญหาการขาดมนุษยสัมพันธ์ได้ จึงควรเริ่มทดลองปฏิบัติด้วยความมุ่งหวังจนพบกับความสำเร็จและความสุข ซึ่งตรงกับขั้นที่ 4 ของอริยสัจสี่ คือ มรรค

วรรณจริย์ มั่งสิงห์ (2547 : 17) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตนให้รอบรู้ไว้ว่า การเรียนรู้สิ่งที่คุณเรียนนำไปใช้ประโยชน์ได้และสิ่งที่เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากในสภาพของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บุคคลแต่ละคนจำเป็นต้องเรียนรู้ว่าจะแสวงหาความรู้ได้อย่างไร เพื่อให้สามารถรับมือได้กับสภาพการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงาน

สรุปได้ว่า การพัฒนาตนให้รอบรู้ เป็นการสร้างเป้าหมายในชีวิตให้มีแบบแผน วิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียของตนเองแล้วหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น มีความมุ่งมั่น อดทน พยายามพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มีเป้าหมายให้ประสบความสำเร็จดังที่มุ่งหมายไว้ อีกทั้งยังมีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการเรียนรู้ของตนเอง และเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาชีวิตตนเอง

3 แนวคิดและหลักการพัฒนาตนให้รอบรู้

วีรจรัส มาฆะศิริรานนท์ (2543 : 1) กล่าวว่าที่มาของแนวคิดการเป็นบุคคลรอบรู้ (Personal mastery) มาจากเมื่อในช่วงปี ค.ศ.1990 ปีเตอร์ เอ็ม เซนจ์ ศาสตราจารย์ของสถาบัน MIT ของสหรัฐอเมริกา ผู้ที่มีบทบาทในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ได้เขียนหนังสือชื่อ The Fifth Discipline : The Art and Practice of the Learning Organization ซึ่งในหนังสือเล่มนี้ เซนจ์ได้เสนอวินัยหลัก 5 ประการ ที่จำเป็นสำหรับองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย การเป็นบุคคลรอบรู้ การมีแบบแผนของความคิด การมีวิสัยทัศน์ร่วมกับการเรียนรู้เป็นทีม การคิดเชิงระบบ เพื่อให้ข้อเสนอแนะสนับสนุนแนวปฏิบัติกว้างๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดมีการเรียนรู้ในองค์กรในรูปแบบต่างๆ

เรียม ศรีทอง (2542 : 144) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตนให้รอบรู้ไว้ว่า

1. มนุษย์ทุกคนมีเอกลักษณ์ มีศักยภาพที่มีคุณค่าเป็นของตนเองและทุกคนสามารถฝึกหัดพัฒนาตนได้ในทุกเรื่อง
2. ไม่มีใครที่จะมีความสมบูรณ์ไปหมดทุกด้าน จนไม่สามารถที่จะพัฒนาตนได้อีก
3. แม้จะไม่มีใครรู้จักตัวเองได้ดีเท่าตัวเองก็ไม่สามารถจัดการปรับเปลี่ยนได้ด้วยตนเอง
4. การควบคุมสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคม กับการควบคุมความคิดความรู้สึก และการกระทำของตนเองที่มีผลกระทบซึ่งกันและกัน

5. อุปสรรคสำคัญของการปรับปรุงและการพัฒนาตนเอง คือ การที่บุคคลไม่ยอมปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีปฏิบัติ ไม่สร้างนิสัยและฝึกทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็น

6. การพัฒนาตนเองดำเนินการได้ตลอดเวลา เมื่อต้องการหรือพบปัญหา ข้อบกพร่องหรืออุปสรรค ยกเว้นคนที่ประกาศว่า ตนมีความสมบูรณ์ไปหมดแล้วทุกด้าน

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ (2545 : 163-164) กล่าวว่า คนที่จะพัฒนาตนเอง เริ่มต้นด้วยการสำรวจและพิจารณาตนเองว่ามีข้อดีและข้อ บกพร่องอะไรบ้าง การสำรวจจะใช้วิธีการส่องกระจก (คนที่เรามีความสัมพันธ์ด้วยช่วยบอก) เมื่อทราบแล้วก็จะมาวิเคราะห์ตนเองและตั้งเป้าหมายว่ามีสิ่งใดที่ดีและมี อยู่ในตัวเราแล้ว เราก็ควรรักษาไว้ สิ่งใดที่ไม่ดีและมีอยู่ในตัวเรา เราก็ควรจะหาทางทำให้ลดน้อยลงหรือควรขจัดให้หมดไป และมีสิ่งใดที่ดีและยังไม่มีในตัวเรา เราก็ควรจะนำมาเพิ่มให้กับตัวเราให้มากขึ้น เมื่อวิเคราะห์และตั้งเป้าหมายแล้ว ต่อไปก็คิดหาวิธีการ และวางแผนดำเนินการ โดยเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับตัวเราเอง เมื่อวางแผนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ต้องนำแผนดำเนินการดังกล่าวมาดำเนินการ (ลงมือปฏิบัติจริง) ถ้าเราสามารถทำได้ตามแผนที่วางไว้ ก็ถือว่าแผนการที่วางไว้เหมาะสมกับเรา แต่ถ้าทำไม่ได้ตามแผนก็ถือว่าแผนการนั้นไม่เหมาะสมกับเรา ต้องปรับปรุงให้เหมาะสมจนเราสามารถปฏิบัติได้ เมื่อดำเนินการตามแผนแล้ว จะต้องมีการประเมินผลการดำเนินการว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างหรือไม่ระหว่างดำเนินการ ถ้ามีจะได้หาทางปรับปรุง เพื่อให้การดำเนินการในครั้งต่อไปมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การพัฒนาตนเองจะต้องดำเนินไปพร้อมๆ กัน 4 ทาง คือ

1. การพัฒนาทางด้านกายภาพ (Physical Development) เป็นกระบวนการสร้างความเจริญงอกงามทางร่างกาย การฝึกอบรมร่างกายให้รู้จักติดต่อกับสิ่งภายนอกด้วยดีและปฏิบัติต่อสิ่งภายนอกเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณ มิให้เกิดโทษ ให้กุศลธรรมเจริญงอกงามและกำจัดให้อกุศลธรรมเสื่อมสูญไป สิ่งภายนอกที่มีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์ก็ คือ อารมณ์ภายนอกทั้ง 5 ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส จุดมุ่งหมายของการพัฒนาในข้อนี้ก็คือ การทำให้บุคคลรู้จักวิธีการเกี่ยวข้องกับอารมณ์ภายนอกทั้ง 5 อย่างนี้ อย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นคุณประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้าสูงขึ้น

2. การพัฒนาทางด้านศีลธรรม (Moral Development) เป็นกระบวนการฝึกอบรมบุคคลให้มีศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียน หรือก่อความเดือดร้อนเสียหายแก่บุคคลอื่น สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลต่อบุคคลอื่น

3. การพัฒนาทางด้านจิตใจ หรือทางด้านอารมณ์ (Spiritual or emotional development) เป็นความพยายามที่จะฝึกอบรมจิตใจให้เข้มแข็งให้มีความมั่นคง และมีความเจริญงอกงามด้วยคุณธรรมทั้งหลาย เช่น มีเมตตากรุณา มีความขยันหมั่นเพียร มีความอดทน มีสมาธิ มี

ความสดชื่นเบิกบาน มีความสงบสุข แจ่มใส เป็นต้น การพัฒนาทางด้านจิตใจที่บางทีเรียกว่า การพัฒนาอารมณ์

4. การพัฒนาทางด้านสติปัญญา (intellectual development) เป็นกระบวนการในการฝึกอบรมให้รู้และเข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง ผู้ที่มีความรู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาพของมัน สามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระ และบริสุทธิ์หลุดพ้นจากกิเลสเศร้าหมอง และทำตนให้ปลอดพ้นจากความทุกข์ ทำตนให้มีความสุข สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถทำตนให้อยู่เหนือปัญหา เหนือความขัดแย้ง และพัฒนาส่วนรวมให้มีความสุข มีความเสมอภาค และมีความเป็นประชาธิปไตยอย่างมีคุณภาพ

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2543 : 9) ได้อธิบายถึงหลักการพัฒนาตนเองให้รอบรู้ไว้ว่า หลักในการพัฒนาตนเองเพื่อให้บุคคลประสบความสำเร็จนั้น ควรจะต้องปฏิบัติตนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ เป็นคนเก่ง คนดี และบูรณาการลักษณะของคนเก่งและคนดีจนเกิดเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติในการพัฒนาตนเองของบุคคลทั่วไป ซึ่งนิสัยของการพัฒนาตนเองได้แก่

1. รักษาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยของร่างกาย จิตใจและการปฏิบัติงาน
2. การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ไม่ทำ ๆ หยุด ๆ
3. มีการทำงานเป็นทีม รู้จักการทำงานร่วมกัน ให้ความสำคัญและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
4. มุ่งเน้นกระบวนการให้ความสำคัญกับสาระและกระบวนการในการทำงานให้มากที่สุดเพราะจะทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่ปฏิบัติมีคุณภาพ
5. มีการให้ความรู้ ศึกษาและฝึกอบรมอยู่เสมอ เพราะการเรียนรู้เกิดได้ทุกหนทุกแห่งและนำความรู้ที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้
6. สร้างความเชื่อมั่นเพื่อประกันคุณภาพ มีการทำงานที่เป็นระบบมีการกำหนดเป็นแผนและมีวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจน
7. การร่วมคิดร่วมทำ เปิดใจตัวเองให้กว้าง ไม่กีดขวางความปรารถนาดีของผู้อื่นที่จะเข้ามาช่วยเหลือ
8. ทำให้ถูกต้องตั้งแต่เริ่มต้น ไม่ต้องตามแก้ปัญหาในภายหลัง

ฮาซัน (Hasan. 1996 : 36-38) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์นำการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ ดังนี้

1. เป้าหมายและมาตรฐาน ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของกลยุทธ์การเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้กำหนดนโยบายจำเป็นต้องพิจารณาว่าเป้าหมาย มาตรฐาน และวิธีการประเมินผลสนองตอบต่อความต้องการของการเรียนรู้ตลอดชีวิตหรือไม่ การทบทวนและกำหนดเป้าหมายของระบบการศึกษาใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของการเรียนรู้ตลอดชีวิตนับเป็นขั้นตอนที่จำเป็นในการ

กำหนดมาตรฐานเชิงปฏิบัติการของตัวบ่อน กระบวนการ และผลลัพธ์ที่ได้ ขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการก็คือการนำวิธีการมาใช้เพื่อติดตามความก้าวหน้าว่าบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่อย่างไร

2. พื้นที่ปฏิบัติการอันดับแรก อาจมองการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นห่วงโซ่ระหว่างการจัดหาและการเข้าร่วม ในประเทศส่วนใหญ่จุดอ่อนของห่วงโซ่นี้ดูเหมือนจะเป็นความไม่สอดคล้องกันของรากฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความยากลำบากในการเชื่อมต่อการงานเข้ากับโลกของการเรียนรู้ และโอกาสในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีอายุเกิน 45 ปี มีอยู่ค่อนข้างน้อย

3. การเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้รากฐาน เนื่องจากได้มีการวางรากฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิตไว้นับตั้งแต่เกิด จึงต้องให้ความสำคัญกับการขยายและการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของการศึกษาตั้งแต่วัยเด็กเล็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงอายุ 3 - 4 ขวบ การจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายยังไม่ถือว่าใช้การได้ แม้แต่ในสังคมอุตสาหกรรมก็ตาม พบว่านักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 15 - 20 ออกจากโรงเรียนไปโดยยังไม่มีคุณสมบัติหรือทักษะที่เพียงพอและเหมาะสมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต จะต้องมีการคิดใหม่เกี่ยวกับการศึกษาที่จะทำให้เกิดรากฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาต้องมุ่งสร้างความสนใจ แรงจูงใจ และสมรรถภาพสำหรับการเรียนรู้ให้กับทุกคน โรงเรียนต้องเป็นสถานที่ซึ่งผู้เรียนทุกคนชอบและอยากเข้ามาโดยไม่จำกัดอายุ และรู้สึกภูมิใจที่ปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์และผลประโยชน์ต่างๆ ที่ได้จัดไว้ให้ และจะต้องยังคงเรียนรู้อย่างต่อเนื่องต่อไปแม้ออกจากโรงเรียนไปแล้ว ต้องมีการจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ที่กระตุ้น เราให้ผู้เรียนอยากเรียน ทำทนายให้ผู้เรียนแสวงหา เป็นสภาพแวดล้อมที่มีเนื้อหาสาระและโอกาสเต็มสำหรับผู้เรียน

4. เครื่องมือในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ประกอบด้วย ทรัพยากรด้านเงินทุน ทรัพยากรบุคคลและสิ่งอำนวยความสะดวก และกลไกในการสนับสนุนนโยบาย ทรัพยากรด้านเงินทุน การนำกลยุทธ์มาใช้อาจต้องใช้งบสูง แต่ถ้ามองในระยะยาวอาจลดค่าใช้จ่ายลงได้โดยการจัดสรรเงินทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เข้าช่วย และการศึกษาทางไกลอาจช่วยลดค่าใช้จ่ายลงได้ ทรัพยากรบุคคลและสิ่งอำนวยความสะดวก การไปสู่จุดหมายของการปรับปรุงคุณภาพในการเรียนการสอน ต้องประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งครู ผู้อำนวยการ ศึกษานิเทศก์และตัวผู้เรียน สิ่งที่ต้องลงทุนก็คือ ความรู้และประสบการณ์ของครูและบุคลากรอื่นๆ ซึ่งถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้น ความสำคัญอันดับแรกในการกำหนดนโยบายก็คือ การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในระดับมืออาชีพ ให้ตระหนักว่าจำเป็นที่จะต้องสนับสนุนผู้เรียนในห้องเรียน มีวิธีการสอนที่ทันสมัย ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ มาประกอบการสอน รวมทั้งมีวิธีการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ครูยังต้องได้รับการกระตุ้นทั้งในด้านเนื้อหาของวิชาเฉพาะและสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน

สรุปได้ว่า หลักในการพัฒนาตนให้รอบรู้ จะต้องเกิดจากตัวบุคคลเอง มีการพัฒนาพร้อมกัน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านศีลธรรม ด้านจิตใจ และด้านสติปัญญา เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความอดุสาหะวิริยะ กระจายความรู้ สนใจติดตามความเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคม มีความรับผิดชอบ หมั่นศึกษาค้นคว้าสิ่งที่สนใจใคร่รู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาตนเอง เป็นเครื่องมือที่จะส่งเสริมตนเองในการแสวงหาความรู้ต่อไปได้ตลอดชีวิต

4 เป้าหมายของการพัฒนาตนให้รอบรู้

การพัฒนาตนให้รอบรู้นั้น นับได้ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียนจนก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต บุคคลซึ่งมีการพัฒนาตนให้รอบรู้จะสามารถเห็นการเรียนรู้สิ่งใหม่เป็นวิธีการที่จะจัดการกับปัญหาได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล มีแรงจูงใจอย่างสูงในการที่จะเรียนรู้ในทุกช่วงอายุรับการเปลี่ยนแปลงและสิ่งท้าทายที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต เป็นการจัดโอกาสให้กับการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ โดยนำเหตุผลและการนำจิตสำนึกของตนมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน สามารถคิดอย่างเป็นระบบระหว่างสิ่งรอบ ๆ ตัวให้มีความสัมพันธ์กันและมองเห็นความสำคัญของตนต่อสิ่งแวดล้อมนั้น

ฮาซัน (Hasan. 1996 : 35 - 36) กล่าวถึงความจำเป็นของการพัฒนาตนให้รอบรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตไว้ว่า หากจะมองถึงความเป็นมาและความจำเป็นของการเรียนรู้ตลอดชีวิตคงต้องมองในระดับประเทศและระดับโลก โดยเริ่มจากวิกฤติการณ์น้ำมันในปีช่วงกลางทศวรรษ 70 ซึ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของภาคอุตสาหกรรมและมีผลต่อเนื่องไปถึงเศรษฐกิจโลก มีการเปิดตลาดของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ทำให้ต้องมีการปฏิวัติด้านข้อมูลข่าวสาร และนำไปสู่การสร้าง สังคมแห่งการเรียนรู้ ขึ้น การมีข้อมูลและความรู้เป็นตัววัดถึงความก้าวหน้าของสังคมและเศรษฐกิจ ทักษะและผลผลิตจะล้ำสมัยเร็วขึ้นเนื่องจากการให้บริการและการผลิตสิ่งของใหม่ ๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและอย่างรวดเร็ว การมีสุขภาพที่ดีและการมีอายุยืนยาวขึ้นของผู้คนในประเทศ อุตสาหกรรม ทำให้มีการยืดระยะเวลาชีวิตการทำงานออกไป และมีการขยายเวลาการศึกษาในช่วงต้นของชีวิต และในที่สุดแล้ว องค์ประกอบทั้งหลายที่กล่าวมาก็ทำให้ปัจเจกบุคคลมีความต้องการที่จะเรียนรู้มากขึ้น สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกช่วยอธิบายความเป็นมาและความจำเป็นของการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งถือเป็นมุมมองใหม่ของปรัชญาการศึกษา และก่อให้เกิดข้อคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ความจำเป็นในการให้ความสำคัญกับความรู้ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล ดังจะเห็นได้จากที่ประเทศอุตสาหกรรมต่าง ๆ เติบโตและพัฒนาขึ้นได้เนื่องจากการมีความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และความคิด ในสังคมแห่งความรู้ ข้อมูลและความคิด ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว วัยหนุ่มสาว หรือแม้แต่เด็ก ๆ ทุกคนต่างเป็นส่วนหนึ่งของสังคมทั้งสิ้น และหากประเทศใดไม่ได้ส่งเสริมให้มีสังคมแห่งการเรียนรู้ ประชาชนในประเทศนั้นก็เสียเปรียบและถูกทิ้งให้อยู่ล้าหลัง

2. การให้ความสำคัญกับรากฐานการศึกษาและการเรียนรู้ต่อเนื่องในสังคมแห่งการเรียนรู้ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในส่วนของความสำคัญของรากฐานการศึกษา พบว่ามีหลักฐานชี้ชัดว่าผู้ที่ประสบความสำเร็จในการศึกษาในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่นจะมีศักยภาพและแรงจูงใจที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสำหรับในส่วนของ การเรียนรู้ต่อเนื่อง จากบทค้นคว้าที่มองว่าการศึกษามีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด ทำให้กลุ่มคนบางกลุ่มซึ่งพลาดโอกาสในการศึกษาซึ่งอาจเกิดจากความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ โดยอาจไม่มีโอกาสเข้าเรียนตั้งแต่เริ่มแรก หรืออาจจำเป็นต้องหยุดเรียนในระยะเวลาต่อมาหลังจากเข้าเรียนไปแล้วระยะหนึ่ง เกิดความรู้สึกแปลกแยกจากสังคม ซึ่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะช่วยให้กลุ่มคนเหล่านี้มีโอกาสในการเรียนรู้อีกครั้งหนึ่ง

3. ความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้สังคมมีศักยภาพยิ่งขึ้น แม้ว่าจะไม่มีหลักฐานที่เป็นรูปธรรมชัดเจน แต่เป็นที่เชื่อกันอย่างกว้างขวางว่าเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและนับวันก็จะรวดเร็วยิ่งขึ้นโดยไม่มีแนวโน้มว่าจะลดลงแต่อย่างใด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะและความรู้เพื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวมทั้งเพื่อสร้างความยืดหยุ่นให้มนุษย์ให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงได้ รวมทั้งรักษาคุณภาพและความเป็นหนึ่งเดียวทางวัฒนธรรมท่ามกลางการถาโถมที่หนักหน่วงของความรู้และข้อมูลข่าวสาร

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ตลอดชีวิตกับปรากฏการณ์ “ความมีอายุยืน” ของมนุษย์ ช่วงชีวิตของมนุษย์ได้ถูกแบ่งออกไปแตกต่างจากที่เคยเป็น กล่าวคือ มีการยืดระยะเวลาการศึกษาในช่วงต้นของชีวิตออกไป รวมทั้งช่วงชีวิตหลังจากเกษียณอายุก็ขยายออกไป ในขณะที่ชีวิตวัยทำงานซึ่งอยู่ระหว่างวัยเรียนและวัยเกษียณต้องรับภาระหนักอึ้งทางเศรษฐกิจ จึงต้องมีการผสมผสานการทำงานกับการเรียนรู้เข้าด้วยกันเพื่อให้สามารถเพิ่มพูนศักยภาพในการทำงานทำให้ไม่ถูกออกจากงานก่อนเวลา

สุมาลี สังข์ศรี (2544 : 20) ได้สรุปเป้าหมายของการศึกษาตลอดชีวิตและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของไทยที่ได้จากการศึกษาประสบการณ์ในการดำเนินงานด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ 6 ประเทศไว้ว่า เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้การศึกษาผสมกลมกลืนไปกับวิถีการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาบุคคลในทุกช่วงอายุทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ให้มีความรู้พื้นฐานเพียงพอสำหรับการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ ให้มีความรู้และทักษะในการคิด วิเคราะห์ การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ การแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการแสวงหาและเพิ่มพูนความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเลือกรับความรู้ ข้อมูลข่าวสารและนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้ในทุกช่วงวัย รวมทั้งอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยรวม

สรุปได้ว่า การพัฒนาตนให้รอบรู้ คือ การพัฒนาบุคคลให้มีเครื่องมือ ที่สำคัญในการดำรงชีวิตในโลกอย่างมีความสุข สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติหรือสมรรถภาพในการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิตเพื่อการพัฒนาตน และสังคมโดยรวมจากผลการเรียนรู้ที่เพิ่มพูนขึ้น

5 คุณลักษณะผู้มีการพัฒนาตนให้รอบรู้

เซนจ์ (Senge. 1990 : 18) อธิบายไว้ว่าลักษณะการเป็นผู้มีการพัฒนาตนให้รอบรู้ เป็นวินัยที่ เป็นวินัยหนึ่งที่สำคัญในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้ระดับบุคคล เพราะองค์กรจะไม่เกิดการเรียนรู้จนกว่าสมาชิกในองค์กรเริ่มต้นที่จะเรียนรู้ องค์กรประกอบหลักของลักษณะการเป็นบุคคลรอบรู้ คือ บุคลากรทุกคนจะต้องพยายามกำหนดวิสัยทัศน์ที่ต้องการของแต่ละคนและทุกคนต้องยอมรับความเป็นจริงเพื่อหาหนทางที่จะทำให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้นๆ

ธเนศ ขำเกิด (2541 : 28) กล่าวถึงบุคคลแห่งการเรียนรู้ว่า ต้องเป็นผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีวิธีการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีทักษะทางสังคม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะการสื่อสาร มีทักษะในการแก้ปัญหาได้ในทุกสถานการณ์และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วิศิษฐ์ ชวงษ์ (2540 : 65 – 68) กล่าวถึงบุคคลแห่งการเรียนรู้ว่าจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ ความเป็นนายของตนเองในการควบคุมจิตใจพฤติกรรมของตนเอง เป็นผู้ที่รู้เห็นและเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ยอมรับความเป็นจริง ไม่ยึดมั่น ถือมั่น เปลี่ยนไปตามโลก มีการเจริญเติบโตทางจิตใจ ชอบศึกษาค้นคว้า มีวิสัยทัศน์กว้างไกล การที่สมาชิกในองค์กรมีกรอบของการเป็นบุคคลที่รอบรู้นั้น สมาชิกทุกคนจะมีความกระตือรือร้น สนใจและใฝ่หาที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ มีความปรารถนาที่จะเรียนรู้เพิ่มศักยภาพของตน

รุ่ง แก้วแดง (2543 : 113 - 114) ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้เรียนไว้ ดังนี้

1. มีความคิดริเริ่มในการวินิจฉัยหรือประเมินความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง อาจจะด้วยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้
2. เลือกแหล่งที่เหมาะสมเพื่อช่วยในการเรียนรู้และถ้าจำเป็นก็อาจหามาตรการอื่นในการเรียนที่ไม่ต้องเรียนเองก็ได้
3. รู้จักการพัฒนาเกณฑ์ที่ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง โดยการค้นหาคำตอบ และการให้เกิดผล
4. รู้จักถามหาเหตุผลของการมีกฎระเบียบ กระบวนการ หลักการและข้อสมมติฐานที่ยอมรับได้โดยปริยาย

5. ปฏิเสธที่จะเห็นด้วยหรือปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้อื่น (ครูหรือผู้ฝึก) ต้องการถ้าเห็นว่า เป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้
 6. ตระหนักในทางเลือกทั้งโดยยุทธศาสตร์การศึกษาและการแปลความหมายและเลือก ทางเลือกที่สอดคล้องกับแนวความคิดและวัตถุประสงค์ของตนอย่างมีเหตุผล
 7. ทบทวนกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในฐานะเป็นพัฒนาการของความรู้และ สังคม และสามารถปรับยุทธศาสตร์ของตนเองเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการเรียนรู้
 8. มองเป้าหมาย นโยบายและแผนอย่างอิสระโดยปราศจากแรงกดดันจากผู้อื่น
 9. พัฒนาความเข้าใจในความเป็นไปต่างๆ จนสามารถอธิบายกับผู้อื่นได้
 10. สร้างกรอบแนวความคิดได้ชัดเจนอย่างอิสระและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงความคิด เมื่อมีเหตุผล
 11. สามารถแสวงหาความรู้ได้เองด้วยความกระตือรือร้นอย่างสม่ำเสมอโดยไม่พึ่งการ เสริมสร้างหรือรางวัลจากผู้อื่น
 12. ระบุค่านิยมส่วนตัวและความสนใจของตนเองได้
 13. เต็มใจและสามารถยอมรับแนวความคิดอื่นที่ถูกต้องและเผชิญกับการต่อต้าน อุปสรรครวมทั้งการวิจารณ์เป้าหมายของตนเองโดยปราศจากโทสะ
 14. สามารถประเมินข้อบกพร่องและข้อจำกัดของตนเองในฐานะผู้เรียน
- ยูดา รักไทย และณัฐพงษ์ เกศมาริช (2543 : 3) กล่าวว่า คนที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตการเรียน คือ คนที่สามารถจัดการกับตัวเอง ดึงเอาศักยภาพที่มีอยู่ออกมาใช้ได้ อย่างเต็มที่ โดยไม่สร้างภาวะความกดดันให้แก่ตนเองและคนรอบข้าง คนผู้นี้ไม่จำเป็นต้องมีสติปัญญา เป็นเลิศ ขอเพียงแค่มองที่ปกติและสุขภาพที่แข็งแรง ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเองที่จะ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เขาก็สามารถนำตัวเองไปสู่ความสำเร็จในชีวิตวัยเรียนได้แล้ว ท่านยังได้เสนอ แนวทางในการเรียนรู้อย่างถูกวิธี ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตการเรียนและชีวิตส่วนตัว สำหรับ นักเรียน นิสิต-นักศึกษา ไว้ดังนี้
1. เตรียมตัวเรียน เป็นการสำรวจสถานที่สำคัญก่อนการเปิดเรียน
 2. รู้จักบริหารเวลาอย่างเหมาะสมโดยการวางแผนและทำตารางเวลา
 3. เข้าห้องเรียนให้เป็น ได้แก่ อ่านหนังสือล่วงหน้า ตั้งใจฟังหรือตั้งใจเรียนขณะที่ เรียนในห้อง
 4. ใช้ห้องสมุดในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม
 5. อ่านอย่างชาญฉลาด โดยใช้วิธีอ่านแบบ ORUS หมายถึง สสำรวจ (Overview) หาสิ่งที่ต้องทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการอ่าน อ่าน (Read) หาใจความสำคัญ เก็บข้อมูล (Pick Up) พลิกกลับไปเน้นใจความสำคัญ และสรุปความเข้าใจ (Summarize) โดยใช้คำพูดของเรา

6. จัดโน้ตอย่างมีประสิทธิภาพ
7. พัฒนาการจำ โดยใช้เทคนิคในการจำ เช่น คำกลอน จังหวะ การแบ่งกลุ่ม คำย่อ อักษรซ้ำ
8. ส่งงานดี ทันกำหนด
9. ทำข้อสอบให้ฉลุย นั่นคือมีทักษะในการทำข้อสอบ
10. จัดการกับปัญหารอบด้าน เพื่อให้สมาธิในการเรียน

ชูศรี ตันพงศ์ (2544 : 9 - 11) ให้ความเห็นว่า ผู้เรียนที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ ต้องมีลักษณะดังนี้

1. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ นั่นคือ
 - 1.1 ผู้เรียนสามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบ และมีความคิดรวบยอด
 - 1.2 ผู้เรียนสามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดีข้อเสีย ความถูกต้อง ผิด ระบุสาเหตุ ผล ค้นหาคำตอบ เลือกวิธี และมีปฏิภาณในการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจอย่างสันติ และมีความถูกต้องเหมาะสม
 - 1.3 ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มมีจินตนาการสามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้
2. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ได้แก่
 - 2.1 ผู้เรียนสามารถทำงานตามลำดับขั้นตอนและผลงานมีประสิทธิภาพ
 - 2.2 ผู้เรียนขยันอดทน ละเอียดยรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุขและภูมิใจในผลงานของตนเอง
 - 2.3 ผู้เรียนสามารถทำงานเป็นทีมช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ ให้ความร่วมมือยอมรับฟังความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่นร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม
 - 2.4 ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตและต้องถ่ายทอดความรู้ความคิดและนำเสนอสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสาร และสามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกรายวิชาได้ อันแสดงถึงความสามารถของผู้เรียนที่พัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้
3. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะจำเป็นตามหลักสูตร ซึ่งหมายถึง
 - 3.1 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์/ หมวดวิชาที่สำคัญไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ
 - 3.2 ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารในการจัดการเรียนรู้โดยใช้สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์จริงเป็น “สื่อ” หรือเป็น “เนื้อหา” ในการเรียนรู้

4. การมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพ
5. การมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
6. การมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
7. การมีจิตสำนึกตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญา ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย
8. การมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม คุณลักษณะที่ดีที่เป็นมาตรฐานหนึ่งที่สำคัญที่ครูจะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคนเมื่อจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสุขจากความสำเร็จในการเรียนรู้จะทำให้เขามีเจตคติที่ดีต่อการเรียน อยากเรียนรู้ อยากค้นหาคำตอบต่อไป จนเป็นนิสัยรักการเรียนรู้ แสดงว่า ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด
9. การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในที่สุด

ปัญญา แก้วกียูร และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2545 : 40) กล่าวว่าลักษณะการเป็นบุคคลรอบรู้ หมายถึง ลักษณะที่บุคคลเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เป็นการสร้างความรอบรู้ของแต่ละบุคคลให้ทันต่อสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน เป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ลลนา พรหมสุวรรณ (2547 : 7) ได้ให้ความหมายของความตั้งใจเรียนไว้ว่า หมายถึงความสนใจและมีสมาธิในการเรียน เอาใจใส่ต่อการเรียนในห้องเรียนและต่องานที่ครูมอบหมาย ได้แก่สนใจฟังครูอธิบาย มองกระดาน มองอุปกรณ์ ถามคำตอบ และตอบคำถามครูเกี่ยวกับบทเรียน ทำงานตามที่ครูมอบหมาย ให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำกิจกรรมในการเรียน

อโณมา คงตะแบก (2548 : 2) กล่าวว่า การที่บุคคลเรียนรู้ไม่ได้เป็นสิ่งประกันว่าองค์กรจะมีการเรียนรู้ แต่การเรียนรู้ขององค์กรจะเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลมีการเรียนรู้เท่านั้น ดังนั้นการเรียนรู้ของปัจเจกบุคคลจึงเป็นจุดเริ่มต้นขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นบุคคลควรได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาอยู่เสมอโดยการพัฒนาควรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง รูปแบบของการเรียนรู้จะเน้นการเรียนรู้ในที่ทำงาน หรือการเรียนรู้ภายใต้กระบวนการทำงาน อีกทั้งบุคคลควรทราบถึงความเป็นตนเอง ทราบขีดความสามารถและวิสัยทัศน์ของตน และควรสามารถจัดการช่องว่างระหว่างวิสัยทัศน์ของตนเองกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในองค์กร

วัฒนพร คชภูมิ (2548 : 2) กล่าวว่า การเป็นบุคคลรอบรู้เป็นการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความสามารถในการทำงานอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างสรรค์ผลงานด้วยการศึกษาให้เชี่ยวชาญ เข้าใจงานเป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถปฏิบัติงาน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและพัฒนางานใหม่ ๆ ขึ้นมาได้

ศิริเดช ปะมะโช (2548 : 13) ได้สรุปคุณลักษณะของการเป็นบุคคลรอบรู้ไว้ว่า บุคคลแห่งการเรียนรู้มีลักษณะของความเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความกระตือรือร้น แสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ รู้จักวิธีการค้นคว้าหาข้อมูลแล้วนำมาสรุปประเด็นสำคัญเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

ชวนชัย เชื้อสาธุชน (2551 : 37) ได้กล่าวเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลที่มีการพัฒนาตนเองไว้ดังนี้

1. มีการฝึกอบรมหาความรู้ใหม่ๆ
2. รับฟังข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์
3. อ่านหนังสือที่ให้ความรู้ทางวิชาการ
4. ชอบติดตามอ่านข่าววารสารที่ให้ความรู้ทางวิชาการ
5. อ่านป้ายประกาศหรือโฆษณาที่มีประโยชน์
6. เลือกชมรายการโทรทัศน์ที่ให้ความรู้ทางวิชาการ
7. ตั้งคำถามเพื่อให้มาเพื่อความรู้อื่นๆ
8. ชักถามผู้รู้เมื่อเกิดข้อสงสัย
9. จดบันทึกข้อความหรือเกร็ดความรู้
10. ค้นหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้ได้คำถามที่ถูกต้อง
11. นำแบบอย่างของผู้ที่ประสบความสำเร็จมาปรับใช้
12. ค้นคว้าศึกษาดำรงต่างๆ
13. นำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงในการสอนให้ดีขึ้น
14. ฝึกฝนตนเองตามแบบอย่างที่ได้รับรู้
15. ปฏิบัติงานได้ดีกว่าอยู่เสมอ และ
16. ตรวจสอบข้อบกพร่องในสิ่งที่ได้ปฏิบัติไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าพฤติกรรมของนักเรียนที่ใช้เพื่อพัฒนาตนให้รอบรู้ มีหลายวิธี ได้แก่ การอ่านวารสารทางวิชาการ การอ่านป้ายประกาศหรือโฆษณาที่มีประโยชน์ ตั้งใจเรียน การเรียนพิเศษหรือทบทวนบทเรียนวิชาที่เรียนอ่อน ชมรายการโทรทัศน์ที่ให้ความรู้ทางวิชาการ ตั้งคำถาม ชักถามผู้รู้เมื่อมีข้อสงสัยเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ๆ มีการตรวจสอบข้อบกพร่องผลงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว เช่น แบบฝึกหัด การบ้าน รายงาน ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมและมีการจดบันทึกความรู้ใหม่ๆ นำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงการเรียนของตนเอง

6 แนวทางส่งเสริมการเป็นบุคคลรอบรู้

การเป็นบุคคลรอบรู้ เป็นมิติที่ต้องการฝึกฝนเพื่อสร้างให้เกิดวินัยและมีการปรับมุมมองอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานของความต้องการที่แท้จริง หรือบววิสัยทัศน์ของแต่ละคน ซึ่งประกอบไปด้วย การยึดมั่นต่อความจริง การจัดการความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์ การสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตน และการฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (Senge. 1990 : 10 - 11)

1. การสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตน

เซ็นจ์ (Senge. 1990 : 10) ได้อธิบายว่า วิสัยทัศน์เปรียบเสมือนกับสิ่งเบิกบานใจและเป็นพลังแห่งอำนาจ เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจน เป็นการตอบคำถามที่ว่าเราต้องการอะไรและจะสร้างอะไรต่อไปในอนาคต

วีรุธ มาฆะศิรานนท์ (2543 : 38 - 39) ได้กล่าวว่า วิธีการให้ได้มาซึ่งวิสัยทัศน์ส่วนตนที่สามารถจะดำเนินการด้วยตนเองเพียงลำพัง โดยทำตามขั้นตอน ดังนี้

1. เตรียมสถานที่ ที่สงบเงียบปราศจากสิ่งรบกวนทั้งปวง
2. เตรียมตัวด้วยการนั่งให้สบาย ทำจิตใจให้สงบมีสมาธิ ประมาณ 10 นาที
3. กำหนดวิสัยทัศน์ขั้นต้น เริ่มถามตัวเองว่า ความมุ่งหมายที่แท้จริงในอนาคตของเราเป็นอย่างไร

อนาคตของเราเป็นอย่างไร

4. เน้นความมั่นใจ พยายามคิดทบทวนถึงสิ่งที่มุ่งหวังนั้นอีก 2 - 3 รอบ เพื่อให้แน่ใจและมั่นใจ ถ้าไม่แน่ใจก็ให้กลับไปเริ่มต้นกำหนดวิสัยทัศน์ใหม่อีกครั้งหนึ่ง
5. วิเคราะห์ผลต่อเนื่อง เมื่อถึงวันที่เราประสบผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์นั้นแล้ว จะมีสิ่งอื่นใดหรือเรื่องอื่นใดซึ่งเป็นผลติดตามมาด้วยหรือไม่ ถ้ามี แล้วเรายังต้องการผลข้างเคียงนั้นด้วยหรือไม่
6. สรุปผลและตัดสินใจพยายามคิดทบทวนในข้อที่ 5 สัก 2 - 3 รอบ ถ้าเราไม่มีความต้องการผลข้างเคียงที่เกิดขึ้นตามมาก็ควรกลับไปเริ่มต้นที่ขั้นตอนที่ 3 กลับมาใหม่อีกครั้งหนึ่ง

กรมวิชาการ (2544 : 33) กล่าวถึง การสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตน คือ ความคาดหวังของแต่ละคนที่ต้องการให้สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นในชีวิตคนในอนาคตโดยอาจเป็นช่วงเวลาหนึ่งๆ ได้แก่ วิสัยทัศน์ในหน้าที่การงาน ครอบครัว และเรื่องส่วนตัว

เดชน์ เทียมรัตน์ และกานต์สุดา มาฆะศิรานนท์ (2545 : 20 - 29) กล่าวว่า การสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตัว คือ ความคาดหวังของแต่ละคนที่ต้องการจะให้สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นจริงแก่ชีวิตคน ได้แก่ วิสัยทัศน์ในหน้าที่การงาน วิสัยทัศน์ด้านครอบครัว และวิสัยทัศน์เฉพาะตน เป็นต้น

วิจารณ์ พานิช (2548 : 5 - 7) กล่าวว่า วิสัยทัศน์แห่งตน วิสัยทัศน์มีความหมายลึกกว่าเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์เป็นเป้าหมายที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ที่จะต้องบรรลุให้ได้มีความใฝ่ฝันอย่างแรงกล้าที่จะต้องบรรลุให้ได้ ต่างจากความมุ่งมั่นหรืออุดมทัศน์ ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรม และเป้าหมายไม่ชัดเจน แต่สูงส่งมาก ผู้รอบรู้จะต้องเป็นผู้ที่หมั่นตรวจสอบวิสัยทัศน์แห่งตนอยู่เสมอ และทำให้อย่างมีความชัดเจนแรงกล้าขึ้นเรื่อย ๆ โดยที่วิสัยทัศน์นี้จะมีหลายด้าน เช่น ด้านทรัพย์สินสมบัติ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านการบริการสังคมยิ่งทำให้วิสัยทัศน์แห่งตนมีความชัดเจนเพียงใดก็จะพบว่า แตกต่างจากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน

อมรวิรัช นาคทรพ (2538 : 11) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับวิสัยทัศน์กับการศึกษาไว้ว่า การศึกษาที่เอื้อต่อสภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต ที่มีความก้าวหน้าและเสมอภาคต้องเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาตัวบุคคล ครอบครัว และการฝึกกำลังเป็นชุมชนสำคัญ โดยเน้นให้ระบบการศึกษาไทยในอนาคตเป็นระบบที่สามารถเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคล ครอบครัวและชุมชนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2538 : 16) ได้นิยามปฏิบัติการวิสัยทัศน์ของการศึกษาไทย หมายถึง ทิศทางและแนวโน้มของการศึกษาไทยในอนาคต ซึ่งได้แก่การประมวลสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการต่างๆ ในด้านกรอบแนวคิดในการประมวลสังเคราะห์

สีปนนท์ เกตุทัต (2539 : 6) ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์ทางการศึกษาไว้ว่า คนเป็นหัวใจของการพัฒนา เพราะคนเป็นทั้งผู้กำหนดทิศทางและการดำเนินการพัฒนา อีกทั้งเป็นผู้ได้รับผลโดยตรงจากการพัฒนา ขณะเดียวกันก็อาจแยกคนออกจากครอบครัว ชุมชน สังคมระดับประเทศ สังคมระดับโลกและธรรมชาติได้ นอกจากนี้มีอาจแยกคนออกจากระบบเศรษฐกิจ สังคม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมได้ ในภาพรวมของการพัฒนาต้องคำนึงวิสัยทัศน์ทุกแง่มุมขององค์ประกอบ ในการจัดการศึกษานั้นต้องมีปัจจัยหลายๆอย่างที่เอื้อต่อความสำเร็จของระบบการศึกษาโดยภาพรวม ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อให้วิสัยทัศน์ในเรื่องต่างๆ มีความสอดคล้องกับปัจจัยของโรงเรียน ชุมชน และกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างๆ และต้องมีการประชุมแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์จากผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อให้วิสัยทัศน์ในเรื่องต่างๆ มีความสอดคล้องกับปัจจัยของโรงเรียน ชุมชน และกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันและอนาคตต่อไป

สรุปได้ว่า การสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตน หมายถึง การได้รับการสนับสนุนให้เป็นผู้มีเป้าหมาย มองเห็นภาพอนาคตที่ชัดเจนโดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ปัจจุบัน มีความแน่วแน่ มุ่งมั่นให้ทำงานได้อย่างสำเร็จ เป็นการเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคล ครอบครัว ชุมชนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต บุคคลจะเป็นผู้กำหนดทิศทาง แนวโน้มของการศึกษา อนาคตพร้อมทั้งเป็นผู้พัฒนาและได้รับผลโดยตรงจากการพัฒนา ดังนั้นในการพัฒนาต้องอาศัยวิสัยทัศน์และทิศทางในการปฏิบัติ

2. การจัดการความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์ (Holding Creative Tension)

เมื่อบุคคลกำหนดวิสัยทัศน์ที่สูงกว่าความเป็นจริงแล้วไม่สามารถไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ได้ จะทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวิสัยทัศน์กับความเป็นจริง บุคคลจะเกิดความตึงเครียด โดยความตึงเครียดที่ก่อให้เกิดความท้อแท้ ได้แก่ ความเครียด ความสับสน ความเหนื่อยล้าที่จะปฏิบัติตนให้วิสัยทัศน์เกิดขึ้นจริง วิธีการกำจัดหรือลดอุปสรรคทางจิตใจที่เกิดขึ้นนี้ อย่างรวดเร็วที่สุด คือลดวิสัยทัศน์ของตนเองลง ดังนั้นต้องพยายามหาวิธีการที่จะแก้ไขปัญหานี้ที่เหมาะสม และอีก

ทางเลือกหนึ่งของอุปสรรค คือ ความตึงเครียดที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อุปสรรคในที่นี่เกิดจากความต้องการบรรลุวิสัยทัศน์ที่ต้องการ ส่งผลให้เกิดการสร้างสรรค์วิธีการหรือผลงานใหม่ๆ ที่กล่าวได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการกำจัดอุปสรรค และในที่สุดจึงเกิดเป็นการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ตามวิสัยทัศน์ที่ต้องการได้ การกำจัดอุปสรรคช่วยนำบุคคลกลับไปสู่วัฏจักรของการสร้างวิสัยทัศน์อยู่เสมอ โดยไม่ยึดติดอยู่กับความพึงพอใจในชีวิตปัจจุบันเท่านั้น ซึ่งมีปัจจัยที่สนับสนุนต่อการกำจัดอุปสรรคหรือความเครียด ดังนี้

2.1 การเรียนรู้ขององค์กรเริ่มต้นจากการเรียนรู้ของบุคคล การเรียนรู้ไม่ควรเกิดขึ้นตามกระแสนิยมแต่ควรเกิดจากความสนใจและความอยากรู้อยากเห็นของบุคคล การปรับเปลี่ยนองค์กรจะไม่ประสบผลสำเร็จถ้าปราศจากการปรับเปลี่ยนตัวบุคคล ถ้าบุคคลไม่ได้รับการกระตุ้นเตือนให้เรียนรู้ บุคคลในองค์กรจะยอมรับการฝึกอบรมหรือการเปลี่ยนแปลงได้เช่นกันแต่ไม่มีความผูกพันเกิดขึ้น ผลการเรียนรู้จะเกิดเพียงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้นแล้วบุคคลจะไม่นำทักษะหรือการเปลี่ยนแปลงที่เรียนรู้นั้นไปปฏิบัติต่อไป อย่างไรก็ตามถ้าองค์กรสามารถจัดการฝึกอบรมหรือการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของบุคคลในองค์กรการปฏิบัติงานโดยใช้ทักษะเหล่านั้นจะต้องคงเกิดขึ้นอยู่เสมอและยังคงรักษาวิสัยทัศน์ของตนต่อไป

2.2 กลยุทธ์การเปลี่ยนแปลง ความพยายามที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงมีผลเกิดจากการปฏิบัติงานที่เกิดอุปสรรค โดยปกติแล้วบุคคลถูกสอนให้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อีก ปัญหาส่วนใหญ่มักเกิดจากโครงสร้างขององค์กรซึ่งต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบให้ดีขึ้น องค์กรอาจไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเนื่องจากกลยุทธ์ที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงไม่ใช่เพียงเพื่อกำจัดหรือหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ต้องการ แต่การเปลี่ยนแปลงที่ถูกวิธีต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อก้าวไปสู่วิสัยทัศน์ที่ต้องการ

2.3 นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์มีส่วนช่วยในการเอาชนะอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติตนให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ ก่อให้เกิดแรงผลักดันเพื่อพยายามคิดสร้างสรรค์วิธีการในการพัฒนาตนเองในการทำงาน กลุ่มที่มีประสิทธิภาพสามารถประยุกต์การใช้ความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดความสมดุลและนำไปใช้กับการทำงานได้โดยอาศัยการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน และเมื่อนำวิธีการคิดอย่างสร้างสรรค์มาปฏิบัติแล้วบุคคลและองค์กรจะสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พร้อมภักดี กัลยาณิลาสิน (2544 : 44) ได้กล่าวถึงการจัดการกับอุปสรรคหรือความตึงเครียดคือ การมองเห็นอุปสรรคจำเป็นต้องเข้าใจวิสัยทัศน์และความเป็นจริงในปัจจุบันของตนเองอย่างแท้จริง การวิเคราะห์ความจริงในปัจจุบันทำให้บุคคลกำหนดวิสัยทัศน์ของตนเองได้และมองเห็นช่องว่าง ซึ่งหมายถึงอุปสรรคที่กั้นขวางการทำให้วิสัยทัศน์บรรลุผลสำเร็จ อย่างไรก็ตามการกำหนดวิสัยทัศน์โดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริง วิสัยทัศน์นั้นจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริงเพราะไม่สามารถ

มองเห็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงาน และถ้าไม่สามารถหาวิธีการที่เหมาะสมในการกำจัดอุปสรรคแล้ว วิทยาลัยที่ตั้งไว้ก็จะไม่เกิดขึ้นเช่นกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องยอมรับความเป็นจริงในปัจจุบันและสร้างวิทยาลัย ซึ่งก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการหาวิธีการกำจัดอุปสรรคที่เกิดขึ้น อุปสรรคหรือความเครียดในที่นี่เกิดจากความต้องการที่จะมีหรือจะเป็นอนาคต เช่น ความต้องการเงิน ความต้องการความยกย่อง ความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงาน

กรมวิชาการ (2544 : 33) กล่าวว่า การจัดการความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์ ต้องมีความมุ่งมั่นสร้างสรรค์เป็นแรงไผ่ดีที่จะช่วยเสริมให้บุคคลเพียรพยายามและมุ่งมั่นตลอดเวลา ซึ่งมีการกำหนดวิทยาลัยที่ตนเองสนใจไว้แล้ว แต่ถ้าไม่ลงมือทำและไม่มุ่งมั่นสร้างสรรค์ วิทยาลัยที่กำหนดไว้ก็ไม่มีวันเป็นจริงขึ้นมา ซึ่งในความพยายามที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ นั้นจะเป็นเรื่องของความคิดความสามารถทางสมองและสติปัญญาของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการคิดที่พัฒนาการมาจากส่วนขององค์ความรู้เดิมและสืบสานต่อไป เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ไม่ขาดสายอย่างต่อเนื่อง

เดชน์ เทียมรัตน์ และกานต์สุดา มาฆะศิริรานนท์ (2545 : 20 - 29) กล่าวว่า การจัดการความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์จะต้องมีความมุ่งมั่นสร้างสรรค์หรือแรงไผ่ดีที่จะช่วยเสริมส่งให้เรามีพัฒนาการอยู่ตลอดเวลา วิทยาลัยที่ตนเองสนใจจะเป็นจริงได้จำเป็นต้องมีจิตสำนึกถึงแรงไผ่ดีและมีการใช้เวลาอย่างคุ้มค่าแก่ตนเองอยู่เสมอ

สรุปได้ว่า การจัดการความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์ คือ การเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างวิทยาลัยกับความจริง มีความพยายามและต่อสู้อุปสรรคต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาศักยภาพของตนเอง สร้างความเชื่อมั่นให้ตนเอง นำเอาสิ่งที่บั่นทอนกำลังใจมาเป็นพลัง คิดสร้างสรรค์วิธีการต่างๆ ที่จะทำให้วิทยาลัยที่ตนเองตั้งไว้ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งไว้ และหากไม่สามารถทำให้วิทยาลัยสำเร็จได้ทำให้เกิดความเครียด ให้อยอมรับสาเหตุของความผิดพลาดหรือความล้มเหลวทำให้หาวิธีแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ

3. การยึดมั่นต่อความจริง (Commitment to the Truth)

เดชน์ เทียมรัตน์ และกานต์สุดา มาฆะศิริรานนท์ (2545 : 24) กล่าวว่า การยึดมั่นต่อความจริงคือ การให้ข้อมูลข้อเท็จจริง และเหตุผลทุกครั้ง จะช่วยให้ทำงานทุกสิ่งได้อย่างถูกต้องอยู่ตลอดเวลา ความสำคัญของการใช้วิธีนี้ประการหนึ่งก็คือ จะช่วยให้เรามีระบบการคิด และการตัดสินใจที่ดี ไม่มีเรื่องของการ “หลอกตัวเอง” เกิดขึ้น อาการหลอกตัวเองนี้ คือ ไม่คิด และตัดสินใจให้ถ่องแท้ จึงโลเลเปลี่ยนไปเปลี่ยนมา เป็นผลให้ตัวเรานั้นไม่มีวันรู้ซึ่งถึงสถานภาพของตนเอง ปัจจุบันได้เลศความเป็นจริงแห่งการเรียนเรากำลังดิ้นรน-ต่อสู้ อยู่ในวังวนแห่งเศรษฐกิจยุคใหม่ที่เป็โลกแห่งการเรียนรู้ - โลกแห่งภูมิปัญญา นั่นก็คือ การให้องค์กรใดหรือผู้ใดจะคิดหรือตัดสินใจ

กระทำการใด ๆ ย่อมต้องอาศัยข้อมูล - ข่าวสาร - องค์ความรู้และภูมิปัญญาเข้ามาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญทุกครั้งไป

โรเบิร์ต (Roberts. 1994 : 13) กล่าวว่า การได้เห็นและการพูดความจริงเป็นส่วนประกอบพื้นฐานของการเป็นบุคคลรอบรู้ เพราะว่าภาวะการณ์ตั้งเครียดที่สร้างสรรค์อยู่กับความเข้าใจในสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ความขัดแย้งระหว่างความซื่อสัตย์กับความจงรักภักดี ส่วนใหญ่แล้วเราจะอาศัยและทำงานในโครงสร้างที่จำเป็นต้องพูดความจริงซึ่งจะเกิดความไม่เห็นด้วยกับความจงรักภักดีอื่นๆ ที่ถูกสร้างเข้าไปอยู่ในระบบ ความจงรักภักดีเหล่านี้ เช่น เพื่อเจ้านาย เพื่อรางวัลและค่าตอบแทน หรือเพื่อทัศนคติที่ยินยวที่เกี่ยวข้องกับสิ่งสำคัญ แล้วแต่ว่าอะไรที่ฝังรากลึกกว่าที่พวกเขาจะพบเป็นครั้งแรก ถ้านำการเป็นบุคคลรอบรู้ไปใช้ในองค์กรแล้ว โดยการเน้นในเรื่องของสัญญาที่จะมุ่งมั่นในความจริงซึ่งจะเป็นเรื่องที่ยากลำบากระหว่างความซื่อสัตย์และความจงรักภักดี

การทำการวิเคราะห์ SWOT สามารถช่วยสร้างสรรค์ทักษะการพัฒนานิยัยเพื่อบรรลุถึง “การเป็นบุคคลรอบรู้” ได้โดยการตรวจสอบ SWOT ส่วนบุคคล (ของตนเอง) จุดแรกทบทวนถึงเรื่อง SWOT ซึ่งเป็นการประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสในปัจจุบัน และการตัดสินใจว่าสถานการณ์ใดในชีวิตของเราที่แย่ที่สุด ทั้งในด้านอาชีพและด้านส่วนตัว (อุปสรรค) แนวคิดเรื่องความเชี่ยวชาญส่วนบุคคลจำเป็นที่จะต้องมองดูสิ่งที่เราทำได้ดีและเพิ่มโอกาสในการแบ่งปันทักษะเหล่านั้นในสถานการณ์ที่เหมาะสม ทั้งยังต้องรู้จักและยอมรับความจริงทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของเราเองรวมทั้งหลีกเลี่ยงสิ่งหนึ่งและพัฒนาเทคนิคขดเขยในการลดผลกระทบต่อก่ออย่างหนึ่ง และฝึกฝนเพื่อชดเชยจุดบอดต่างๆ การขจัดอุปสรรคในการพูดความจริง ดำเนินการโดย (เดชน์ เทียมรัตน์ และกานต์สุดา มาชะศิริานนท์. 2545 : 20-29)

1. ชี้แจงข้อเท็จจริง ที่บุคลากรในองค์กรจะต้องได้รับข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจในความจริงที่ได้รับการบอกกล่าวจากผู้บังคับบัญชา
2. มีระบบที่ป้องกันสิ่งที่แต่ละบุคคลได้พูดออกมา ทั้งในส่วนของการระบบการลงโทษที่เป็นแบบทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อการพูดอย่างเปิดเผย การลงโทษอาจจะต้องขยายขอบเขตไปถึงการให้งานที่ไม่มีความจำเป็นจนถึงขั้นรุนแรง
3. กำหนดนโยบายในการยกเว้นการลงโทษอย่างเป็นทางการ แก่ทุกคนในองค์กรที่พูดความจริง

สรุปได้ว่า การยึดมั่นต่อความจริง หมายถึง การตัดสินใจในการทำงานโดยใช้ข้อมูลที่เป็นจริง ตระหนักถึงเรื่องของความซื่อสัตย์ในการพูดความจริงที่พบเห็น มีความมุ่งมั่นในการพูดความจริง รับรู้สภาพความเป็นจริงในสภาวะปัจจุบันของตนเอง โดยไม่หลอกตัวเอง มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ได้วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของตนเองเพื่อรับรู้สถานภาพของตนเองในปัจจุบัน นำผลมาประเมินสภาพปัญหา แล้วหาแนวทางเพื่อปรับปรุงแก้ไข

4. การฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน (Subconscious)

การที่จะเป็นบุคคลที่รอบรู้จะมีอีกมิติหนึ่งของจิตใจ คือ จิตใต้สำนึกการทำงานที่ยุ่ยากซับซ้อนทุกอย่างจะต้องผ่านจิตใต้สำนึกซึ่งสามารถประสบความสำเร็จในงานที่ยุ่ยากได้อย่างง่ายดายจะเรียนรู้เรื่องจิตใต้สำนึกได้อย่างไร เนื่องจากกิจกรรมทุกอย่างของมนุษย์ไม่สามารถทำได้ในระยะแรก ล้วนต้องมีการเรียนรู้ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือการกิน การหัดขี่รถเป็นต้น การเรียนรู้ในช่วงแรกต้องอาศัยจิตใต้สำนึก ความตั้งใจและความพยายามเรียนรู้ทักษะ จนค่อย ๆ กลายเป็นการควบคุมโดยจิตใต้สำนึกในที่สุดในภาวะจิตใจสงบ จิตใต้สำนึกจะสามารถกำหนดจุดรวมวิสัยทัศน์ได้อย่างมั่นคงไม่ไขว่ไขว การรับรู้ต่อการเป็นบุคคลที่รอบรู้ถือเป็นองค์ประกอบที่เปรียบเสมือนเสาหลักขององค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการเรียนรู้ของคน องค์กร และถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ควรจะใช้ในการพัฒนาชีวิตของตนเองตั้งนั้น องค์ประกอบ ด้านบุคคล มีการพัฒนาให้คนเป็นบุคคลที่รอบรู้จึงเป็นการสร้างทรัพยากรที่มีพื้นฐานที่ดีกว่าให้แก่องค์กร

กรมวิชาการ (2544 : 33) การฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน เป็นการฝึกทักษะทำงานให้ชำนาญเป็นอัตโนมัติ มีผลงานดีเยี่ยมอย่างต่อเนื่อง

เดชน์ เทียมรัตน์ และกานต์สุดา มาชะศิริรานนท์ (2545 : 20-29) กล่าวว่า การฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน ถือว่าเป็นการมีความชำนาญขั้นสูงสุด ช่วยให้การงานดำเนินไปโดยอัตโนมัติ และมีผลงานดี โดยจะต้องฝึกทักษะในงานแต่ละประเภทอย่างจริงจังและสม่ำเสมอสรุปได้ว่าการฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน ได้แก่ การแนะนำให้ครูวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน ไตร่ตรองและคาดการณ์ผลลัพธ์ของการทำงานในการปฏิบัติงานทุกครั้ง ปฏิบัติงานอย่างมีสติรู้ตนเองเสมอ นำความรู้ความสามารถออกมาใช้อย่างเต็มศักยภาพ นำเทคนิคใหม่ต่าง ๆ มาทดลองใช้เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน สร้างประสบการณ์ในการจัดการงานที่มีความยุ่งยากซับซ้อนสนับสนุนให้ครูเฝ้าหาที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาทักษะตนเองตามความต้องการอย่างต่อเนื่องจนเกิดความชำนาญ สนับสนุนให้วิทยากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ กระตุ้นให้ครูฝึกฝนวิธีการของความคิดให้มากขึ้นจนมีความชำนาญและความมั่นใจมากขึ้น ส่งเสริมให้ครูถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่น

มาร์ตี (Marty. 2007 : 2) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาตนให้รอบรู้ : วินัยแรกของการเรียนรู้องค์กร พบว่า การพัฒนาบุคคลให้รอบรู้เป็นรากฐานสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสามารถทำได้โดย 1) คิดอย่างมีระบบ 2) การประเมินความจริงในปัจจุบัน 3) การสอบถามเพิ่มเติม 4) การสร้างความหมายที่ใช้ร่วมกัน

สรุปได้ว่า การฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน หมายถึง การวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน ไตร่ตรองและคาดการณ์ผลลัพธ์ของการทำงานในการปฏิบัติงานทุกครั้ง ปฏิบัติงานอย่างมี

สติ นำความรู้ความสามารถออกมาใช้อย่างเต็มศักยภาพ สร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนใฝ่หาที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อพัฒนาทักษะตนเองตามความต้องการอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนให้รอบรู้ สรุปได้ว่า คุณลักษณะผู้มีการพัฒนาตนให้รอบรู้ หมายถึง ผู้ที่สามารถฝึกฝนตนเองจนมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน กว้างไกล ยึดมั่นในวิสัยทัศน์นั้น ยอมรับความจริง ทราบขีดความสามารถของตนเอง สามารถปรับเปลี่ยนอุปสรรคให้เป็นโอกาส มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่อการแสวงหาความรู้เพิ่มศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ รู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้โลกยุคโลกาภิวัตน์ มีวินัยในตนเอง วิเคราะห์ตนเองถึงจุดอ่อนจุดแข็ง สามารถเปลี่ยนสภาวะกดดันให้เป็นแรงกระตุ้นใช้ข้อมูลที่เป็นจริงให้การวิเคราะห์และตัดสินใจ ตลอดจนใช้จิตใต้สำนึกในการทำงาน เพื่อหาหนทางที่จะทำให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้นๆ ซึ่งการพัฒนาตนให้รอบรู้ได้นั้นต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และมีความมุ่งมั่นให้เกิดความสำเร็จ โดยวิสัยทัศน์นั้นจะต้องสามารถปฏิบัติให้บรรลุได้ไม่ยากนัก ไม่ตั้งไว้สูงจนเกินไป สามารถฝึกทักษะในการทำงานได้อย่างจริงจังเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นการพัฒนาตนให้รอบรู้ เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีความสนใจใคร่รู้ ศึกษาค้นคว้าความรู้ได้ด้วยตนเองอยู่เสมอ ในการสร้างแบบวัดการพัฒนาตนให้รอบรู้เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของผู้เรียนแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวชีวิต

1. ความหมายของตัวชีวิต

จากการศึกษาความหมายของตัวชีวิต พบว่ามีผู้ให้ความหมายของตัวชีวิต (Indicators) ไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

สุรวุฒิ บัวจันทร์ (2545 : 10) กล่าวถึงตัวชีวิต หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวบอกถึงแนวทางทิศทางการดำเนินกิจกรรมหรือการพัฒนาในเรื่องต่างๆ นั้นได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้มากหรือน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและต้องคอยเฝ้าพึงระวังในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

เอี่ยมพร หลินเจริญ (2547 : 1-15) ให้ความหมายของ ตัวชีวิต หมายถึง สารสนเทศ ที่แสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของสภาพที่ต้องการศึกษา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งสารสนเทศดังกล่าวเป็นการนำข้อมูลตัวแปร ข้อเท็จจริงมาสัมพันธ์กัน ค่าของตัวชีวิตสามารถแสดง/ระบุ หรือ บ่งบอกถึงสภาพที่ต้องการศึกษาเป็นองค์รวมอย่างกว้างๆ แต่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะใช้ในการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อประเมินสภาพที่ต้องการศึกษาได้และใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างช่วงเวลาที่แตกต่างกัน เพื่อให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพที่ต้องการศึกษาได้

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์ (2547 : 270) ให้ความหมายของ ตัวชีวิต หมายถึง

การกำหนดข้อมูลว่าในการวิจัยครั้งนี้ต้องใช้ข้อมูลอะไรบ้างหรือมีเนื้อหาอะไรที่ต้องการวัดบ้าง จะวัดในลักษณะใด และจะใช้อะไรเป็นตัวชี้วัด (Indicator) ซึ่งได้แก่ การทำแนวความคิดในการวิจัยให้ชัดเจน การพัฒนาตัวชี้วัดตามแนวความคิดนั้น และการประเมินค่าของตัวชี้วัดว่า เนื้อหาและตัวชี้วัดที่กำหนดนั้นมีความตรงสามารถวัดได้ และเป็นตัวแทนของแนวความคิดในการวิจัยได้หรือไม่ การกำหนดข้อมูลและตัวชี้วัดจะเริ่มตั้งแต่ การให้คำจำกัดความ คำศัพท์หรือกลุ่มคำที่เป็นประเด็นการวิจัยให้ชัดเจน คืออะไรโดยให้คำจำกัดความในเชิงปฏิบัติการที่สามารถวัดได้ เมื่อได้คำจำกัดความแล้วจึงเริ่มวิเคราะห์เนื้อหาว่าในประเด็นที่ศึกษานั้นมีเนื้อหาอะไรบ้าง และกำหนดขอบเขตเนื้อหาว่าในการวิจัยครั้งนี้จะครอบคลุมเนื้อหาอะไรบ้าง

ยูทธนา แซ่เตียว (2547 : 56) ให้ความหมายของตัวชี้วัดไว้ว่า ตัวชี้วัดเป็นสิ่งที่ต้องมาควบคู่กับระบบการประเมินผล เพราะตัวชี้วัดจะบอกได้ว่าสิ่งที่เราวัดนั้นมีสถานะเช่นใด จากนั้นก็เป็นหน้าที่ของผู้ประเมินที่จะต้องนำผลที่วัดได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ว่าสถานะเช่นนั้นดีหรือไม่ดี และให้คำแนะนำหรือกำหนดสิ่งที่จะปฏิบัติต่อไป แนวคิดที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการวัดผลเรามักจะวัดเฉพาะในสิ่งที่สำคัญ ในการวัดเรื่องที่สำคัญมาก หรือมีความซับซ้อนมาก ๆ จำเป็นต้องสร้างตัววัดขึ้นมามาก แต่ถ้าเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่ซับซ้อนเข้าใจง่าย ตัวชี้วัดจะลดลงไปตามส่วน เช่นเดียวกับการออกแบบระบบการวัดผลในองค์กร มักจะเน้นการวัดผลในส่วนที่มีความสำคัญกับองค์กรก่อน ถึงแม้ว่าการมีตัวชี้วัดจำนวนมากอาจทำให้เห็นภาพขององค์กรที่ชัดเจน แต่ต้องไม่ลืมว่าองค์กรมีกิจกรรมซับซ้อนมากมาย เราไม่สามารถวัดทุกอย่างภายในองค์กรได้ และไม่มีเวลา จำเป็นต้องสร้างตัวชี้วัดขึ้นมามากมาย การมีตัวชี้วัดมากขึ้นย่อมต้องให้ทรัพยากรด้านบุคคล เงินทุน และเวลามากขึ้นตามไปด้วย และอาจทำให้เราไม่สามารถเห็นกลยุทธ์ขององค์กรได้ชัดเจน เพราะไม่ทราบว่ามีสิ่งใดเป็นเรื่องสำคัญสำหรับองค์กรในขณะนั้น นั่นคือที่มาของคำว่า Key Performance Indicators: KPIs เพื่อเป็นการแสดงว่าจะวัดและประเมินเฉพาะสิ่งที่มีความสำคัญเท่านั้น ซึ่งสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดต่อองค์กร คือ สิ่งที่มีสัมพันธ์กับกลยุทธ์ขององค์กรนั่นเอง

กรรณิการ์ พุ่มเจริญ (2549 : 27) กล่าวถึงตัวชี้วัด หมายถึง สารสนเทศที่บ่งบอกถึงสถานภาพ สภาวะ ของสิ่งที่ต้องการวัดอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสามารถบ่งบอกถึงสิ่งที่ต้องการวัดหรือตรวจสอบว่ามีทิศทางที่สะท้อนลักษณะการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของการดำเนินงาน โดยลักษณะของตัวชี้วัดสามารถแสดงค่าที่สังเกตได้ในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ

บุญใจ ศรีสถิตนรากร (2550 : 85) ให้ความหมายของ ตัวชี้วัด หมายถึง ค่าที่สังเกตได้เพื่อนำมาใช้บ่งชี้สถานภาพ หรือสะท้อนลักษณะการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงานและผลสัมฤทธิ์ (Results) ซึ่งเป็นสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดนโยบายขององค์กร

จากความหมายของตัวชี้วัดข้างต้น สรุปได้ว่า ตัวชี้วัด หมายถึง สารสนเทศเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพที่บ่งบอกถึงสภาพหรือลักษณะของสิ่งที่ต้องการจะวัด ซึ่งใช้บ่งบอกหรือสะท้อนลักษณะ การดำเนินงาน เพื่อให้เห็นคุณลักษณะที่ชัดเจนได้

2. ประเภทของตัวชี้วัด

ประเภทของตัวชี้วัดทางการศึกษาโดยอาศัยแนวทางการใช้ตัวแปรต่างๆ มากำหนด ตัวชี้วัดซึ่ง Johnstone (สุรุจดี บัวจันทร์. 2545 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Johnstone. 1981) ได้แบ่งวิธีการจำแนกประเภทออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ตัวชี้วัดตัวแทน (Representative Indicators) เป็นการเลือกเอาตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งมาเป็นตัวแทนเพื่อช่วยชี้สภาพใดสภาพหนึ่ง หรือบ่งชี้ลักษณะใดลักษณะหนึ่งในระบบ การศึกษาเพื่อสะท้อนให้เห็นแง่มุมของระบบการศึกษา ตัวชี้วัดประเภทนี้จะใช้ในงานวิจัย งานบริหาร และงานวางแผน

2. ตัวชี้วัดเดี่ยว (Disaggregative Indicators) ตัวชี้วัดประเภทนี้ต้องอาศัย ความหมายของแต่ละตัวแปรเพื่อมาอธิบายแต่ละส่วนที่ลึกลงไปในแต่ละองค์ประกอบของระบบ การศึกษาซึ่งทำให้เกิดปัญหาความไม่ถูกต้อง ดังนั้น จึงไม่เหมาะที่จะนำมาใช้อธิบายลักษณะของระบบ การศึกษาโดยรวมได้ ตัวอย่างเช่น อัตราการเรียนต่อเด็กด้อยโอกาสที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่างกัน เป็นต้น

3. ตัวชี้วัดรวมหรือตัวชี้วัดผสม (Composite Indicators) ลักษณะของตัวชี้วัดนี้ เป็นการลดตัวแปรทางการศึกษาซึ่งเป็นตัวแปรเดี่ยวๆ จำนวนหนึ่งเข้าด้วยกัน และมีการถ่วงน้ำหนัก ของตัวแปรแต่ละตัว ซึ่งค่าที่ได้ของตัวชี้วัดนี้จะเป็นค่าตัวชี้วัดรวม เพื่อบอกถึงสภาพโดยรวมของระบบ การจัดการศึกษา และสามารถอธิบายสภาพการณ์ของระบบการศึกษาได้ดีกว่าตัวชี้วัดทั้งสองประเภทที่ กล่าวมาข้างต้น

กรณีการ พุ่มเจริญ (2549 : 28) ได้การกำหนดตัวชี้วัดทางการศึกษา ซึ่งควร จะพิจารณาทั้งระบบ ซึ่งระบบทางการศึกษาประกอบด้วยปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ดังนี้

1. ตัวชี้วัดที่เป็นปัจจัย คือ ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องเชิงปริมาณ หรือความต้องการของ สังคมที่มีต่อระบบการศึกษา เช่น ด้านทรัพยากรที่สนับสนุนทางการศึกษา งบประมาณที่ได้รับการ จัดสรรทางการศึกษา เป็นต้น

2. ตัวชี้วัดที่เป็นกระบวนการ คือ ตัวชี้วัดที่อธิบายเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของระบบ หรือ อธิบายลักษณะการแจกแจงปัจจัยของระบบการศึกษา ซึ่งตัวชี้วัดในกระบวนการนี้จะรับผลมา จากค่าของตัวชี้วัดที่เป็นปัจจัย

3. ตัวชี้วัดที่เป็นผลผลิต คือ เป็นตัวชี้วัดถึงปริมาณและระดับของทักษะต่างๆ และ ผลผลิตที่พร้อมจะออกสู่ระบบการศึกษาหรือความพอใจของสังคมที่มีต่อระบบการศึกษา เช่น

จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษา เป็นต้น

3. คุณสมบัติของตัวชี้วัด

ศิริชัย กาญจนวาสี (2546 : 84-86) กล่าวถึงคุณสมบัติที่สำคัญของตัวชี้วัดว่ามีดังนี้

1. ความตรง (Validity) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องชี้วัดได้ตามลักษณะที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

1.1 มีความตรงประเด็น (Relevant) ตัวชี้วัดต้องชี้วัดได้ตรงประเด็น มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณลักษณะที่มุ่งวัด เช่น GPA ใช้เป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป

1.2 ความเป็นตัวแทน (Representative) ตัวชี้วัดจะต้องมีความเป็นตัวแทนคุณลักษณะที่มุ่งวัด หรือมีมุมมองที่ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญของคุณลักษณะที่มุ่งวัดครบถ้วนเช่น อุณหภูมิร่างกายเป็นตัวชี้วัดสภาวะการมีไข้ของผู้ป่วย

2. ความเที่ยง (Reliability) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องชี้วัดคุณลักษณะที่มุ่งวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ คงเส้นคงวา หรือชี้วัดได้คงที่ เมื่อทำการวัดซ้ำในเวลาเดียวกัน ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

2.1 ความเป็นปรนัย (Objective) ตัวชี้วัดต้องชี้วัดได้อย่างเป็นปรนัย การตัดสินใจเกี่ยวกับค่าของตัวชี้วัดควรขึ้นอยู่กับสภาวะที่เป็นอยู่หรือคุณสมบัติของสิ่งนั้น มากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับความรู้ตามอัตวิสัย

2.2 มีความคลาดเคลื่อนต่ำ (Minimum Error) ตัวชี้วัดต้องชี้วัดได้อย่างมีความคลาดเคลื่อนต่ำ ค่าที่ได้จะต้องมาจากแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือ

3. ความเป็นกลาง (Neutrality) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องชี้วัดด้วยความเป็นกลางปราศจากความลำเอียง (Bias) ไม่น้อมเอียงเข้าหาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ชี้นำโดยการเน้นการบ่งชี้เฉพาะลักษณะความสำเร็จหรือความล้มเหลวหรือความไม่ยุติธรรม

4. ความไว (Sensitivity) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องมีความไวต่อคุณลักษณะที่มุ่งวัดสามารถแสดงความผันแปรหรือความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน โดยตัวชี้วัดจะต้องมีมาตรและหน่วยวัดที่มีความละเอียดเพียงพอ

5. สะดวกในการนำไปใช้ (Practicality) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องสะดวกในการนำไปใช้ ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

5.1 เก็บข้อมูลง่าย (Availability) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องสามารถนำไปใช้วัดหรือเก็บข้อมูลได้สะดวก สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตรวจ นับ วัด หรือสังเกตได้ง่าย

5.2 แปลความหมายง่าย (Interpretability) ตัวชี้วัดที่ดีควรให้ค่าการวัดที่มีจุดสูงสุดและต่ำสุด เข้าใจง่ายและสามารถสร้างเกณฑ์ตัดสินคุณภาพได้ง่าย

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (สายสมร ศักดิ์คำดวง. 2551 : 21 ; อ้างอิงมาจาก สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2539) กล่าวว่าตัวชี้วัดที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ความเป็นกลาง (Neutrality) หมายถึง ความไม่ลำเอียงของตัวชี้วัด เช่น ตัวชี้วัดผลผลิตภาพของแรงงาน (labor productive) ซึ่งวัดด้วยอัตราส่วนระหว่างรายได้ต่อค่าใช้จ่ายแรงงาน เมื่อนำตัวชี้วัดไปใช้ในหน่วยงาน ประเภทผลิตและประเภทบริการ จะทำให้ขาดความเป็นกลาง เพราะการปฏิบัติงานประเภทบริการนั้นต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก ส่วนการปฏิบัติงานประเภทการผลิตใช้เครื่องจักรกลมากกว่าแรงงาน
 2. ความเป็นวัตถุวิสัย (Objectivity) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับค่าของตัวชี้วัดมิได้เกิดจากการคิดเอาเองของผู้วิจัย แต่ขึ้นอยู่กับสถานะที่เป็นอยู่หรือเป็นรูปธรรม
 3. มีความไวต่อความแตกต่าง (Sensitivity) หมายถึง ความสามารถของตัวชี้วัดที่จะวัดความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง
 4. ค่าของมาตรวัด หรือตัวชี้วัดที่ได้ควรมีความหมาย หรือตีความหมายได้อย่างสะดวก (Meaningfulness and Interpretability) กล่าวคือ ค่าของมาตรวัด หรือตัวชี้วัดที่ได้ควรจุดสูงสุดและ ต่ำสุดที่ง่ายต่อความเข้าใจ เช่น มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 10 หรือระหว่าง 0 ถึง 100 ค่าของตัวชี้วัดที่ได้จากการวัด หากอยู่ที่ 60 จะตีความได้ว่าสูงกว่า 50 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยเพียงเล็กน้อย แต่หากค่าของมาตรวัดและตัวชี้วัดไม่มีค่าสูงสุดและต่ำสุดที่แน่นอนจะไม่สามารถตีความหมายได้ว่า มีความหมายอย่างไร
 5. ความถูกต้องในเนื้อหาของตัวชี้วัดที่นำมาใช้ (Content Validity) ในการศึกษาหรือพัฒนาตัวชี้วัด จะต้องศึกษาให้แน่ชัดว่าเนื้อหาในเรื่องนั้น ๆ คืออะไร ตัวชี้วัดที่ดีต้องมีความถูกต้องในเนื้อหาที่ต้องการวัด
 6. ความถูกต้องในการพัฒนาตัวชี้วัด (Development Validity) การพัฒนาตัวชี้วัดคือการนำเอาตัวแปรหลายๆ ตัวมารวมกัน ไม่ว่าจะนำมาบวกหรือหรือคูณกัน ความถูกต้องในการพัฒนาจึงขึ้นอยู่กับความสามารถพิสูจน์ได้ในเชิงทฤษฎีสอดคล้องกับเชิงประจักษ์ตามที่ปรากฏ
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (สายสมร ศักดิ์คำดวง. 2551 : 22 ; อ้างอิงมาจาก สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2543) ได้เสนอเกณฑ์การคัดเลือกตัวชี้วัดในเอกสารการสัมมนาการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพ เพื่อการติดตามประเมินผลการแปลงนโยบาย แผน และมาตรการ ไปสู่การปฏิบัติ ว่ามีเกณฑ์ที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย 6 ประการดังนี้
1. ตัวชี้วัดต้องมีความสอดคล้องโดยตรงกับวัตถุประสงค์ มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาที่กำลังศึกษาอยู่ ดังนั้นการนิยามปัญหาที่ชัดเจนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก คำนิยามหรือคำจำกัดความที่คลุมเครือ ไม่ชัดเจน จะไม่ช่วยในการเลือกตัวชี้วัด
 2. ตัวชี้วัดจะต้องมีความสอดคล้องกับกลุ่มผู้ใช้ตัวชี้วัด กลุ่มผู้ใช้มีความแตกต่างกัน

ย่อมมีความต้องการใช้ตัวชี้วัดที่แตกต่างกัน ดังนั้นการคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายว่าเป็นกลุ่มใดนั้น จึงจำเป็นต้องการเลือกตัวชี้วัด

3. ตัวชี้วัดที่เลือกมานั้นจะต้องถูกออกแบบมาอย่างชัดเจน เพื่อป้องกันการเข้าใจคลาดเคลื่อนของผู้ใช้ ความชัดเจนที่กล่าวถึงนี้ อาจมีความหมายแตกต่างกันไปตามผู้ใช้แต่ละกลุ่ม กล่าวคือ ผู้ใช้บางกลุ่มต้องการความชัดเจนของตัวชี้วัดในเชิงวิทยาศาสตร์ ในขณะที่บางกลุ่มต้องการความชัดเจนของตัวชี้วัดในด้านการสื่อความหมายนั้น สิ่งสำคัญของการเลือกตัวชี้วัดจึงอยู่ที่การคำนึงว่ากลุ่มใดเป็นผู้ใช้งานตัวชี้วัดที่สร้างขึ้น

4. ตัวชี้วัดจะต้องสร้างจากข้อมูลที่สะดวกต่อการเก็บรวบรวม และจะต้องมีค่าใช้จ่ายไม่สูงเกินไปนักหรือมีการจัดเก็บอยู่แล้ว เกณฑ์การเลือกตัวชี้วัดนี้มีผลทำให้ผู้พัฒนาตัวชี้วัดต้องให้ความสำคัญระหว่างค่าใช้จ่ายของการเก็บรวบรวมข้อมูล กับความสมบูรณ์ครบถ้วนของตัวชี้วัด กล่าวคือ ค่าใช้จ่ายจะต้องไม่สูงกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากตัวชี้วัดนั้น

5. ตัวชี้วัดต้องมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ การสร้างให้มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ นั้นจะต้องอาศัยข้อมูลที่มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ ใช้วิธีการเก็บและ Scale เดียวกันตลอดเวลา อย่างไรก็ตามผู้พัฒนาตัวชี้วัดควรมีวิธีการประมาณค่าตัวชี้วัดให้ใกล้เคียงกับตัวชี้วัดในอุดมคติ ให้มากที่สุด ทั้งนี้จะต้องพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์ที่ได้จากตัวชี้วัดนั้นๆ ประกอบกันไปด้วย

6. ตัวชี้วัดต้องมีความครอบคลุม ทั้งในด้านมิติของพื้นที่และเวลา สรุปแล้วคุณลักษณะสำคัญของตัวชี้วัดที่ดีต้องสามารถวัดผลได้ตรง ไม่ยุ่งยาก เข้าใจง่าย สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของนโยบายอย่างชัดเจน มีความคุ้มค่าในการจัดทำ และสามารถใช้ในการอธิบายสถานการณ์ที่สามารถเปรียบเทียบได้ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วไม่สามารถกำหนดตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐานได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการใช้งานเป็นหลัก

ทักษพล ธรรมรังสี (2547 : 71-74) กล่าวถึงข้อจำกัดของตัวชี้วัดว่า “คุณสมบัติของตัวชี้วัดที่ดี” ได้แก่

1. ต้องไวพอที่จะบอกการเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่สถานการณ์ไปถึงไหนต่อไหนแล้วผลที่ได้ยังคงเดิมตลอด
 2. ต้องมีความจำเพาะเจาะจงกับการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการวัด
 3. มีกระบวนการวัดที่ไม่ยุ่งยากนัก ใช้ทรัพยากรเหมาะสม ไม่ใช่ใช้เวลามาประเมินมากกว่าเวลาที่ไปทำงานเสียอีก
 4. สามารถสื่อสารให้เข้าใจได้ง่าย ไม่ใช่วัดแล้ว บอก อธิบายให้ใครรู้ไม่ได้ ผู้ทำรู้ อยู่คนเดียว
4. การพัฒนาตัวชี้วัด

นงลักษณ์ วิรัชชัย, ศจีมาศ ณ วิเชียร และพิสมัย อรทัย (2551 : 27-31) ได้สรุป ขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาตัวชี้วัดว่ามี 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดวัตถุประสงค์ (statement of Purposes) เป็นการกำหนดล่วงหน้าว่าจะนำตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นไปใช้ประโยชน์อะไร และอย่างไร เนื่องจากวัตถุประสงค์สำคัญในการพัฒนาตัวชี้วัด คือ เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นให้ได้ตัวชี้วัดที่จะนำไปใช้ประโยชน์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ บรรยายสภาพของระบบ การแสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของระบบ และการเปรียบเทียบระบบกับเกณฑ์ รวมทั้งการเปรียบเทียบระหว่างระบบ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาตัวชี้วัดให้ชัดเจนจะส่งผลให้ได้ตัวชี้วัดที่มีคุณภาพสูง และเป็นประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การนิยามตัวชี้วัด(Definition) เป็นการนิยามตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นจะต้องเป็นตัวชี้วัดที่วิธีการที่จะต้องใช้ในขั้นตอนต่อไปของกระบวนการพัฒนาตัวชี้วัด วิธีการนิยามตัวชี้วัดทำได้ 3 วิธี ดังนี้

1. การพัฒนาตัวชี้วัดโดยใช้นิยามเชิงปฏิบัติการ (Pragmatic Definition) ใช้ในกรณีที่มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรย่อยที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดไว้พร้อมแล้ว มีฐานข้อมูลหรือมีการสร้างตัวแปรประกอบจากตัวแปรย่อยๆ หลายตัวไว้แล้ว นักวิจัยเพียงแต่ใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรจากฐานข้อมูล แล้วนำมาพัฒนาตัวชี้วัดโดยกำหนดวิธีการรวมตัวแปรย่อย และกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรย่อย วิธีการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการนี้อาศัยการตัดสินใจและประสบการณ์ของนักวิจัยเท่านั้น จึงอาจได้นิยามที่ลำเอียงเพราะไม่มีกรอบอ้างอิงทฤษฎี หรือตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร นิยามเชิงปฏิบัติการไม่ค่อยมีผู้นำมาใช้เนื่องจากมีจุดอ่อนมากกว่าวิธีอื่น แต่ถ้าหากมีความจำเป็นต้องใช้ นักวิจัยควรพยายามปรับปรุงจุดอ่อนโดยการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือการใช้กรอบทฤษฎีประกอบกับวิจารณ์ญาณในการเลือกตัวแปรและกำหนดนิยาม

2. การพัฒนาตัวชี้วัดโดยใช้นิยามเชิงทฤษฎี (Theoretical Definition) ทำได้ 2 แบบ แบบแรกใช้ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยเป็นพื้นฐานสนับสนุนทั้งหมด ตั้งแต่การกำหนดตัวแปรย่อย การกำหนดวิธีการรวมตัวแปรย่อย และการกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อย แบบที่สองใช้ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยเป็นพื้นฐานสนับสนุนการคัดเลือกตัวแปรย่อย และการกำหนดวิธีการรวมตัวแปรย่อยเท่านั้น ส่วนในขั้นตอนการกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อยแต่ละตัวจะใช้ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญประกอบการตัดสินใจ

3. การพัฒนาตัวชี้วัดโดยใช้นิยามเชิงประจักษ์ (Empirical Definition) นิยามเชิงประจักษ์มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับนิยามเชิงทฤษฎี เพราะเป็นนิยามที่นักวิจัยกำหนดว่าตัวชี้วัด

ประกอบด้วยตัวแปรย่อยอะไร และกำหนดรูปแบบวิธีการรวมตัวแปรให้ได้ตัวชี้วัดโดยมีทฤษฎีเอกสารวิชาการหรืองานวิจัยเป็นพื้นฐาน แต่การกำหนดน้ำหนักของตัวแปรแต่ละตัวที่จะนำมารวมกันในการพัฒนาตัวชี้วัดนั้นไม่ได้อาศัยแนวคิดทฤษฎีโดยตรง แต่อาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งนิยมแบบนี้มีความเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับใช้กันมาจนถึงทุกวันนี้

ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมข้อมูล (Data Collection) เป็นการดำเนินการวัดตัวแปรย่อย ประกอบด้วย การสร้างเครื่องมือสำหรับการวัด การทดลองใช้ การปรับปรุงเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การออกภาคสนามเพื่อใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลและการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลที่เป็นตัวแปรย่อยซึ่งจะนำมารวมเป็นตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างตัวชี้วัด (Construction) เป็นการสร้างสเกล (Scaling) ตัวชี้วัด โดยนำตัวแปรย่อยที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์รวมให้ได้ตัวชี้วัด โดยใช้วิธีการกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อย และรวมตัวแปรย่อยตามนิยามตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจคุณภาพตัวชี้วัด (Quality Check) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้น ครอบคลุมถึงการตรวจสอบคุณภาพของตัวแปรย่อย และตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นด้วย โดยจะตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ความตรง (Validity) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเป็นประโยชน์ (Utility) ความเหมาะสม (Appropriateness) ความเชื่อถือได้ (Credibility) ตัวชี้วัดที่มีคุณภาพนั้นควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ควรมีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ เหมาะสมกับเวลา และสถานที่สารสนเทศที่ได้จากตัวชี้วัดต้องสามารถบอกถึงสถานะ และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง หรือสภาพปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ทันเวลา สามารถแก้ปัญหาได้ทันที่
2. ควรตรงกับความต้องการ หรือจุดมุ่งหมายของการใช้งาน ตัวชี้วัดที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายไม่ควรจะมีลักษณะเป็นแบบเดียวกับตัวชี้วัดที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการบรรยายสภาพของระบบ แต่อาจมีตัวชี้วัดย่อยบางตัวเหมือนกันได้
3. ควรมีคุณสมบัติตามคุณสมบัติของการวัด คือ มีความเที่ยง ความตรง ความเป็นปรนัย และใช้ปฏิบัติได้จริง ซึ่งคุณลักษณะข้อนี้มีความสำคัญมาก
4. ควรมีเกณฑ์การวัด (Measurement Rules) ที่มีความเป็นกลาง และให้สารสนเทศเชิงปริมาณที่ใช้เปรียบเทียบกันได้ ไม่ว่าจะเป็นการเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดเปรียบเทียบระหว่างเขตในประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือเปรียบเทียบระหว่างประเทศ

ขั้นตอนที่ 6 การจัดเข้าบริบทและการนำเสนอรายงาน (Contextualization and Presentation) เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นการสื่อสารระหว่างผู้พัฒนาตัวชี้วัดกับผู้ชี้วัด หลังจากที่ได้สร้างและตรวจสอบตัวชี้วัดแล้ว นักวิจัยต้องวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้ค่าของตัวชี้วัดที่

เหมาะสมกับบริบท (Context) แล้วจึงรายงานค่าของตัวชี้วัดให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้สนใจทราบและ
ประโยชน์จากตัวชี้วัดได้อย่างกว้างขวาง

สรุปได้ว่าการพัฒนาตัวชี้วัด ต้องใช้หลักเหตุผล มีการศึกษาหลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้องควบคู่
กับวิธีการทางสถิติ โดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ที่นำมาวิเคราะห์แล้วจัดกลุ่มตัวแปรโดยอาศัยหลักทาง
สถิตินำมากำหนดค่านิยามตัวชี้วัดว่ามีความหมายอย่างไร มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงปรากฏการณ์เรื่องใด

5. ประโยชน์ของตัวชี้วัด

นงลักษณ์ วิรัชชัย, ศจีมาศ ณ วิเชียร และพิสมัย อรทัย (2551 : 23-26) สรุป
ประโยชน์ของตัวชี้วัดว่า การใช้ตัวชี้วัดมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. การบรรยาย นักวิชาการสามารถใช้ตัวชี้วัดในการบรรยายสภาพ และลักษณะของ
ระบบได้อย่างแม่นยำเพียงพอที่จะทำให้เข้าใจการทำงานของระบบได้เป็นอย่างดี

2. การแสดงแนวโน้มหรือการเปลี่ยนแปลง ตัวชี้วัดค่าสมบูรณ์ หรือตัวชี้วัดอิงตน
จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลง หรือแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของระบบ
ในช่วงเวลาหนึ่งได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ เปรียบเสมือนการศึกษาระยะยาว

3. การเปรียบเทียบตัวชี้วัดสัมพันธ์หรือตัวชี้วัดอิงเกณฑ์ เป็นประโยชน์ในการศึกษา
เปรียบเทียบระบบ ทั้งการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ การเปรียบเทียบระหว่างระบบของประเทศต่างๆหรือ
การเปรียบเทียบสภาพภูมิภาคในประเทศใดประเทศหนึ่ง

ตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการใช้งานทั้ง 3 ประการดังกล่าวนี้
นักวิชาการสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ 7 ด้าน คือ ด้านกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การ
ดำเนินงานด้านกำกับและการประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการจัดลำดับ/ระดับ/ประเภทระบบ ด้าน
การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบ ด้านการประกันคุณภาพ ด้านการแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ และ
ด้านการกำหนดเป้าหมายที่ตรวจสอบได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

หอมจันทร์ คงชนะ (2547 : 121) ได้ศึกษา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการ
รับรู้ในมิติต่างๆ ของการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง พบว่า มีการรับรู้การปฏิบัติด้านการ
เป็นบุคคลที่รอบรู้ โดยบุคลากรส่วนใหญ่กระตือรือร้นสนใจ และใฝ่หาที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มเติม
ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาศักยภาพของท่านให้ก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายและความสำเร็จที่กำหนดไว้เรียนรู้ด้วย
ตนเองจากสื่อต่าง ๆ เช่น อ่านหนังสือวารสาร บทความทางวิชาการและศึกษาจากอินเทอร์เน็ต มี

ความรู้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ก้าวทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของโลกนำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนางาน มุ่งมั่นที่จะทำเป้าหมายของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ อ่านและติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่างๆ อยู่เสมอ ใช้เวลาว่างเพื่อการศึกษาหรือการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ร่วมประชุมวิชาการสัมมนา การอภิปราย บรรยาย ทั้งในและนอกสถานที่ บุคลากรในโรงเรียนและเพื่อนร่วมงานมีการสนับสนุนซึ่งกันและกันในการพัฒนาตนเอง โรงเรียนให้การสนับสนุนบุคลากรทุกคนด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่องหรือทั้งฝึกอบรมทั้งระยะสั้นและระยะยาวหรือดูงาน ทั้งในและนอกสถานที่ เปิดโอกาสให้ทางการศึกษาบุคลากรนำวิทยาการใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางาน บุคลากรในโรงเรียนได้นำความรู้จากการเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือ จากรายงานผลการวิจัยใหม่ ๆ แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน โรงเรียนจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและเอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น คู่มือทางการศึกษา มาตรฐานการศึกษา เอกสารตำราทางการศึกษา

ผดุงศักดิ์ หงษ์ทอง (2547 : 64) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้กับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ คือ บุคลากรของโรงเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น จากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ บุคลากรได้มีการนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน นำสื่อนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการแสวงหาความรู้ เช่น อินเทอร์เน็ต โรงเรียนได้มีการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนาศึกษาดูงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาวิสัยทัศน์ บุคลากรของโรงเรียนมีการแสวงหาความรู้หลากหลายวิธี โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูนำความรู้ความสามารถที่ถนัดมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้บุคลากรทำผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูผู้สอนดำเนินการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง

วิบูลย์ศิลป์ พิษยมงคล (2547 : 62-63) ได้ศึกษาคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 369 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2 มีคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความกระตือรือร้น และความสนใจในการเรียนรู้ ด้านเลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านนิสัยรักการอ่านและค้นคว้าหาความรู้ และด้านการสรุปประเด็นการเรียนรู้และประสบการณ์ ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2)

นักเรียนสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2 ที่ศึกษาประเภทวิชาแตกต่างกันมีคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ศิริเดช ปะมะโช (2548 : 80) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะแห่งการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบวัดคุณลักษณะแห่งการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) เพื่อหาคุณภาพของแบบวัดคุณลักษณะแห่งการเรียนรู้ 3) สร้างเกณฑ์ปกติสำหรับตีความหมายของคะแนนผลการสอบวัดคุณลักษณะบุคคลแห่งการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 52 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดรายข้อ โดยคำนวณหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับคะแนนรวม คำนวณความแม่นยำตรงเชิงโครงสร้างโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน และค่าความเชื่อถือได้ทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบวัดคุณลักษณะแห่งบุคคลแห่งการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 87.12 และ .751 ตามลำดับ 2) คุณภาพของแบบวัด ประกอบด้วย ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด มีค่าตั้งแต่ .300 ถึง .907 ค่าความแม่นยำตรงเชิงโครงสร้าง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความเชื่อถือได้และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบวัดคุณลักษณะบุคคลแห่งการเรียนรู้ เท่ากับ .827 และ .035 และเกณฑ์ปกติของคะแนนคุณลักษณะบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีช่วงคะแนน T ตั้งแต่ T_{26} ถึง T_{81}

ปรีชา กองจินดา (2550 : 117) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 และเขต 2 พบว่า แนวปฏิบัติด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ มีความตรงตามเนื้อหา มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ ประกอบด้วย การกระตุ้นให้บุคลากรมีวิสัยทัศน์ส่วนบุคคลที่เป็นภาพในอนาคตที่มีตัวตนเห็นได้ชัดเจน และเป็นสิ่งที่แท้จริง ส่งเสริมบุคลากรให้สามารถใช้ความท้าทายเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเกิดผลทางบวก ส่งเสริมบุคลากรให้สามารถใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเกิดผลทางบวก สนับสนุนบุคลากรให้สนใจและใฝ่หาที่จะเรียนรู้ สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ แนะนำบุคลากรให้มีการตั้งเป้าหมายในการทำงานที่สูงขึ้นเพื่อให้เกิดความพยายามที่จะทำให้เกิดความสำเร็จ ผักผ่อนบุคลากรให้มีความสามารถในการปรับตัว เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ สนับสนุนบุคลากรให้ใช้เครื่องมือไฮเทคเข้ามาช่วยในการทำงาน แนะนำให้บุคลากรมีกลวิธีในการปรับแผนปฏิบัติงานตามปัจจัยต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยไม่ละทิ้งเป้าหมายเดิม ส่งเสริมให้บุคลากรมีความปรารถนา

ที่จะเรียนรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนสู่จุดมุ่งหมายและความสำเร็จที่กำหนดไว้ ชักชวนบุคลากรให้ฝึกฝนการสร้างวินัยในการปฏิบัติงานตามความต้องการที่แท้จริง ชักชวนบุคลากรให้มีการฝึกฝนเพื่อสร้างวินัยแห่งมุมมองหรือปรับมุมมองอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของความต้องการที่แท้จริง กระตุ้นบุคลากรให้สร้างสรรค์ผลงานร่วมกันด้วยความเป็นมิตร แนะนำบุคลากรให้สามารถจัดความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์ด้วยการลดช่องว่างระหว่างวิสัยทัศน์กับความเป็นจริง สนับสนุนบุคลากรให้มีความมุ่งมั่น ใฝ่ดี ซึ่งจะช่วยเสริมส่งให้มีความเพียรพยายามและมีพัฒนาการอยู่ตลอดเวลาแนะนำบุคลากรให้ใช้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และตัดสินใจในการทำงาน

ฉมลวรรณ พงษ์สถิต (2550 : 73) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นอย่างดีขององค์กรแห่งการเรียนรู้ พบว่า ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้มีแนวปฏิบัติดังนี้ ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความร่วมมือกัน การให้โอกาสแก่บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนด การให้โอกาสแก่บุคลากรได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษาได้อย่างเปิดเผยโดยปราศจากอคติหรือการมุ่งจับผิด กระตุ้นให้บุคลากรมีการพัฒนามากขึ้นหลังการฝึกอบรม ส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสทบทวนและสังเคราะห์แนวคิดหลักการฝึกอบรม บุคลากรได้รับการกระตุ้นและเสริมแรงจูงใจ เพื่อการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารภายในสถานศึกษากับหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่มีส่วนได้ส่วนเสีย หยิบยกประเด็นที่อ่อนไหวเกี่ยวกับสถานศึกษามาอภิปรายกันการปฏิบัติต่อบุคลากรในสถานศึกษาในลักษณะที่เห็นความสำคัญและคุณค่า ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้เสวนากันในเชิงวิชาการอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน กระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษามีความตื่นตัวสนใจที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา สนับสนุน เอื้อประโยชน์ทางด้านเทคโนโลยีปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน ตลอดจนอุปกรณ์ ในการเรียนรู้ต่าง ๆ สนับสนุนในการจัดสร้างศูนย์ฝึกอบรม ศูนย์การเรียนรู้และเครื่องมืออุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สนับสนุนให้บุคลากรนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน

ศนิษฐา อมรพรหมภักดี (2551 : 78) ได้ศึกษาแนวทางส่งเสริมการเป็นบุคคลรอบรู้ขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 พบว่า แนวทางส่งเสริมการเป็นบุคคลรอบรู้ที่มีความถูกต้องตามหลักวิชาการมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ ประกอบด้วย 1) การสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตน เช่น การกระตุ้นให้ครูมีวิสัยทัศน์ของตนเอง โดยตอบคำถามตนเองถึงความต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต และมีความแน่วแน่ในวิสัยทัศน์นั้น 2) การจัดการความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์ เช่น ส่งเสริมให้ครูพัฒนาศักยภาพ สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นให้คิดสร้างสรรค์วิธีต่าง ๆ เพื่อลดช่องว่างระหว่างวิสัยทัศน์ส่วนตนกับความเป็นจริงในปัจจุบันของตนเอง เพื่อที่จะดำเนินการให้วิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้สำเร็จ เมื่อไม่สามารถทำให้วิสัยทัศน์นั้นเป็นจริงได้แนะนำให้ครูปรับวิสัยทัศน์ลงมาให้สามารถปฏิบัติได้ 3) การยึดมั่นต่อความจริง เช่น แนะนำให้ครูวิเคราะห์ตัวเองและยอมรับความเป็นจริงเพื่อหาทาง

ปรับปรุงแก้ไข ใช้ข้อมูลที่เป็นจริงในการตัดสินใจ 4) การฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน เช่น พัฒนาทักษะตามความต้องการอย่างจริงจังจนกลายเป็นจิตใต้สำนึก กระตุ้นให้มีการใช้ จิตใต้สำนึกโดยสร้างประสบการณ์ในการทำงานที่มีความยุ่งยากซับซ้อน

มลิวัลย์ บุญตา และศุภรัตน์ มิ่งสมร (2552 : 99) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 1,200 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ จำนวน 60 ข้อ ผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับค่าโอแกน จากมากไปหาน้อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 คุณลักษณะด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ประกอบด้วยตัวแปร มีนิสัยรักการอ่าน กระตือรือร้นขวนขวายหาความรู้ใหม่ๆ เรียนเร็วสิ่งใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น พัฒนาการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง องค์ประกอบที่ 2 คุณลักษณะด้านความมุ่งมั่นเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ประกอบด้วยตัวแปร รวบรวมเนื้อหาความรู้ ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อสะดวกในการเลือกใช้ จัดระเบียบการเรียนรู้ของตนเพื่อให้ทันต่อองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น บูรณาการการเรียนรู้ของบุคคล ทีมงาน หน่วยงานเข้าด้วยกัน องค์ประกอบที่ 3 คุณลักษณะด้านเปิดโอกาสเรียนรู้ ประกอบด้วยตัวแปร มีใจเปิดกว้างยอมรับความคิดเห็น ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ คิดนอกกรอบเพื่อหาวิธีการที่แปลกใหม่ และสร้างสรรค์ในการทำงาน นำนวัตกรรมใหม่ มาปรับใช้ในองค์กร องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะด้านการนำความรู้จากการเรียนรู้ใช้ ประกอบด้วยตัวแปร ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ ระหว่างบุคคล และหน่วยงาน นำความรู้ต่างๆ ที่เรียนรู้มาใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง ใช้เทคโนโลยีเพื่อรวบรวม จัดเก็บและนำความรู้ไปใช้ พัฒนาความรู้และนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง

ศิวกานต์ ธิมาชัย (2552 : 88) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในกลุ่มลักษณะสถานการณ์ ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากคนรอบด้าน บรรยากาศในโรงเรียน และการได้รับแบบอย่างการพัฒนาตนให้รอบรู้ กลุ่มจิตลักษณะเดิม ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน และตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของข้าราชการครูกับพฤติกรรมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของข้าราชการครู 2) วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของพฤติกรรมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของข้าราชการครู 2) วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของ

พฤติกรรมกรรมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของข้าราชการครูและ 3) สร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของข้าราชการครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 2 จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปร ประกอบด้วย แบบวัด 8 ฉบับ ผลการวิจัย พบว่า 1) ตัวแปรในกลุ่มลักษณะสถานการณ์ 3 ตัวแปร คือ การได้รับการสนับสนุนจากคนรอบด้าน บรรยากาศในโรงเรียน และการได้รับแบบอย่างการพัฒนาตนให้รอบรู้ ตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะเดิม 3 ตัวแปร คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน และตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร คือ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการพัฒนาตนให้รอบรู้ มีความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงกับพฤติกรรมกรรมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของข้าราชการครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของพฤติกรรมกรรมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของข้าราชการครูมี 3 ตัวแปร เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการพัฒนาตนให้รอบรู้ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3) สมการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของข้าราชการครู ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $Y' = .190 + .437X_5 + .345X_7 + .179X_4$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z_y' = .419Z_5 + .357Z_7 + .180Z_4$

รังสีมาภรณ์ หนูน้อย (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนมีจุดประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน 2) ศึกษาคุณภาพของแบบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน 3) สร้างเกณฑ์ปกติระดับประเทศสำหรับการแปลความหมายคะแนนจากแบบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) พัฒนาคู่มือการใช้แบบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ผลการวิจัยสรุปว่า 1) แบบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีข้อคำถามวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง 7 ด้าน จำนวน 70 ข้อ คือ สมรรถใจที่จะริเริ่มเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง รักการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง มีการวางแผนการเรียนรู้ รู้วิธีการเรียนรู้ และ มีการประเมินตนเอง 2) แบบวัดที่สร้างขึ้นมีความตรงตามเนื้อหา มีอำนาจจำแนกทุกข้อ มีความตรงตามโครงสร้าง และมีความเที่ยงทั้งฉบับ 0.895 3) มีเกณฑ์ปกติคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2553 จัดเสนอในรูปคะแนนที่ปกติ 4) คู่มือการใช้แบบวัดที่จัดทำขึ้นมีความเป็นปรนัย

สุทิน จันทิมา (2555 : 188-190) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 วัดดูประสงคของการวิจัยเพื่อ 1) เพื่อสร้างและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการเป็น

บุคคลแห่งการเรียนรู้ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยกับพฤติกรรมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือเชิงคุณภาพเพื่อหาปัจจัยและเครื่องมือเชิงปริมาณ จำนวน 1 ฉบับ 113 ข้อ ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 10 ตัวแปร ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีค่าต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 10 ตัวแปร จำนวน 45 คู่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าตั้งแต่ .332 ถึง .794 ปัจจัยต่างๆมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับลักษณะมุ่งอนาคต รองลงมาคือลักษณะมุ่งอนาคตกับเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือพฤติกรรมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้กับการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้ปกครอง 2) รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ตามโมเดลสมมุติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าอิทธิพลของตัวแปรในโมเดลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ หรือ R square ของตัวแปรพฤติกรรมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เท่ากับ 0.81 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรพฤติกรรมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้ร้อยละ 81 3) เมื่อพิจารณาอิทธิพลสูงสุดรวมสูงสุดในโมเดล คืออิทธิพลรวมจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 1.90 แยกเป็นอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 2.21 และเป็นอิทธิพลทางอ้อมผ่านลักษณะมุ่งอนาคตและผ่านความมีวินัยในตนเอง รองลงมาคือแหล่งเรียนรู้ อิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยที่อิทธิพลรวมน้อยที่สุด ได้แก่ ความมีวินัยในตนเอง ส่วนอิทธิพลทางตรงสูงสุดในโมเดล คือแหล่งการเรียนรู้ รองลงมาคือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงน้อยที่สุด คือความมีวินัยในตนเอง และอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดในโมเดล คืออิทธิพลทางอ้อมอันเนื่องมาจากปัจจัยแหล่งการเรียนรู้ โดยส่งผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ รองลงมาคือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยส่งผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต ความมีวินัยในตนเอง และปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมน้อยที่สุด คือปัจจัยการจัดการเรียนการสอนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

การพัฒนาตนให้รอบรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยและบทความทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาตนให้รอบรู้หรือการเรียนรู้ส่วนบุคคล ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาไว้

Nuer (1999 : 9-13) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้วิธีการเป็นผู้นำสำหรับการเปลี่ยนแปลงองค์กรผ่านการเรียนรู้ส่วนบุคคล ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ของบุคคลสำหรับการเปลี่ยนแปลง

องค์กรบนพื้นฐานของประสบการณ์การ โดยใช้การเรียนรู้ในขณะที่เป็นผู้นำที่ Fairchild Semiconductor หัวข้อต่างๆรวมถึงการเปลี่ยนแปลงบุคคลที่นำไปสู่ความรับผิดชอบมากขึ้นในการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานในสถานที่ทำงาน; การตรวจสอบที่ผ่านมาทำให้ค้นพบรูปแบบพฤติกรรมและการสื่อสารการสร้างเป้าหมายในอนาคตและการดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

Nissila (2005 : 209 - 219) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสะท้อนบุคคลและส่วนรวม : วิธีการตอบสนองความต้องการของการพัฒนาในการเรียนการสอน ประกอบด้วยห้าความคิดหลักที่อธิบายถึงวิธีการเรียนรู้องค์กร เมื่อโรงเรียนจะตรวจสอบในฐานะที่เป็นองค์กรการเรียนรู้ การเรียนรู้ส่วนบุคคล รูปแบบความคิด การเรียนรู้ของทีมงานที่ใช้วิสัยทัศน์ร่วมกันและความคิดเชิงระบบให้มุมมองที่แตกต่างในการตรวจสอบองค์กร ได้แก่ (1) การเรียนรู้ส่วนบุคคล โดยไม่ต้องมุ่งมั่นการพัฒนาเป็นไปไม่ได้ ชุมชนและบุคคลไม่สามารถถูกชี้นำจากภายนอก (2) วิธีการต่างๆที่ฝังรากลึกแบบจิตของการคิดและเห็นสิ่งที่ตรงกับพฤติกรรมประจำวันของเรา เมื่อประเมินการเรียนการสอนสิ่งที่สำคัญที่สุดคือไม่ให้คุณค่าแค่เพียงผลผลิต แต่จะให้ความสำคัญกระบวนการทางจิต ทักษะการสะท้อนบุคคลและกลุ่มมีความจำเป็น (3) วิสัยทัศน์ที่ใช้ร่วมกัน เห็นคุณค่าของบุคคลอื่นนอกเหนือจากตัวของตัวเองเป็นปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญที่สุดสำคัญของทีม สมาชิกทุกคนในทีมควรกระทำตัวเองเพื่อวิสัยทัศน์ เพราะความมุ่งมั่นที่ไม่สามารถกำหนดการเรียนรู้ของทีม (4) ความสามารถในการเรียนรู้อย่างแท้จริงและทำงานร่วมกันเป็นสิ่งที่ท้าทาย รวมถึงเพื่อนร่วมงานที่นับถือส่งเสริมบรรยากาศที่ดีจะช่วยให้เวลาและพื้นที่ให้กับคนอื่น ๆ และจะนำไปสู่ความเข้าใจที่มากกว่าการเรียนรู้เพียงคนเดียวคนหนึ่ง (5) ในการคิดอย่างเป็นระบบพื้นหลังจะถูกสร้างขึ้นโดยระบบและทฤษฎี เราเป็นผู้กำกับมีเหตุผลเพียงเล็กน้อย คิระระบบผูกปัจจัยหลักอื่นๆ ร่วมกัน งานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นการเรียนรู้ส่วนบุคคลและรูปแบบจิต ปรากฏการณ์ของการสะท้อนบุคคลและส่วนรวมและข้อกำหนดเบื้องต้นของพวกเขาถูกตรวจสอบ กลุ่มเป้าหมายคือตัวอย่างของการฝึกอบรมครูผู้สอนในการศึกษาของครูอาชีพศึกษา ให้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบและสะท้อนให้เห็นถึงการใช้นำไปสู่ความเป็นมืออาชีพที่เพิ่มขีดความสามารถและความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

Victor และคณะ (2007 : 547-568) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของการพัฒนาตนให้รอบรู้ในการปฏิบัติงานขององค์กรผ่านการเรียนรู้ขององค์กรและนวัตกรรมใน บริษัท ขนาดใหญ่และ SMEs บทความนี้วิเคราะห์อิทธิพลของการพัฒนาตนให้รอบรู้ในการปฏิบัติงานขององค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านความสามารถแบบไดนามิกของการเรียนรู้ขององค์กรและนวัตกรรม แม้ว่าสิ่งเหล่านี้สัมพันธ์ทางอ้อมมีความสำคัญมากสำหรับการปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กรที่พวกเขาจะมักจะไม่ได้สำรวจในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาตนให้รอบรู้มีอิทธิพลใน บริษัท ขนาดใหญ่และ

SMEs กลุ่มตัวอย่างคือ บริษัท สเปน จำนวน 401 บริษัท ผลลัพธ์ที่แสดงให้เห็นว่าในทั้งสองประเภทของ บริษัท : (1) การพัฒนาตนให้รอบรู้มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานขององค์กรโดยตรงและโดยอ้อมผ่านองค์กรการเรียนรู้และนวัตกรรม (2) การเรียนรู้ขององค์กรที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานขององค์กรในเชิงบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านทางนวัตกรรมขององค์กร (3) นวัตกรรมขององค์กร มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานขององค์กรในเชิงบวก

Kala (2011 : 451 – 470) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของ "การเรียนรู้ส่วนบุคคล" เพื่อความเป็นผู้นำ: กรณีของครูใหญ่โรงเรียนในสิงคโปร์ การเป็นผู้นำโรงเรียนแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพของโรงเรียนและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องขึ้นอยู่กับผู้นำของโรงเรียนและครูใหญ่ แม้จะมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญที่ทำโดยครูที่มีต่อการเรียนการสอนและการเรียนรู้ในโรงเรียน มีสถานศึกษาไม่กี่แห่งที่สำรวจการรับรู้ของครูใหญ่เกี่ยวกับปัจจัยหนุนความสำเร็จและความสำเร็จของพวกเขา การเรียนรู้ส่วนบุคคลของงานวิจัยนี้ จะตรวจสอบการรับรู้หลักการของผู้บริหารที่ช่วยให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ การวิจัยเชิงคุณภาพได้ดำเนินการในสิงคโปร์โดยใช้การสัมภาษณ์ในเชิงลึก การวิเคราะห์ที่ได้รับแจ้งจากการเคลื่อนไหวระหว่างมิติทางทฤษฎีและรูปแบบที่เกิดขึ้นจากการอภิปรายของผู้เข้าร่วมของประสบการณ์ความเป็นผู้นำของพวกเขา ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้ส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลในด้านบวกกับหลักการและความสามารถของพวกเขาแสดงให้เห็นถึงการจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ

จากการศึกษา สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนให้รอบรู้ แสดงให้เห็นว่ามีผู้ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตนให้รอบรู้ไว้ไม่มากเท่าใดนัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยนำแนวคิดของ Senge (1990 : 10 - 11) และนักวิชาการ มาสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาตนให้รอบรู้ เพื่อนำมาดำเนินการพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ ซึ่งได้ตัวชี้วัดหลัก 4 ด้าน คือ ด้านการยึดมั่นต่อความจริง ด้านการจัดการความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตัว และด้านการฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและขั้นตอนของการวิจัย โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม

ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการสัมภาษณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม

1. ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสรุปอุปนัย (Analytic induction) พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องต้องกันว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยร่างมาให้พิจารณานั้น มีความเหมาะสมและเพียงพอแล้ว ดังเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

“...การพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น นับเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทั้งหลาย ผู้ที่มีความรอบรู้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่รู้จักสำรวจตนเอง สามารถวิเคราะห์หาข้อดีข้อเสียของตนเอง เพื่อปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ รวมถึงมีความมุ่งมั่น มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่ชัดเจน...”

(เทิดศักดิ์ สุพันธ์. 28 มีนาคม 2558 : สัมภาษณ์)

“...การพัฒนาดนเองให้รอบรู้จะเกิดขึ้นได้ บุคคลนั้นจะต้องมีการฝึกฝนตนเองให้สามารถคิดอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีการวางแผนในการปฏิบัติตนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตนตั้งเอาไว้...”

(วรนนท์ ชันแข็ง. 28 มีนาคม 2558 : สัมภาษณ์)

“...นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นนักเรียนที่มีช่วงอายุเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหลายประการ มีความคิดเป็นของตนเอง เชื่อมั่นในตนเองสูง มีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจนมากขึ้นและสามารถปฏิบัติตนให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นเด็กในวัยนี้จะมีศักยภาพในการพัฒนาตนให้รอบรู้ได้เป็นอย่างดี...”

(เชษฐา อักษรราช. 31 มีนาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...ในปัจจุบันการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานคาดหวังให้เด็กและเยาวชนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้เท่าทันสถานการณ์รอบตัวที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของวิทยาการต่างๆ สถานศึกษาจึงควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ในสิ่งรอบตัวอยู่เสมอ มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้...”

(วาริสรา ดวงใจ. 31 มีนาคม 2558 : สัมภาษณ์)

“...การเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมพัฒนาตนให้รอบรู้ ต้องมีการตั้งจุดมุ่งหมายหรือวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และกว้างไกล สามารถพัฒนาตนเองจากการศึกษาหาความรู้จากสิ่งรอบตัวได้อย่างสม่ำเสมอ...”

(เกียรติศักดิ์ สะอาด. 31 มีนาคม 2558 : สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน สรุปได้ว่า ตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ควรประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 18 ตัวชี้วัด ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านการยึดมั่นต่อความจริง ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัดดังนี้
 - 1.1 การตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลจริง
 - 1.2 ความซื่อสัตย์ในการพูดความจริง
 - 1.3 ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
 - 1.4 การวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ
2. องค์ประกอบด้านการจัดการความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัดดังนี้
 - 2.1 กระตือรือร้น สนใจเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ
 - 2.2 มีนิสัยรักการอ่าน
 - 2.3 แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
 - 2.4 สรุปประเด็นได้ด้วยตนเอง
3. องค์ประกอบด้านการสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตน ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัดดังนี้

- 3.1 การสร้างวิสัยทัศน์
- 3.2 การเผยแพร่วิสัยทัศน์
- 3.3 การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์
4. องค์ประกอบด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัดดังนี้
 - 4.1 มีการวางแผนการทำงาน
 - 4.2 ปฏิบัติงานอย่างมีสติ
 - 4.3 พัฒนาการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
5. องค์ประกอบด้านการฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัดดังนี้
 - 5.1 ความคิดริเริ่ม
 - 5.2 ความคิดคล่อง
 - 5.3 ความคิดยืดหยุ่น
 - 5.4 ความคิดละเอียดลออ

2. ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) พบว่าครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามที่ผู้วิจัยได้ร่างขึ้นมาจากขั้นตอนที่ 1 ดังจะเห็นได้จากบันทึกการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญดังนี้

“...องค์ประกอบด้านความรู้ทางเทคโนโลยี 18 ตัวชี้วัดนั้นมีความเหมาะสมดีแล้วทุกตัว นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ควรที่จะมีวิสัยทัศน์เพื่อเป็นเป้าหมายในการดำเนินชีวิตของตนต่อไปในอนาคต...”

(โสภา ทรงพิมพ์. 19 เมษายน 2558 : สนทนากลุ่ม)

“...นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ควรมีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาตนเองให้รอบรู้อยู่เสมอ เพื่อให้มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของวิทยาการ เทคโนโลยี ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน...”

(พงษ์ธร จิตรแมน. 19 เมษายน 2558 : สนทนากลุ่ม)

“...สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนให้รอบรู้ขึ้น ผู้เรียนจะต้องมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ใฝ่เรียนในสิ่งต่างๆ รอบตัวอยู่เสมอ มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้าในสิ่งแปลกใหม่ พัฒนาความคิดของตนเองจากสิ่งที่พบเห็นรอบตัวอย่างสร้างสรรค์...”

(กิตติ ชาติทอง. 19 เมษายน 2558 : สนนากลุ่ม)

“...องค์ประกอบที่ 2 ด้านรู้จักควบคุมจิตใจและพฤติกรรมให้เรียนรู้อยู่เสมอเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะนำมาเป็นตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปีที่ 3 ตามร่างของผู้วิจัยเสนอในที่ประชุมครั้งนั้น ตัวชี้วัดทั้ง 4 ตัวนั้นมีความเหมาะสมเพียงพอแล้วสำหรับชี้วัดพฤติกรรมการเรียนรู้อยู่เสมอ เริ่มจากความกระตือรือร้น สนใจเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ มีนิสัยรักการอ่าน เลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และสรุปประเด็นได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้อง...”

(พัทตร์พิมล สุจินดา. 19 เมษายน 2558 : สนนากลุ่ม)

“...องค์ประกอบที่ 4 ด้านการฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงานเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปีที่ 3 ตามร่างเสนอในที่ประชุมของผู้วิจัยนั้นมีความเหมาะสมเพียงพอแล้วทั้ง 3 ตัวชี้วัด คือมีการวางแผนการทำงาน ปฏิบัติงานอย่างมีสติ และพัฒนาการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ...”

(สะอาด จรดรัมย์. 19 เมษายน 2558 : สนนากลุ่ม)

“...การพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนมีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียน ซึ่งตัวชี้วัดทั้ง 5 องค์ประกอบนั้น มีความเหมาะสมทุกตัวชี้วัด (18 ตัวชี้วัด) เพราะในปัจจุบันมีสื่อและแหล่งการเรียนรู้มากมายหลากหลาย อีกทั้งยังเป็นการทำให้นักเรียนมีความรู้ที่ชัดเจนเข้าใจ สามารถคิดวิเคราะห์ได้ ให้นักเรียนมีความรู้ที่ยั่งยืน...”

(ไพรัตน์ ศรีโสภณ. 19 เมษายน 2558 : สนนากลุ่ม)

จากผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 6 คน มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงข้อความของตัวชี้วัดใหม่ให้กะทัดรัดและชี้วัดชัดเจนยิ่งขึ้น ตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 18 ตัวชี้วัด โดยผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความคิดเห็นคล้ายเดิมจากการสัมภาษณ์ และมีการปรับปรุงข้อความของตัวชี้วัดบางข้อ คือ การวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ โดยผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่า ควรเป็นการวิเคราะห์ SWOT เพื่อปรับปรุงตนเอง เพราะมีความครอบคลุมและชัดเจนมากกว่า ได้ผลดังนี้

1. องค์ประกอบด้านการยึดมั่นต่อความจริง ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัดดังนี้
 - 1.1 การตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลจริง
 - 1.2 มีความซื่อสัตย์ในการพูดความจริง
 - 1.3 ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

- 1.4 การวิเคราะห์ SWOT เพื่อพัฒนาตนเอง
2. องค์ประกอบด้านรู้จักควบคุมจิตใจและพฤติกรรมให้เรียนรู้อยู่เสมอ ประกอบด้วย
 - 2.1 กระตือรือร้น สนใจเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ
 - 2.2 มีนิสัยรักการอ่าน
 - 2.3 เลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
 - 2.4 สรุปประเด็นได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้อง
- 4 ตัวชี้วัดดังนี้
 3. องค์ประกอบด้านการสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตัว ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัดดังนี้
 - 3.1 การสร้างวิสัยทัศน์
 - 3.2 การเผยแพร่วิสัยทัศน์
 - 3.3 การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์หรือการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติ
 4. องค์ประกอบด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัดดังนี้
 - 4.1 มีการวางแผนการทำงาน
 - 4.2 ปฏิบัติงานอย่างมีสติ
 - 4.3 พัฒนาการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
 5. องค์ประกอบด้านการฝึกจิตใจสำนึกในการทำงาน ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัดดังนี้
 - 5.1 ความคิดริเริ่ม
 - 5.2 ความคิดคล่อง
 - 5.3 ความคิดยืดหยุ่น
 - 5.4 ความคิดละเอียดลออ

ตอนที่ 2 แนวทางส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการสัมภาษณ์

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า แนวทางส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปได้ว่า มี 5 แนวทาง ได้แก่

1. ครูควรสร้างความตระหนักในการพัฒนาตนให้รอบรู้ สอดแทรกกิจกรรมที่ทำให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา เมื่อนักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถเข้าใจได้ด้วยตนเอง นักเรียนก็จะเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนให้รอบรู้ เช่น

“...การสร้างความตระหนักให้กับนักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้ นักเรียนมีความสำนึกถึงตนเองตลอดเวลาว่าควรทำ หรือไม่ควรทำสิ่งใด มีเป้าหมายของตนเอง ครูจึง ต้องส่งเสริมความตระหนักให้นักเรียนอยู่ตลอดเวลา อาจให้นักเรียนทำกิจกรรมที่สนใจโดยมีครูคอย

สอดแทรกความรู้ เพื่อให้นักเรียนได้ความรู้จากสิ่งที่นักเรียนชอบและสนใจ จะได้รู้สึกว่ายากเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวอยู่เสมอ...”

(สุรียา คำทอง. 7 เมษายน 2558 : สัมภาษณ์)

2. ควรมีการจัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนโดยบูรณาการในการเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระ ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ค้นหาคำตอบด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ เช่น

“...มีรายวิชาหลากหลายที่นักเรียนต้องเรียน จึงต้องนำเอาการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อลดความซ้ำซ้อน อาจให้มีการทำโครงการเพื่อบูรณาการหลายๆวิชาเข้าด้วยกัน นักเรียนจะได้ฝึกการคิด ทำงานอย่างเป็นขั้นตอน แบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ เริ่มจากเรื่องที่นักเรียนสนใจ เรื่องใกล้ตัวนักเรียนมาทำเป็นโครงการ โดยมีครูคอยแนะนำขั้นตอนวิธีการทำ แต่ยังมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองเป็นหลัก...”

(รุจาภา พลชัย. 7 เมษายน 2558 : สัมภาษณ์)

3. ควรให้นักเรียนมีการสร้างวิสัยทัศน์หรือจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเองอย่างชัดเจน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนทนาเพื่อสร้างวิสัยทัศน์หรือจุดมุ่งหมายของตนเอง เพื่อให้มีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น

“...เป้าหมายในชีวิตเป็นพิมพ์เขียวให้นักเรียนเดินตามเพื่อไปถึงเป้าหมายนั้น นักเรียนควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกลแต่ต้องคำนึงถึงความเป็นจริงที่จะสามารถทำวิสัยทัศน์นั้นให้เป็นจริงได้ จะเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนไปถึงเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์นั้นๆ ได้ตามศักยภาพของเขาเอง ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนมองเห็นวิสัยทัศน์ของตนเองได้อย่างชัดเจน ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนกันว่าอยากเป็นอะไรในอนาคตโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ความพยายามของตนเองด้วย...”

(สกุณี ถ้วยทอง. 7 เมษายน 2558 : สัมภาษณ์)

4. จัดงบประมาณสำหรับส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนใช้ในการพัฒนาตนเองตามความสนใจ และความถนัด เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ การฝึกทักษะกีฬา ความสามารถทางดนตรี เป็นต้น เช่น

“...การเรียนรู้ของนักเรียนต้องใช้งบประมาณเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญ ในการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ให้นักเรียนเกิดการใฝ่เรียนใฝ่รู้ เช่น การจัดหาหนังสือมาอ่านไว้ในห้องสมุด อุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์ดนตรี คอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ให้นักเรียนเลือกเรียนรู้ตามความสนใจ เมื่อนักเรียนได้มีวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่พร้อมแล้ว จะทำให้นักเรียนมีความสุข สนุกสนานในการเรียนรู้ตามความสนใจ เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีและนักเรียนจะชอบและมีความสุขในการหาความรู้รอบตัว...”

(ชูชาติ คิตติ. 7 เมษายน 2558 : สัมภาษณ์)

5. สร้างแรงจูงใจในการคิดอย่างเป็นระบบให้แก่นักเรียน ให้นักเรียนคิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง มีการวางแผนอย่างมีขั้นตอนตามลำดับ เช่น

“...ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเอง ลงมือเอง โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ หรือยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เมื่อนักเรียนทำด้วยตนเองได้เป็นผลสำเร็จ นักเรียนจะเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ครูจึงต้องมีการเสริมแรงจูงใจด้วยการให้คำชื่นชมยินดีในผลงานของนักเรียน และชี้แนะในสิ่งที่ควรแก้ไข นักเรียนจะมีความมั่นใจในการทำงาน กล้าคิด กล้าตัดสินใจ สามารถพัฒนาตนเองได้ดี...”

(บรรจบ ศิริวัฒน์. 7 เมษายน 2558 : สัมภาษณ์)

แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในรายด้าน สรุปได้ว่ามีแนวทาง ดังนี้

1. ด้านการยึดมั่นต่อความจริง

1.1 ประเด็นที่ 1 การตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลจริง สรุปได้ 2 แนวทาง ได้แก่

1.1.1 ควรส่งเสริมให้นักเรียนให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงทุกครั้ง ไม่หลอกตัวเอง เพราะจะทำให้วิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาตนเองได้อย่างถูกต้อง

1.1.2 ควรเสริมสร้างกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงอยู่ตลอดเวลา เพื่อการตัดสินใจที่ดีและถูกต้องที่สุด

1.2 ประเด็นที่ 2 มีความซื่อสัตย์ในการพูดความจริง สรุปได้ 2 แนวทาง ได้แก่

1.2.1 ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในการพูดความจริง เป็นคนจริงใจ เป็นคนตรง และมีความซื่อสัตย์ต่อสิ่งที่พูด คือ พูดจริง ทำจริง

1.2.2 ครูควรสอดแทรกกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนน่าเชื่อถือ รักความจริง เมื่อพูดสิ่งใดแล้ว จะต้องทำให้ได้ตรงตามความจริง

1.3 ประเด็นที่ 3 ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สรุปได้ 2 แนวทาง ได้แก่

1.3.1 ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนยอมรับและเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เห็นว่าคนเรามีความคิดไม่เหมือนกัน แตกต่างกันไป นักเรียนควรเรียนรู้และนำมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งยอมรับสิ่งต่างๆ รอบตัว และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมให้ได้อย่างมีความสุข

1.3.2 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็น อภิปรายในการจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อยอมรับความแตกต่างทางความคิด และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเต็มใจ

1.4 ประเด็นที่ 4 การวิเคราะห์ SWOT เพื่อพัฒนาตนเอง สรุปได้ 2 แนวทาง ได้แก่

1.4.1 ควรมีการสร้างทักษะการพัฒนาวิสัยทัศน์ตนเองของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวิสัยทัศน์ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปลูกฝังความมีวิสัยทัศน์ในตนเอง

1.4.2 ให้นักเรียนตรวจสอบ SWOT ของตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสในปัจจุบัน และการตัดสินใจว่าสถานการณ์ใดในชีวิตของเราที่แย่ที่สุด ต้องรู้จักและยอมรับความจริงทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง และมีการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

2. ด้านรู้จักควบคุมจิตใจและพฤติกรรมให้เรียนรู้อยู่เสมอ

2.1 ประเด็นที่ 1 กระตือรือร้น สนใจเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ สรุปได้ 3 แนวทาง ได้แก่

2.1.1 มีการตอบสนองความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนเรียนด้วยความสุข

2.1.2 จัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างความสนใจ ให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน ได้ลงมือปฏิบัติจริง

2.1.3 มีการเสริมแรงจูงใจในระหว่างการจัดกิจกรรม เช่น รางวัล การชมเชย การให้คะแนน แข่งขัน

2.2 ประเด็นที่ 2 มีนิสัยรักการอ่าน สรุปได้ 3 แนวทาง ได้แก่

2.2.1 จัดมุมหนังสือในห้องเรียนที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

2.2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีการให้รางวัลนักเรียนที่เป็นนักอ่าน โดยมีการประเมินตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

2.2.3 ควรจัดบรรยากาศของห้องสมุดให้มีบรรยากาศเชิงบวก มีหนังสือเพียงพอต่อความต้องการอ่านของนักเรียนทุกระดับ มีมุมสำหรับนักอ่านอย่างเหมาะสม

2.3 ประเด็นที่ 3 เลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สรุปได้ 2 แนวทาง ได้แก่

2.3.1 จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรงจะทำให้นักเรียนมีความรู้ที่คงทนและจดจำได้ดี

2.3.2 จัดหาสื่อการเรียนการสอนแปลกใหม่และเร้าใจ เพื่อกระตุ้นความสนใจ และส่งเสริมให้นักเรียนอยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

2.4 ประเด็นที่ 4 สรุปประเด็นได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้อง สรุปได้ 1 แนวทาง ได้แก่

ส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ กระตุ้นให้นักเรียนมีการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ด้วยตนเอง ด้วยการซักถามหรือให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่างๆรอบตัว

3. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตัว

3.1 ประเด็นที่ 1 การสร้างวิสัยทัศน์ สรุปลได้ 2 แนวทาง ได้แก่

3.1.1 ตั้งประเด็นซักถามถึงภาพในอนาคตที่นักเรียนต้องการจะเป็น เช่น อาชีพที่ใฝ่ฝัน เป็นต้น เพื่อให้ให้นักเรียนสร้างภาพอนาคตของตนเองให้ชัดเจน

3.1.2 สร้างความตระหนักให้นักเรียนมีวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายในอนาคตที่ชัดเจน เพื่อปฏิบัติตนให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์นั้น

3.2 ประเด็นที่ 2 การเผยแพร่วิสัยทัศน์ สรุปลได้ 2 แนวทาง ได้แก่

3.2.1 ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของตนเอง และร่วมกันสนทนาถึงความเป็นไปได้ของวิสัยทัศน์นั้นๆ

3.2.2 ให้นักเรียนกล่าวถึงวิสัยทัศน์ของตนเองอยู่เสมอ เพื่อเป็นการเน้นย้ำ ให้มีความสำคัญต่อการปฏิบัติตนให้บรรลุวิสัยทัศน์ของตนเอง

3.3 ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์หรือการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติ สรุปลได้ 3 แนวทาง ได้แก่

3.3.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนทำงานอย่างทุ่มเทกำลังกาย ความคิด และความพยายามเพื่อให้ดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ของตนเองให้เป็นผลสำเร็จ

3.3.2 สนับสนุนให้นักเรียนนำนวัตกรรมมาใช้ในการนำวิสัยทัศน์ไปใช้พัฒนาตนเอง

3.3.3 มีการประเมินผลการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ว่าประสบผลสำเร็จเพียงใด ควรปรับปรุงสิ่งใด เพื่อให้การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์มีความชัดเจนและถูกต้องมากขึ้น

4. ด้านการฝึกจิตสำนึกในการทำงาน

4.1 ประเด็นที่ 1 มีการวางแผนการทำงาน สรุปลได้ 2 แนวทาง ได้แก่

4.1.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน ให้นักเรียนทำงานตามความถนัดและความสนใจของตนเอง เพื่อฝึกกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ

4.1.2 จัดกิจกรรมกลุ่ม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนวางแผนการทำงาน แบ่งงานกันทำอย่างเหมาะสม

4.2 ประเด็นที่ 2 ปฏิบัติงานอย่างมีสติ สรุปลได้ 2 แนวทาง ได้แก่

4.2.1 ในระหว่างการจัดการเรียนการสอนควรมีการฝึกสมาธิ ให้นักเรียนมีสติในการทำงานอย่างระมัดระวัง มีสติ มุ่งมั่นในการทำงาน

4.2.2 ให้คำชมเชยแก่นักเรียนที่มีความตั้งใจในการทำงาน พยายามฝึกฝนตนเองให้มีทักษะในการทำงานที่ดี

4.3 ประเด็นที่ 3 พัฒนาการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ สรุปลได้ 2 แนวทาง ได้แก่

4.3.1 ส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้ความสามารถออกมาใช้อย่างเต็มศักยภาพ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเต็มที่

4.3.2 แนะนำให้นำเทคนิคใหม่ต่างๆ มาทดลองใช้เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถของตนเองตามความต้องการอย่างต่อเนื่องจนเกิดความชำนาญ

5. ด้านมีความคิดสร้างสรรค์

5.1 ประเด็นที่ 1 ความคิดริเริ่ม สรุปรได้ 2 แนวทาง ได้แก่

5.1.1 ส่งเสริมการคิดทำสิ่งใหม่ๆ ที่ดีมีประโยชน์ และไม่ซ้ำแบบใคร

5.1.2 ส่งเสริมกิจกรรมสุนทรียภาพอย่างต่อเนื่อง เช่น การวาดภาพระบายสี การแสดงละคร บทบาทสมมุติ การแต่งบทร้อยกรอง

5.2 ประเด็นที่ 2 ความคิดคล่อง สรุปรได้ 2 แนวทาง ได้แก่

5.2.1 จัดมุมหรือป้ายนิเทศ เพื่อนำปริศนาคำทายต่างๆ ให้นักเรียนได้อ่านและฝึกคิดหาคำตอบแข่งกัน

5.2.2 จัดกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหา เพื่อสะสมคะแนน แล้วมีการจัดอันดับผู้ที่มีคะแนนอันดับสูงสุดเพื่อมอบรางวัล

5.3 ประเด็นที่ 3 ความคิดยืดหยุ่น สรุปรได้ 2 แนวทาง ได้แก่

5.3.1 ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกคิดแก้ปัญหาตามสถานการณ์จำลอง ให้นักเรียนตอบคำถามตามสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

5.3.2 ควรตั้งคำถามให้นักเรียนคิดหาคำตอบที่แตกต่างกันแต่ละมุ่มมอง แล้วจึงสรุปเป็นองค์รวม

5.4 ประเด็นที่ 4 ความคิดละเอียดลออ สรุปรได้ 1 แนวทาง ได้แก่

5.4.1 จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอภิปรายหรืออธิบายให้เห็นภาพพจน์ได้อย่างชัดเจน สามารถขยายความคิดให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดและแนวทางส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ซึ่งจะอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

สรุปผล

1. ตัวชี้วัดการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความเหมาะสมในการชี้วัดมีทั้งหมด 5 ด้าน 18 ตัวชี้วัด ดังนี้
 - 1.1 การยึดมั่นต่อความจริง มี 4 ตัวชี้วัด คือ
 - 1.1.1 การตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลจริง
 - 1.1.2 มีความซื่อสัตย์ในการพูดความจริง
 - 1.1.3 ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
 - 1.1.4 มีการวิเคราะห์ SWOT เพื่อพัฒนาตนเอง
 - 1.2 รู้จักควบคุมจิตใจและพฤติกรรมให้เรียนรู้อยู่เสมอ มี 4 ตัวชี้วัด ดังนี้
 - 1.2.1 กระตือรือร้น สนใจเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ
 - 1.2.2 มีนิสัยรักการอ่าน

- 1.2.3 เลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
 - 1.2.4 สรุปประเด็นได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้อง
 - 1.3 การสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตัว มี 3 ตัวชี้วัด ดังนี้
 - 1.3.1 การสร้างวิสัยทัศน์
 - 1.3.2 การเผยแพร่วิสัยทัศน์
 - 1.3.3 การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์หรือการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติ
 - 1.4 การฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน มี 3 ตัวชี้วัด ดังนี้
 - 1.4.1 มีการวางแผนการทำงาน
 - 1.4.2 ปฏิบัติงานอย่างมีสติ
 - 1.4.3 พัฒนาการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
 - 1.5 มีความคิดสร้างสรรค์ มี 4 ตัวชี้วัด ดังนี้
 - 1.5.1 ความคิดริเริ่ม
 - 1.5.2 ความคิดคล่อง
 - 1.5.3 ความคิดยืดหยุ่น
 - 1.5.4 ความคิดละเอียดลออ
2. การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปได้ว่า มี 5 แนวทาง ได้แก่
- 2.1 ครูควรสร้างความตระหนักในการพัฒนาตนให้รอบรู้ สอดแทรกกิจกรรมที่ทำให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา เมื่อนักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถเข้าใจได้ด้วยตนเอง นักเรียน ก็เห็นความสำคัญของการพัฒนาตนให้รอบรู้
 - 2.2 ควรมีการจัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนโดย บูรณาการในการเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระ ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง อย่างสม่ำเสมอ
 - 2.3 ควรให้นักเรียนมีการสร้างวิสัยทัศน์หรือจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเองอย่างชัดเจน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนทนาเพื่อสร้างวิสัยทัศน์หรือจุดมุ่งหมายของตนเอง เพื่อให้มีเป้าหมายในชีวิต ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
 - 2.4 จัดงบประมาณสำหรับส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนใช้ ในการพัฒนาตนเองตามความสนใจ และความถนัด เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ การฝึกทักษะกีฬา ความสามารถทางดนตรี เป็นต้น
 - 2.5 สร้างแรงจูงใจในการคิดอย่างเป็นระบบให้แก่ นักเรียน ให้นักเรียนคิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง มีการวางแผนอย่างมีขั้นตอนตามลำดับ

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาด้านให้รอบรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนด โดยการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วดำเนินการพัฒนาตัวชี้วัดในขั้นตอนแรกด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและวิธีการสนทนากลุ่มครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และขั้นตอนที่สองเป็นขั้นตอนการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาด้านให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

1. การพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาด้านให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการยึดมั่นต่อความจริง จำนวน 4 ตัวชี้วัด คือ การยึดมั่นต่อความจริง มีการวิเคราะห์ SWOT เพื่อพัฒนาดตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลจริง และมีความซื่อสัตย์ในการพูดความจริง สอดคล้องกับรังสิมาภรณ์ หนูน้อย (2553 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ผู้เรียนต้องสมัครใจที่จะริเริ่มเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง รักการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน มีการวางแผนการเรียนรู้ รู้วิธีการเรียนรู้ และ มีการประเมินตนเอง สอดคล้องกับเดชนันท์ เทียมรัตน์ และกานต์สุดา มาชะศิริานนท์ (2545 : 24) ที่กล่าวว่าการยึดมั่นต่อความจริงคือ การให้ข้อมูลข้อเท็จจริง และเหตุผลทุกครั้ง จะช่วยเราให้ทำงานทุกสิ่งได้อย่างถูกต้องอยู่ตลอดเวลา จะช่วยให้เรามีระบบการคิด และการตัดสินใจที่ดี การคิดหรือตัดสินใจกระทำการใดๆ ย่อมต้องอาศัยข้อมูล - ข่าวสาร - องค์ความรู้และภูมิปัญญาเข้ามาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญทุกครั้งไป

องค์ประกอบที่ 2 ด้านรู้จักควบคุมจิตใจและพฤติกรรมให้เรียนรู้อยู่เสมอ มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด คือ กระตือรือร้น สนใจเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ เลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สรุประเด็นได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้อง และมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับผดุงศักดิ์ หงษ์ทอง (2547 : 64) การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ คือ บุคลากรของโรงเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น จากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ บุคลากรได้มีการนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน นำสื่อนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการแสวงหาความรู้ และสอดคล้องกับหอมจันทร์ คงชนะ (2547 : 121) ที่กล่าวว่าความเป็นบุคคลที่รอบรู้ โดยบุคลากรส่วนใหญ่กระตือรือร้นสนใจ และใฝ่หาที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพิ่มเติมตลอดเวลา เพื่อพัฒนาศักยภาพของท่านให้ก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายและความสำเร็จที่กำหนดไว้เรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่างๆ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตน มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด คือ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การสร้างวิสัยทัศน์ และการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์หรือการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับปรีชา กองจินดา (2550 : 117) ที่กล่าวว่าความเป็นบุคคลที่รอบรู้ ประกอบด้วย การ

กระตุ้นให้บุคลากรมีวิสัยทัศน์ส่วนบุคคลที่เป็นภาพในอนาคตที่มีตัวตนเห็นได้ชัดเจน ส่งเสริมให้บุคลากรมีความปรารถนาที่จะเรียนรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนสู่จุดมุ่งหมายและความสำเร็จที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับคณิศร อมรพรหมภักดี (2551 : 78) ที่กล่าวว่าแนวทางส่งเสริมการเป็นบุคคลรอบรู้ ประกอบด้วย การสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตัว เช่น การกระตุ้นให้ครูมีวิสัยทัศน์ของตนเอง โดยตอบคำถามตนเองถึงความต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต และมีความแน่วแน่ในวิสัยทัศน์นั้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับชาติ (Nissila. 2005 : 209 - 219) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้ส่วนบุคคล รูปแบบความคิด การเรียนรู้ของทีมงานที่ใช้วิสัยทัศน์ร่วมกันและความคิดเชิงระบบให้มุมมองที่แตกต่างในการตรวจสอบองค์กร ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ที่ใช้ร่วมกัน เห็นคุณค่าของบุคคลอื่นนอกเหนือจากตัวของตัวเองเป็นปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญที่สุดสำคัญของทีม

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน จำนวน 3 ตัวชี้วัด คือ ปฏิบัติงานอย่างมีสติ พัฒนาการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ มีการวางแผนการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับเดชนีย์ เทียมรัตน์ และกานต์สุดา มาชะศิริานนท์ (2545 : 20-29) กล่าวว่า การฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน ถือว่าเป็นการมีความชำนาญขั้นสูงสุด ช่วยให้การงานดำเนินไปโดยอัตโนมัติ และมีผลงานดี มีการทำงานอย่างมีขั้นตอนปฏิบัติงานอย่างมีสติรู้ตนเองเสมอ นำความรู้ความสามารถออกมาใช้อย่างเต็มศักยภาพ นำเทคนิคใหม่ๆ มาทดลองใช้เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2544 : 33) ที่กล่าวว่าการฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน เป็นการฝึกทักษะทำงานให้ชำนาญเป็นอัตโนมัติ มีผลงานดีเยี่ยมอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 5 ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด คือ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ รองลงมาคือ การสร้างวิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์หรือการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับศิริเดช ปะมะโช (2548 : 13) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะของการเป็นบุคคลรอบรู้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีลักษณะของความเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความกระตือรือร้น แสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ รู้จักวิธีการค้นคว้าหาข้อมูลแล้วนำมาสรุปประเด็นสำคัญเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป สอดคล้องกับคณิศร อมรพรหมภักดี (2551 : 16) สรุปการเป็นบุคคลรอบรู้ว่า หมายถึง บุคคลที่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน กว้างไกล ยึดมั่นในวิสัยทัศน์นั้น ยอมรับความจริง ทราบขีดความสามารถของตนเอง สามารถปรับเปลี่ยนอุปสรรคให้เป็นโอกาส มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่อการแสวงหาความรู้เพิ่มศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปได้ว่ามี 5 แนวทาง ได้แก่

2.1 ครูควรสร้างความตระหนักในการพัฒนาตนให้รอบรู้ สอดแทรกกิจกรรมที่ทำให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา เมื่อนักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถเข้าใจได้ด้วยตนเอง นักเรียนก็จะเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนให้รอบรู้ สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการเขาว์ปัญญาของเพียเจต์

ที่ได้กล่าวถึงพัฒนาการความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ ซึ่งบุคคลจะพยายามปรับตัวให้เกิดการเรียนรู้ของมนุษย์ในแต่ละช่วงวัย มีความเชื่อว่าสติปัญญาและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนจะค่อยๆ เพิ่มขึ้นตามอายุ ซึ่งนักเรียนในระดับนี้ มีพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้เป็นขั้นสุดยอด เริ่มมีความคิดแบบผู้ใหญ่ ความคิดแบบเด็กจะลึกลง เด็กจะสามารถที่จะคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ เป็นวัยที่คิดเหนือไปกว่าสิ่งปัจจุบันสนใจที่จะสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่าง และมีความพอใจที่จะคิดพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่เป็นตัวตน หรือสิ่งที่เป็นนามธรรมนักจิตวิทยาเชื่อว่าการพัฒนาความเข้าใจจะพัฒนาไปเรื่อยจนกระทั่งเข้าสู่วัยรุ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Treppa และ Frike (วสิกาล ญาณสาร. 2550 : 69 ; อ้างอิงมาจาก Treppa and Frike 1972) ได้ฝึกกิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มทดลอง จำนวน 11 คน และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่ม จำนวน 11 คน พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจในตนเองไปในทางที่ดีขึ้นในด้านความสามารถในการควบคุมตนเองมากขึ้น เห็นคุณค่าของการมีชีวิตอยู่ การนับถือตนเอง การยอมรับตนเองและความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ มีความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และความคิดเกี่ยวกับตนเองในอุดมคติ

2.2 ควรมีการจัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนโดยบูรณาการในการเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระ ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ค้นหาคำตอบด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ จากการแยกรายวิชาที่หลากหลายไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้ปฏิบัติจริงนอกห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนไม่เห็นความหมายของสิ่งที่เรียนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับอรรถนิษฐา สุธาสิโนบล (2545 : 20-22) ที่ได้รวบรวมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ตามแนวคิดของจอห์น ล็อก (John Locke) ซึ่งเป็นนักปราชญ์ชาวอังกฤษผู้มีความคิดว่าเด็กไม่มีกำลังที่จะเรียนรู้ได้หมด ฉะนั้นเด็กจึงต้องสนใจเฉพาะสิ่งที่จำเป็นที่สุดและเขาจะใช้บ่อยที่สุดในชีวิต ต่อมาจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) นักปราชญ์ชาวสหรัฐอเมริกา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้การศึกษาในเรื่องนี้ว่า การให้การศึกษาแก่เด็กนั้น ควรจะนำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ของมนุษย์เพื่อการอยู่รอดของชีวิตตนเอง และยังสอดคล้องกับทองบูน จันทร์หอม (2552 : 12) ที่ได้สรุปลักษณะสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ว่า การที่ผู้เรียนจะเข้าใจสิ่งต่าง ๆ อย่างแจ่มแจ้ง เกิดความหมายและนำไปใช้ได้ก็ต่อเมื่อความรู้และความคิดย่อยๆ ประสานสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน จนสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งนั้นกับสิ่งอื่นๆ รอบตัวซึ่งมีผลให้เกิดการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ มาจัดระบบระเบียบใหม่ ให้เหมาะสมกับตนเป็นองค์รวมของความรู้ของตนเอง และในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเชื่อมโยงความคิดขึ้นในเนื้อหา ด้วยการใช่วิธีการที่หลากหลายซึ่งจะเป็นการบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาสาระและวิธีการ

2.3 ควรให้นักเรียนมีการสร้างวิสัยทัศน์หรือจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเองอย่างชัดเจน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนทนาเพื่อสร้างวิสัยทัศน์หรือจุดมุ่งหมายของตนเอง เพื่อให้มีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับฮาซัน (Hasan. 1996 : 25) ได้สรุปว่าในการนำมโนทัศน์การเรียนรู้

ตลอดชีวิตไปสู่ขั้นตอนของการปฏิบัติ จะต้องตระหนักถึงความจริงที่ว่า การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นการตั้งเป้าหมายระยะยาว ซึ่งจะประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อได้ใช้ความพยายามมาเป็นระยะเวลาหลายปี ไม่มีโครงสร้างของระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สมบูรณ์แบบเพียงหนึ่งเดียวที่จะเหมาะสมในการนำไปใช้ได้กับทุกประเทศ แต่ขึ้นอยู่กับความเป็นไปของชาติ วัฒนธรรม เงื่อนไข และความต้องการของประเทศนั้น ๆ ธรรมชาติของการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีความหลากหลาย แตกต่าง และต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิตนั้น ขึ้นอยู่กับการดำเนินการตั้งแต่เริ่มแรกของผู้เกี่ยวข้อง การเรียนรู้ตลอดชีวิตไม่ใช่เรื่องของการบังคับ แต่เป็นเรื่องของการร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ

2.4 จัดงบประมาณสำหรับส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนใช้ในการพัฒนาตนเองตามความสนใจ และความถนัด เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ การฝึกทักษะกีฬา ความสามารถทางดนตรี เป็นต้น สอดคล้องกับเสกสิฐ เล่ากิจเจริญ (2550 : 7-8) มีความเห็นว่า หลักการ 4M's ในด้านงบประมาณ หมายถึง แผนการเงินของโรงเรียนที่จัดทำขึ้นโดยการกำหนดรายรับ รายจ่ายของงาน โครงการต่างๆ ที่จะดำเนินการ เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนของสถานศึกษา จะต้องมีการจัดสรรทรัพยากรและบริหารงานงบประมาณอย่างมีคุณภาพเพื่อจัดหา พัฒนา ปรับปรุง ซ่อมแซม และใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อย่างประหยัดสุด เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนสูงสุด เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ การจัดการที่เหมาะสมและคำนึงถึงบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์จะทำให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีและการสื่อสารตามเป้าหมายที่วางไว้

2.5 สร้างแรงจูงใจในการคิดอย่างเป็นระบบให้แก่ นักเรียน ให้นักเรียนคิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง มีการวางแผนอย่างมีขั้นตอนตามลำดับ สอดคล้องกับฮัมเมล (นิตยา สำเร็จผล. 2547 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Hummel. 1988) ได้เสนอแนวคิดว่า ในมุมมองของการศึกษาตลอดชีวิต การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะส่งเสริมหรือยับยั้งการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในภายหลัง การเรียนการสอนในโรงเรียนที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตควรกระตุ้นความสนใจของนักเรียนคือสร้างแรงจูงใจ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการนำตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความรู้นอกขอบเขตของโรงเรียนเพื่อจะได้พัฒนาเจตคติต่อชีวิตที่เปิดกว้าง บูรณาการวิชาที่แตกต่างเข้าด้วยกัน ริเริ่มให้นักเรียนใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ตัวชี้วัดที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ในการวางแผนในการวัดพฤติกรรม การพัฒนาตนให้รอบรู้ สามารถนำไปเป็นประโยชน์ในด้านการวิจัยเพื่อปรับปรุง ส่งเสริมการพัฒนา ตนเองให้รอบรู้ของนักเรียน ควรใช้ประกอบกับการสังเกต สัมภาษณ์ เพื่อจะช่วยให้ได้ข้อมูลและ คำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

1.2 ครูผู้สอนควรจัดรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาตนให้รอบรู้ของ นักเรียนอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษา พัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนานักเรียนในด้านอื่นๆอีกต่อไป

2.2 ควรมีสร้างแบบวัดการพัฒนาตนให้รอบรู้เพื่อนำไปใช้ในการประเมินนักเรียน

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียน

2.4 ควรมีการยืนยันองค์ประกอบของการพัฒนาตนให้รอบรู้ด้วยสถิติขั้นสูง (CFA)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ พุ่มเจริญ. การพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2549.
- กรมวิชาการ. วิสัยทัศน์ของเยาวชนไทยต่อการจัดการศึกษา. : กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2538.
- . การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานลำดับที่ 3 : แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2544.
- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา : การควบคุมตนเองและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2540.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. (2550 – 2554). กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2554.
- จักรกฤษ ทาแปง. การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีของไอแซกซ์ที่มีขนาดกลุ่มตัวอย่างต่างกัน. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- จินตนา ยูนิพันธ์ และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาตนเองของพยาบาลไทย. กรุงเทพฯ : สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2530.
- จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2545.
- ชัยวิชิต เตียรชนะ. การพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่สาม : กรณีศึกษาจังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- ชวนชัย เชื้อสารุชน. ตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรมการประหยัดทรัพยากรของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2546.
- . รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุและผลที่เกี่ยวกับการใฝ่เรียนรู้คู่ความดีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2551.
- ชิตชนก เชิงเขาว์. “การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการสาขาศึกษาศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ,” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 11(1) : 56-73, 2548.
- ชูศรี ต้นพงศ์. เรียนรู้เพื่อเป็นครูคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ดวงกลมสมัย, 2544.
- เชาวฤทธิ์ ขำเหล็ง. การพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
- เดชน์ เทียมรัตน์ และกานต์สุดา มาชะศิริานนท์. วินัยสำหรับองค์กรเรียนรู้. กรุงเทพฯ :

ธีระป้อมวรรณกรรม, 2545.

ทองบู่ จันทร์หอม. แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ :

กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านผาห้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2.

การค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2552.

ทักษพล ธรรมรังสี. “ตัวชี้วัด ตัวชี้ปัญหา ตัวชี้ปัญญา ตัวชี้อนาคต,” หมออนามัย. 14(2) ; 71-74, 2547.

ทศนา แคมมณี. วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แบทเพจเม้นท์, 2544.

ทศนา แคมมณี และคณะ. กิจกรรมปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนระดับ

ปฐมวัยและระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทเมทีทิส จำกัด, 2546.

ธวัชชัย เพ็ญสุริยะ. การสร้างแบบวัดพฤติกรรมความสามัคคี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554.

ธมลวรรณ พงษ์สถิต. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์

ค.ม. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2550.

ธเนศ ขำเกิด. “องค์กรแห่งการเรียนรู้,” วารสารวิชาการ. 1(9) : 28-31 ; กันยายน, 2541.

ธัญสิตา อินถา. การพัฒนาแบบวัดความสามารถทางการคิดวิจารณ์ญาณสำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5-6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

ธีรศักดิ์ อุ่ออารมณ์เลิศ. “การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็น

ฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร :

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง,” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศิลปากร. 3(2) : 184 - 193, 2549.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชา

วิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

—————. พรมแดนความรู้ด้านการวิจัยและสถิติ. ชลบุรี : เอ็มเอ็นคอมพิวออฟเซท, 2543.

นงลักษณ์ วิรัชชัย, ศจีมาศ ณ วิเชียร และพิสมัย อรทัย. การสำรวจและการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้

รวมคุณธรรม จริยธรรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม,

2551.

นพ ศรีบุญนาค. “วิสัยทัศน์,” 18 มีนาคม 2548. <<http://www.212cafe.com/freewebboard/>>

19 มีนาคม 2555.

นิตยา สำเร็จผล. การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. ปริญญาานิพนธ์

กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2547.

- นิธิมา หงษ์ขำ. การพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิตระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2549.
- บัญญัติ อึ้งสกุล. “วิกฤตศีลธรรม การส่งเสริมจริยธรรมและค่านิยมที่สร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชน,” วารสารวิชาการ. 5(2) : 48-53 ; สิงหาคม, 2545.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมของคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. ปริญญาโท กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2550.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก, 2540.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการวัดประเมินการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. คู่มืออาจารย์การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร, 2524.
- . การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.
- . ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์, 2547.
- ปาริฉัตร ศังขะนันท์. “องค์กรอัจฉริยะ : องค์กรแห่งการเรียนรู้,” 2 มกราคม 2553 <<http://www.dss.go.th/text/foruml/eq/eq10.html>> 3 มีนาคม 2556.
- ประจักษ์ วันกิ่ง. วิสัยทัศน์ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2543.
- ปรีชา กองจินดา. แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2549.
- ปัญญา แก้วกีฎ และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล. “ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร,” การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน. 10 สิงหาคม 2554. <http://www.onesqa.or.th/move/news_43/july_5a.html> 23 มีนาคม 2556.
- ผดุงศักดิ์ หงษ์ทอง. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้กับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2547.

- พร้อมภักดี กัลยาศิลปิน. ตัวแปรคัตสรรที่ส่งผลต่อลักษณะไฟแรงไฟรู้คู่ศักยภาพของนักเทคโนโลยี
การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- พิสนุ พงศ์ศรี. การประเมินทางการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
เทียมฝาการพิมพ์, 2549.
- แพรวพรรณ พิเศษ. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ วท.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา,
2548.
- ภัทรา นิคมมานนท์. การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิการพิมพ์, 2540.
- มกร พงศ์โฆสิต. วิสัยทัศน์การตลาด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536.
- มลิวลีย์ บุญดา และศุภกรรัตน์ มิ่งสมร. การวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคล
แห่งการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร,
2552.
- ยุดา รักไทย และณัฐพงษ์ เกศมาริช. คู่มือคนเก่งเรียน. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็กสปอร์เน็ท
จำกัด, 2543.
- ยุทธนา แซ่เตียว. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้: สร้างองค์กรอัจฉริยะ.
กรุงเทพฯ : อินโนกราฟฟิกส์, 2547.
- รักษ์สุดา คำดี. วิสัยทัศน์ของครูแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาลำปาง เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
2553.
- รังสรรค์ โฉมยา. จิตวิทยา : พื้นฐานในการทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 16.
มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- รังสิมาภรณ์ หนูน้อย. การพัฒนาการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับ
นักศึกษาวิทยาลัยชุมชน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2553.
- รัชนก ทุมชาติ. การศึกษาความตระหนักถึงผลกระทบของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อปัญหา
สิ่งแวดล้อมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้
แบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น : การวิเคราะห์กลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.
- รัตน์ะ บัวสนธ์. “วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานทางการศึกษา,” 28 กันยายน 2555.

- <www.rattanabb.com/r5.pdf> 18 กุมภาพันธ์ 2555.
- รุ่ง แก้วแดง. ปฏิวัติการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มติชน, 2543.
- เรียม ศรีทอง. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ : เจริญเวฟ เอ็ดดูเคชั่นจำกัด, 2542.
- ลลนา พรหมสุวรรณ. การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- วนิดา กบแก้ว. การตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552.
- วสิกาล ญาณสาร. ผลการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ตามแนวคิดของ Trotzer ที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเอง และความหวังของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ วท.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.
- วรรณจริย์ มั่งสิงห์. “การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้,” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 28(1) : 18-19 ; กันยายน - พฤศจิกายน, 2547.
- วัฒน์พร คชภูมิ. “องค์กรแห่งการเรียนรู้,” 15 มิถุนายน 2553. <<http://www.jti.thaivgov.net/ekonomiz/2004ql1/article2004jan19p3.htm>> 22 มกราคม 2555.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. “เฟซบุ๊ก,” 19 พฤษภาคม 2554 <<http://th.wikipedia.org/wiki>> 22 มกราคม, 2556.
- วิจารณ์ พาณิช. องค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้. 27 พฤศจิกายน, 2550. <<http://www.fridaycollege.org/aya/area3.htm>> 23 มีนาคม, 2556.
- วิจิตร นิลฉวี. การศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาในการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 2551.
- วิจิตร ศรีสะอาด. “อนาคตการศึกษาไทยในสองทศวรรษหน้า,” วารสารข้าราชการครู. 30(316) : 7-9 ; มิถุนายน-กรกฎาคม, 2539.
- วิชญา มณีชัย. การพัฒนาแบบวัดรูปแบบอารมณ์ขันของเยาวชนไทยภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553.
- วิบูลย์ศิลป์ พิษยมงคล. คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน สถาบันการ

- อาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2547.
- วิศิษฐ์ ชวงษ์. การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ : แนวคิดและวิธีปฏิบัติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์ : บัณฑิตวิทยาลัย, 2540.
- วีรุธ มาฆะศิรานนท์. คัมภีร์บริหารองค์การเรียนรู้สู่ TOM. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2541.
———. เล่าให้คิด. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2543.
- ศนิษฐา อมรพรหมภักดี. การพัฒนาแนวทางส่งเสริมการเป็นบุคคลรอบรู้ขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2551.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. “การพัฒนาดัชนีวัดคุณภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา,” วารสารครุศาสตร์. 7(3) : 17-22 ; มีนาคม-มิถุนายน, 2546.
- ศิริเดช ปะมะโช. การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะแห่งการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2548.
- ศิวกานต์ ธิมาชัย. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมพัฒนาตนให้รอบรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2552.
- ส. วาสนา ประवालพุกษ์. “การวัดการปฏิบัติ,” วารสารรายสัปดาห์. 30 ตุลาคม 2548
<www.watpon.com> 21 มกราคม 2556.
- สมิต อาชนิจกุล. การพัฒนาตนเอง. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2543.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ : อักษรภาพิพัฒนา, 2543.
- สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7. ประสานการพิมพ์ : กาฬสินธุ์, 2553.
———. พื้นฐานการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์, 2558.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. มหาสารคาม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
———. สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. “คนคุณภาพคือคุณภาพการศึกษา,” ข้าราชการครู. 6(2) : 15 - 16 ; สิงหาคม - กันยายน, 2543.
———. วิสัยทัศน์ : พลังแห่งความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : การศึกษาเอกชน, 2547.

- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. รายงานสรุปผลการสัมมนาวิชาการบริหารการศึกษาเรื่องการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์สู่ความก้าวหน้าของชาติในศตวรรษหน้า. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538.
- สายสมร ศักดิ์คำดวง. การพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารจัดการที่ดีสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ตัวชี้วัดการปฏิบัติงานที่เหมาะสมสำหรับตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโครงการและแผนงาน. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2539.
- สมาลี สังข์ศรี. รายงานการวิจัย การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544.
- สุทิน จันทิมา. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2555.
- สุธาสิณี นาคสินธุ์. การวิเคราะห์องค์ประกอบของการคิดเชิงบวกของนักเรียนช่วงชั้นที่3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552.
- สุรรุฒิ บัวจันทร์. การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินโครงการฝึกอบรมทางด้านโรงงานอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2545.
- สิปปนนท์ เกตุทัต. “การปฏิรูปการศึกษา ครู ผู้บริหารการศึกษาตามกระแสโลกาภิวัตน์,” ใน การสัมมนาทางวิชาการเรื่องการศึกษาไทยตามกระแสโลกาภิวัตน์. หน้า 15 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.
- เสรี ชัดเข้ม. “การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน,” วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. 2(1) : 15 – 55, 2547.
- เสกสิฐ เล่ากิจเจริญ. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี เขตเหนือ. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.
- เสนอ ภิรมณ์จิตรผ่อง. การประเมินผลภาคปฏิบัติ. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี. 2542.
- หอมจันทร์ คงชนะ. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ในมิติต่าง ๆ ของการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

- สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2547.
- อมรวิรัช นาคธรรมพ. “ยุทธศาสตร์การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์,” ใน การประชุมสัมมนาเรื่องการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. หน้า 11. กรุงเทพฯ : สำนักงานใหญ่ ธนาคารกสิกรไทย, 2538.
- อมรา เกิดสุข. “คุณครูยุคโลกาภิวัตน์,” การศึกษา กทม. 21(3) : 17 ; พฤษภาคม, 2542.
- อรุณี ร่มนุ่น. “การพัฒนาตนเอง,” สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. 2(1) : 11 ; 13 กุมภาพันธ์ - มีนาคม, 2543.
- อรัญญา สุธาสิโนบล. “การสอนแบบบูรณาการ,” วารสารวิชาการ. 5(12) : 20 - 26 ; กรกฎาคม, 2545.
- อโณมา คงตะแบก. “องค์กรแห่งการเรียนรู้ แนวทางพัฒนาในศตวรรษที่ 21,” 21 มิถุนายน 2548. <<http://www/kromchol.rid.go.th/ebook.petcharat/b5.html>>, 28 มีนาคม, 2556.
- อำภา บุญช่วย. การบริหารวิชาการในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2537.
- เอื้อมพร หลินเจริญ. “การพัฒนาตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน,” วารสารครุศาสตร์. 32(2) : 1 - 15 ; พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์, 2546 - 2547.
- Ash, David B. Transformational Leadership and Organizational Learning : Leader Actions That Stimulate Individual and Group Learning. Dissertation Abstracts International. 58(3) : 152 - A ; April, 1997.
- Bollen, Kenneth A. Structural Equation with Latent Variables. New York : John Wiley & Sons, 1989.
- Browne, Michael W. and R. Cudeck. Testing Structural Equation Models. Newbury Park : Sage, 1993.
- Cropley, A.J.. “Lifelong Education : A Psychological Analysis,” Comparative and International Education Society. 23(2) : 317 -319 ; June, 1979.
- Gagene, Robert M. Principle of Instructional Design. New York : Holt, Rinehart and Winston. 1994.
- Galbraith, Michael. W. Community-Based Organizations and The Delivery of Lifelong Learning Opportunities. Washington, DC : U.S. Dept. of Education, Office of Educational Research and Improvement, Educational Resources Information Center, 1995.

- Grouland, N.E. Assessment of student achievement. 7thed. Boston : Allyn and Bacon, 2003.
- Hasan, A. “Lifelong Learning,” in International Encyclopedia of Adult Education and Training. Edited by Albert C Tuijnman. 2nded. p.25. Oxford : Pergamon, 1996.
- Johnstone, James N. Indicators of Education Systems. Paris : Unesco, 1981.
- Kala, S. Retna. The Relevance of ‘Personal Mastery’ to Leadership : The Case of school Principals in Singapore. Philadelphia : Routledge, 2011.
- Marty Jacobs. Personal Mastery : The First Discipline of Lerner Organizations. America : Cardinal Stritch University, 2007.
- Nissila, Sade-Pirkko. “Individual and Collective Reflection: How to Meet the Needs of Development in Teaching,” European Journal of Teacher Education. 28(2) : 209-219 ; June, 2005.
- Nuer, Lara H. “Learning Leadership : A Methodology for Organizational Change through Personal Mastery,” Performance Improvement. 38(10) : 9-13 ; Nov-Dec, 1999.
- Seifert, E.H. and Simmons, David. “Learning Centered Schools Using a Problem-Based Approach,” NASSP Bulletin. 81(1) : 90-97 ; March, 1997.
- Senge, P.M. The Fifth Discipline : The Art and Practice of the Learning Organization. New York : McGraw – Hill, 1990.
- Shields, Denise. Leaders' emotional intelligence and discipline of personal mastery: A mixed methods analysis. America : Cardinal Stritch University, 2008.
- Stanley, Jean C. and Hopkins D. Kenneth. Education and Psychological Measurement and Evaluation. Eagle Cliffs. New Jersey : Prentice – Hall, Inc. 1990.
- Swieringa, J. and A. Wierdsma. Becoming a Learning Organization. Cambridge : Addison – Wesley, 1992.
- Victor, J. and others. “Technoavation,” General Aviation News. 27(3) : 547–568 ; September, 2007.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะต้องประกอบที่สำคัญในการวัดการพัฒนาดนให้รอบรู้โดยใช้เกณฑ์องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
1. การยึดมั่นต่อความจริง	1.1 การตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลจริง 1.2 มีความซื่อสัตย์ในการพูดความจริง 1.3 ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น 1.4 การวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ
2. รู้จักควบคุมจิตใจและพฤติกรรมให้เรียนรู้อยู่เสมอ	2.1 กระตือรือร้น สนใจเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ 2.2 มีนิสัยรักการอ่าน 2.3 เลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 2.4 สรุปประเด็นได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้อง
3. การสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตัว	3.1 การสร้างวิสัยทัศน์ 3.2 การเผยแพร่วิสัยทัศน์ 3.3 การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์หรือการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติ
4. การฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน	4.1 มีการวางแผนการทำงาน 4.2 ปฏิบัติงานอย่างมีสติ 4.3 พัฒนาการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
5. มีความคิดสร้างสรรค์	5.1 ความคิดริเริ่ม 5.2 ความคิดคล่อง 5.3 ความคิดยืดหยุ่น 5.4 ความคิดละเอียดลออ

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....

ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน.....

ประเด็นของการสัมภาษณ์

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เหมาะสมเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

2. หากยังไม่เหมาะสม ท่านคิดว่าควรแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมหรือลดองค์ประกอบตัวชี้วัดใดบ้าง

3. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เหมาะสมและสอดคล้องกับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือไม่ อย่างไร

4. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาแบบวัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 หรือไม่ อย่างไร

5.

.....

6.

.....

7.

.....

8.

.....

9.

.....

แบบสังเกตการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

.....

วัตถุประสงค์ในการสนทนากลุ่ม

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อหาข้อสรุปองค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจงการดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

1. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้ให้ประเด็นในการสนทนา เพื่อให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้งซึ่งทุกคน
2. ขั้นตอนของการสนทนากลุ่ม
 - 2.1 ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) แนะนำตนเองและทีมงาน
 - 2.2 อธิบายถึงจุดมุ่งหมายในการสนทนากลุ่ม และวัตถุประสงค์ของการศึกษา
 - 2.3 เริ่มคำถามในแนวการสนทนาที่จัดเตรียมไว้ตามประเด็น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น
 - 2.4 สรุปประเด็นจากการสนทนากลุ่ม

ประเด็นการอภิปรายในการสนทนากลุ่ม

1. ตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาดนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญตามเอกสารที่สรุปให้ นั้น มีความเหมาะสมหรือไม่ ควรปรับปรุง เพิ่มหรือลดตัวชี้วัดหรือไม่ในด้านต่างๆ ดังนี้

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
1. การยึดมั่นต่อความจริง	1.1 การตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลจริง 1.2 มีความซื่อสัตย์ในการพูดความจริง 1.3 ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น 1.4 การวิเคราะห์ SWOT เพื่อพัฒนาตนเอง
2. รู้จักควบคุมจิตใจและพฤติกรรมให้เรียนรู้อยู่เสมอ	2.1 กระตือรือร้น สนใจเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ 2.2 มีนิสัยรักการอ่าน 2.3 เลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 2.4 สรุปประเด็นได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้อง
3. การสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตัว	3.1 การสร้างวิสัยทัศน์ 3.2 การเผยแพร่วิสัยทัศน์ 3.3 การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์หรือการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติ
4. การฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน	3.1 มีการวางแผนการทำงาน 3.2 ปฏิบัติงานอย่างมีสติ 3.3 พัฒนาการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
5. มีความคิดสร้างสรรค์	5.1 ความคิดริเริ่ม 5.2 ความคิดคล่อง 5.3 ความคิดยืดหยุ่น 5.4 ความคิดละเอียดลออ

1) ด้านการยึดมั่นต่อความจริง (ควรปรับปรุงอย่างไร, เพิ่มลดตัวชี้วัดหรือไม่)

.....

.....

.....

.....

.....

2) ด้านการรู้จักควบคุมจิตใจและพฤติกรรมให้เรียนรู้อยู่เสมอ(ควรปรับปรุงอย่างไร, เพิ่มลดตัวชี้วัดหรือไม่)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตน (ควรปรับปรุงอย่างไร, เพิ่มลดตัวชี้วัดหรือไม่)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4) ด้านการฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน (ควรปรับปรุงอย่างไร, เพิ่มลดตัวชี้วัดหรือไม่)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5) ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (ควรปรับปรุงอย่างไร, เพิ่มลดตัวชี้วัดหรือไม่)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางส่งเสริมการพัฒนาตนให้รอบรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	แนวทางการส่งเสริม
1. การยึดมั่นต่อความจริง	1.1 การตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลจริง	
	1.2 มีความซื่อสัตย์ในการพูดความจริง	
	1.3 ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	
	1.4 การวิเคราะห์ SWOT เพื่อพัฒนาตนเอง	
2. รู้จักควบคุมจิตใจและพฤติกรรมให้เรียนรู้ อยู่เสมอ	2.1 กระตือรือร้น สนใจเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ	
	2.2 มีนิสัยรักการอ่าน	
	2.3 เลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	
	2.4 สรุปประเด็นได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้อง	
3. การสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตัว	3.1 การสร้างวิสัยทัศน์	
	3.2 การเผยแพร่วิสัยทัศน์	
	3.3 การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์หรือการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติ	

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	แนวทางการส่งเสริม
4. การฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน	4.1 มีการวางแผนการทำงาน	
	4.2 ปฏิบัติงานอย่างมีสติ	
	4.3 พัฒนาการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ	
5. มีความคิดสร้างสรรค์	5.1 ความคิดริเริ่ม	
	5.2 ความคิดคล่อง	
	5.3 ความคิดยืดหยุ่น	
	5.4 ความคิดละเอียดลออ	

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....

ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน.....

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวกนกวรรณ พันธุ์ชมภู
วันเกิด	วันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2527
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 90 หมู่ 1 ตำบลแต่ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ 33120
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู อันดับ คศ. 1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านแสนปาง ตำบลพระแก้ว อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ 32150 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
พ.ศ. 2549	ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2550	ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
พ.ศ. 2559	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

